Št. 8 (883) L. XVIII.
NOVO MESTO, četrtek, 23. februarja 1967

DOLENJSKI LIST

Neizterljivi kmetje

Po približnih podatkih davčnih uprav je v petih dolenjskih občinah okoli 1.100 takih kmetov, od katerih ni moči ali pa je težko pobrati predpisane prispevke in davke. Odpovedalo je že več prisilnih izterjav in nemalokrat tudi rubeži. V občinskih blagajnah in blagajnah socialnega zavarovanja pa je bilo letno manj okoli 70 milijonov S din (namesto toliko več).

Eni niso hoteli, drugi pa niso mogli plačati.

Kar imamo uvedeno razširjeno zdravstveno zavarovanje kmetov, morajo le-ti poleg prispevkov in davkov od kmetijstva plačati tudi prispevke za zdravstveno zavarovanje. Nedvomno so to precejšnje dajatve.

Vendar je tu še nekaj, da kmetje tako pogosto zagodrnjajo ob prejemu davčnih položnic, da so takrat vedno hudo nasršeni. Kaj pa je to? Na zadnji seji skupščine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja kmetov v Novem mestu je kmet in član skupščine iz krške občine takole opisal problem kmetov:

»Govorimo, da kmetje ne dajo, da ne plačujejo, da neradi plačujejo, ne vprašamo pa se, zakaj. Vidim rešitev, ki je zelo preprosta: **omogočimo jim, da bodo lahko hitreje in po dobrih cenah prodali pridelke, pa bodo vse in še več plačali! Cene kmetijskim pridelkom naj bodo proste, saj se sproščajo tudi cene industrijskim izdelkom.«**

Kmet iz iste občine je na seji spraševal, ali velja zakon o razširjenem kmečkem zavarovanju za vse ali samo za nekatere. Povedal je primer:

»Imam 5 ha zemlje in plačujem davke in prispevke za socialno, sosed, ki je tako blizu moji hiši, da ga slišim, kadar kihne, pa ima 18 ha, vendar za socialno nič ne plača. Takole govori: ‚Kaj bom dajal denar! Da je le dosti vina, kruha in mesa, pa sem zdrav. Če bom zbolel, bom pa že šel po tisto knjižico.' Kaj je to prav? Kako je mogoče, da je zakon prezrl tako trdnega kmeta? Pa to ni edini primer. Še več bi jih lahko naštel.«

Torej so tudi tretji, ki jim pa ni treba plačati. Seveda so tudi ti (vsaj za zdaj) neizterljivi!

I. Z.

Zima, ki se je januarja napovedala z vso močjo, nas je ta mesec skoraj razočarala. Namesto snega in hudega mraza je prinesla dež in meglo. Na sliki: v ponedeljek na novomeškem Glavnem trgu (Foto: M. Moškon)

V SKLADU DELAVSKEGA ZAVAROVANJA

Primanjkljaj plačan z rezervo

Lani za nekatere zdravstvene storitve več, kot je bilo predvideno, in več, kot je bilo namenjenega denarja

Poslovno leto 1966 je sklad zdravstvenega zavarovanja delavcev zaključil z izgubo 214,7 milijona Sdin. Dohodkov je imel 3,61 milijarde in izdatkov 3,83 milijarde Sdin. Primanjkljaj je plačal rezervni sklad, v katerega so segli tako globoko, da je ostalo le nekaj več kot 200.000 Sdin. Na srečo je bila rezerva malo večja od primanjkljaja, sicer bi morali za izravnavo izdatkov z dohodki predpisati izredni prispevek.

Povsem naravno je, da se vprašamo, zakaj primanjkljaj. Morda bodo za odgovor zadostovali nekateri podatki o tem, koliko je bilo sklada vzeto več, kot je predvidel načrt.

Začnimo pri zdravniških pregledih! Sklad je plačal 11,35 odst. več stroškov, kot je bilo v načrtu — pretežno zavoljo tega, ker so zavarovanci še vedno raje obiskovali specialiste zunaj območja novomeške komunalne skupnosti.

Za zdravila v lekarnah in zdravstvenih zavodih je zavarovanje plačalo 29,2 odstotka več stroškov, kot je bilo odmerjeno ob začetku leta. Kaže, da so zdravniki malce preradodarno predpisovali zdravila, predvsem preveč zdravil, res pa je tudi, da so se zdravila hudo podražila.

Za preglede, nego in zdravljenje zob ter ust je šlo skoraj 19 odstotkov več denarja, kakor so mislili.

Zavarovancem, ki niso zaradi nesreč in bolezni delali več kot 30 dni, je sklad izplačal 25 odstotkov več nadomestil, nosečnicam in porodnicam pa celo 40 odstotkov več, kot je bilo predvideno.

Če je med letom kazalo, da ne bo možno preprečiti primanjkljaja, ki je dosel v še večji primanjkljaj, se je naposled — po neštetih razpravah in ukrepih — le posrečilo ustaviti čezmerno kopičenje izdatkov.

OD 16. FEBRUARJA SMEJO VOZITI

Avtobusi največ 80 km na uro

Zvezni odlok o omejitvi tudi za tovornjake

16. februarja je začel veljati odlok zveznega sekretarja za notranje zadeve o omejeni hitrosti za motorna vozila nekaterih kategorij.

Avtobusi brez prikolic ali s prikolico za prtljago, ki lahko nosi 750 kg tovora, smejo voziti največ 80 km na uro. To velja tudi za tovornjake brez prikolic, težke do 7,5 tone.

Za tovornjake, težje od 7,5 tone, ki nimajo prikolice, je predpisana največja dovoljena hitrost 70 km na uro. Če imajo tovornjaki prikolice, smejo voziti največ 60 km na uro.

Do 50 km na uro lahko vozijo avtobusi s prikolicami. Hitreje ne smejo voziti tudi avtobusi in trolejbusi, ki sprejmejo več potnikov, kot imajo sedežev.

Odlok zveznega sekretarja pravi, da morajo vozila teh kategorij imeti obvezne oznake o največji dovoljeni hitrosti.

NA TISKOVNI KONFERENCI O PROBLEMIH ENERGETIKE

Atomska elektrarna v Krškem?

Pretekli četrtek je bila v Ljubljani tiskovna konferenca o načrtih elektrarn in premogovnikov za preskrbo Slovenije z energijo — Strokovnjaki z nuklearnega instituta Jožef Štefan v Ljubljani so povedali, da so blizu Krškega za Slovenijo najugodnejši pogoji za postavitev atomske elektrarne

Predstavniki republiškega združenja za energetiko trdijo, da navzlic večjim prizadevanjem za gradnjo elektrarn do leta 1970 ne bomo imeli tolikšnega presežka električne energije, da ga ne bi mogli porabiti. 1. januarja 1970 bo predvidoma začela obratovati 200.000-kilovatna šoštanjska elektrarna, do otvoritve prve slovenske jedrske (atomske) elektrarne pa bomo morali počakati še nekaj dalj.

Navzlic temu pa se strokovnjaki že pogovarjajo s tujimi dobavitelji za nakup opreme. Po dolgotrajnih raziskavah so namreč ugotovili, da ima od vseh predlogov za lokacije, ki pridejo v Sloveniji v poštev, najugodnejše pogoje za jedrsko elektrarno prav okolica Krškega. O tem se te dni pogovarjajo v Ljubljani tudi s sovjetskimi strokovnjaki za jedrske elektrarne. O odjemu in porabi energije se bodo morali sporazumeti še s sosednjo Hrvaško, saj bi imela nova jedrska elektrarna pri Krškem 300.000 do 500.000 kilovatov moči (tako bi lahko sama dala skoraj četrtino vse električne energije, kolikor je bo do letos proizvedle jugoslovanske elektrarne!)

Po ugotovitvah geoloških raziskav imamo v Sloveniji v Žirovskem vrhu tudi dokaj pomembno nahajališče domače surovine za bodočo jedrsko elektrarno. Ta rudnik bo mogoče uvrstiti tako po rudnih zalogah kot tudi po kakovosti rude med srednje velike tovrstne rudnike. Računajo, da bo lahko zalagal z jedrskim gorivom 10 elektrarn, od katerih bi vsaka lahko imela moč 300.000 kilovatov.

Danes skupščina dolenjskih študentov

Študentje novomeške in trebanjske občine imajo danes na Rožniku pri Ljubljani redno letno skupščino z družabnim večerom. Kaže, da bo dolenjski študentski klub po dveh letih premora spet začel delati. Na skupščini bodo obravnavali program dela za leto 1967, navzoči pa bodo tudi člani ObO SZDL in komiteja ZMS iz obeh občin.

Novo mesto v 50.000 izvodih

Novomeško Turistično društvo se je odločilo v mednarodnem letu turizma pripraviti in natisniti »Vodič po Gorjancih«, »Vodič po Novem mestu« in barvni prospekt »Novo mesto z okolico«, ki naj bi izšel v 50.000 izvodih. Pripravljajo tudi prvo reliefno karto okolišnega turističnega območja, ki jo nameravajo natisniti v petbarvnem tisku. Razen tega naj bi izšel tudi barvni načrt Novega mesta.

Prvi start naših v dvorani

Na republiškem prvenstvu v pokritih prostorih, ki je bilo v Celju, je Katja Močnik postala prvakinja pri mladinkah v teku na 600 metrov z rezultatom 1:58,6. Takoj za njo je v isti skupini pritekla na cilj njena sestra Danica in dosegla rezultat 1:58,9. Med 12 tekmovalkami v teku na 600 m sta samo sestri Močnik tekli manj kot 2 minuti. Naslednji nastop naših atletov bo 5. marca v Trbovljah na prvenstvu SRS v krosu.

J. G.

Molan na svetovnem prvenstvu

Drago Perko iz Maribora in Ivan Molan, član AMD Krško, sta odpotovala na daljšo turnejo po Sovjetski zvezi. Med drugim se bosta udeležila tudi svetovnega prvenstva v speedwayu na ledu. Prireditve bodo v Novosibirsku, v Ufi in Leningradu. Molan ni doslej še nikdar dirkal na ledu, zato nima posebnih možnosti za uvrstitev. Vse stroške turneje nosi gostiteljica.

Pavk

Prva nagrada »BORBE« za kočevsko osnovno šolo

Arhitekt Jože Kregar je dobil milijon S-din — Projekt »Osnovna šola Kočevje« je zmagal med šestimi prijavljenimi deli

Letos je beograjski časopis BORBA pred dnevom BORBE 19. februarja že vdrugo podelil nagrado za najboljšo arhitektonsko stvaritev v preteklem letu. Z večino glasov žirije so jo namenili arhitektu Jožetu Kregarju, ki je v okviru akcije »Organizirano projektiranje in graditev osnovnih šol v Sloveniji« s 14 sodelavci izdelal načrt za osnovno šolo v Kočevju.

V poročilu je rečeno, da je ta osnovna šola uspešen poskus, da se z montažnimi in na industrijski način izdelanimi elementi doseže skladen arhitektonski sklop in tako potrdi, da industrijsko gradbeništvo arhitekture ne zanika.

Za nagrado BORBE se je po veljavnih pravilih potegovalo 6 arhitektonskih objektov, dograjenih lani, po eden iz vsake republike: veletrgovina v Splitu, zdraviliško poslopje v Banji Koviljači, pristaniško poslopje letališča v Petrovcu pri Skopju, poslovni objekt Jugobanke v Sarajevu in hotel »Galeb« v Kuparih.

V ožji zbor je prišlo dvo je del. Pri glasovanju se je komisija izrekla za delo Jožeta Kregarja, za osnovno šolo v Kočevju.

Ti mladi smučarji so učenci 6. razreda osnovne šole v Sodražici. Oba 6. razreda sta imela 7-dnevno šolo v naravi, razen tega sta imela po 2 uri na dan redni pouk. Smučarski tečaj, začetni in nadaljevalni, so imeli na Klincih, se pravi na hribu pri trgu. (Foto: Primc)

VREME

OD 23. FEBRUARJA DO 5. MARCA

Nekako od 25. do 28. februarja in okrog 2. marca padavine in hladneje. V ostalem lepo vreme.

Dr. V. M.

Doplačila in nadomestila predpisana

in veljajo od 1. marca — Varstvo zavarovancev ne sme biti okrnjeno!

Skupščina komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev v Novem mestu je 17. februarja po živahni razpravi predpisala doplačila n nadomestila zavarovancev. Tako bo zavarovanec doplačal 5 Ndin za vsak prvi ali naročeni obisk zdravnika na domu in prevozne stroške, za vsak nadaljnji obisk pa 2 Ndin. Prevozne stroške z reševalnimi vozili in vozili zasebnikov do 20 Ndin bo zavarovanec sam plačal; če bodo stroški večji, pa sklad (razliko). Na predlog predsednikov občinskih sindikalnih svetov je skupščina predpisala doplačilo za zavarovance, ki se bodo zdravili za hudo zastrupitvijo z alkoholom. Doplačilo bo 95 odstotkov vseh stroškov, nastalih pri prevozu zdravljenju in oskrbnih dneh.

Skupščina je predpisala le tisto, kar je bila dolžna predpisati. Drugih doplačil ni predpisala, čeprav bi jih lahko. Pri tem je upoštevala mnenja in predloge občinskih sindikalnih svetov, svetov zavarovancev, svojega izvršilnega odbora in SGP Pionir.

Predpisala je tudi nadomestila osebnih dohodkov za čas bolezni do 30 dni in nad 30 dni.

V primeru *nalezljive bolezni* bo sklad plačal za prvih 7 dni nadomestilo v višini 70 odstotkov, za čas od 8. do 30. dni bolezni pa 80-odstotno nadomestilo. Tisti, ki bodo bolnika spremljali, bodo dobili povrnjeno 100-odstotno nadomestilo za osebni dohodek.

Zavarovanci s predhodnim zavarovanjem (pogoj: 9 mesecev v del. razmerju neprekinjeno ali 18 mesecev v zadnjih dveh letih), zaposleni pri zasebnih delodajalcih, bodo dobili (od delodajalcev) nadomestilo za prvih sedem dni bolezni v višini 70 odstotkov, za 8 do 30 izgubljenih delovnih dni pa 80-odstotno nadomestilo. Kdor ne bo imel predhodnega zavarovanja, bo dobil v prvem primeru 50, v drugem primeru pa 60 odstotkov osebnih dohodkov.

Nadomestila za 31 in več izgubljenih delovnih dni zaradi bolezni in nesreč pri delu — izplačal jih bo sklad — so določena v višini 80 do 90 odstotkov, izjemoma tudi 100 odstotkov.

Računajo, da bo imel letos sklad zdravstvenega zavarovanja delavcev za okoli 800 milijonov S din manj izdatkov, za samo zdravstveno varstvo pa bo odmerjeno približno 460 milijonov S din manj. Člani skupščine so zahtevali, naj bo letos gospodarjenje tako, da zdravstveno varstvo zavarovancev ne bo okrnjeno. Hkrati so poudarili, da sklad letos za zdravstveno varstvo ne bo dajal več denarja, kot ga bo dobil.

Krka vabi tujce

Lani je bilo v novomeški občini 41.673 turistov, od tega 18.289 tujih. Največ jih je bilo v poletnih mesecih, ko so tudi največkrat in najdlje nočili: domači povprečno po 3 dni in pol, tuji pa okoli 2 dni. Veliko gostov je prišlo zaradi Krke. Letos bi rado prišlo k nam zaradi lova in ribolova večje število Nemcev, Švicarjev in Francozov, tamkajšnje potovalne agencije pa bi rade sklenile večje aranžmaje za bivanje pri nas.

Druga nagrada črnomaljskim počitničarjem

V Črnomlju deluje Počitniška zveza šele dobra tri leta, šteje pa že 144 članov in spada med delavne organizacije. Lani so črnomaljski počitničarji prijavili sodelovanje v republiškem tekmovanju v obiskovanju krajev, pomembnih iz časov NOB itd., pred kratkim pa so bili za uspešno delo na tem področju proglašeni za drugo najboljšo organizacijo v Sloveniji.

Nagrado 50.000 S din bodo dobili 26. februarja v Jasenovcu, kamor nameravajo prirediti članski izlet.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

OSVEŽITEV V EVROPI

Zadnje čase pihajo po Evropi sveži vetrovi. Sovjetski premier Kosigin je obiskal tri evropske prestolnice: Pariz, Rim in nazadnje še London. Zahodna Nemčija je naposled na tihem priznala, da ni edina predstavnica nemškega naroda, saj je začela navezovati stike z vzhodnoevropskimi socialističnimi deželami, ki vse že priznavajo objektivno resnico, da DR Nemčija obstaja. Med znamenja sprememb v Evropi je treba šteti tudi pobudo deveterice za sklic posvetovanja parlamentarnih delegacij vseh evropskih dežel, ki naj bi se med drugim pogovarjali predvsem o zagotovitvi miru in varnosti v Evropi. In končno je tudi obisk našega predsednika Tita na Dunaju pomemben prispevek k pomiritvi v Evropi.

Pomen tega obiska je predsednik Tito sam takole označil: »Obstaja medsebojno razumevanje položaja vsake dežele in popolno soglasje o potrebi in možnostih, da Avstrija in Jugoslavija skupaj z drugimi deželami potrpežljivo delata za izboljšanje razmer v Evropi in za krepitev evropskega sodelovanja na enakopravni podlagi in na medsebojnem spoštovanju. Ker je Evropa področje, na katerem so prišla v minulosti do izraza največja protislovja sodobnega sveta in ker je stanje na našem kontinentu zmeraj vplivalo na splošne razmere na svetu, mislim, da je tem važnejši obstoj skupne pripravljenosti naših dveh dežel, da v skladu s svojimi možnostmi pripomoreta k izboljšanju odnosov in ozračja v Evropi.«

Ta obojestranska pripravljenost, da sodelujeta pri graditvi miru v Evropi, se je pokazala že prej, saj sta tako Jugoslavija kot Avstrija med pobudnicami konference evropskih parlamentov. Zato sta predsednik Tito in avstrijski predsednik Jonas lahko hitro našla skupni jezik glede evropskih problemov. Ta skladnost pa ustvarja politično ozračje, v katerem so nekatera še nerešena vprašanja v odnosih med nami in Avstrijo dosti lažje rešljiva.

Kot smo že rekli, so potovanja sovjetskega ministrskega predsednika Alekseja Kosigina po Evropi v marsičem prispevala k razbistritvi ozračja v Evropi. Tisti, ki so mislili, da se bo Moskva vezala samo na Pariz, ki je edini izmed članic zahodne vojaške zveze izstopil iz Atlantskega pakta, bo pač moral spremeniti svoje mnenje. V Moskvi so jasno povedali, da je Kosiginov obisk v Londonu ovrgel ameriška naziranja, da Britanija ni država, ki bi lahko otipljivo vplivala na evropska dogajanja. Torej dobri odnosi s Parizom niso ovira, da ne bi bili dobri tudi z Londonom. V Washingtonu pa pravijo drugače: »Tisti, ki naveže dobre odnose s Sovjetsko zvezo, se mu ni treba odpovedati prijateljstva z ZDA.« In pri tem cikajo seveda na Veliko Britanijo. Vsak pelje seveda vodo na svoj mlin, resnica pa je, da so v Londonu tudi to ameriško trepljanje po ramenu sprejeli za dobro.

Pomembno pa je še nekaj drugega, kar se dogaja na gospodarskem področju in kjer velja tisti znani pregovor, da se pri denarju vsa ljubezen neha. Prav na tem področju pa je zadnje čase opaziti velik premik, saj so gospodarstveniki morda še prej kot politiki vrgli oči na veliko sovjetsko tržišče, kjer si lahko zagotove prodajo svojih izdelkov in se tudi tako izogibajo gospodarskemu zastoju, ki grozi marsikateri izmed kapitalističnih dežel zaradi prenasičenosti lastnega tržišča. Italijani so se že dogovorili s Sovjetsko zvezo, da bodo zgradili v Toljatigradu gigantsko tovarno avtomobilov z letno proizvodnjo 600 do 800 tisoč osebnih avtomobilov. Pogajanja o zgraditvi plinovoda od Urala do Trsta so tudi že v zadnji fazi. Olivetti bo pomagal graditi Sovjetski zvezi elektronske računalnike itd. Britanski veljaki se dogovarjajo, da bi zgradili v Sovjetski zvezi velikansko tovarno avtobusov (50.000 letno). Tudi ZDA ne bi rade zaostajale in se njihova organizacija ameriške veleindustrije (NAM) že tudi poteguje, da se ji sovjetsko tržišče ne bi izmuznilo pred nosom.

Očitno postaja, da vietnamska vojna le ni blokirala vseh konstruktivnih prizadevanj za sodelovanje med narodi, čeprav visi kot Damoklejev meč nad svetom.

Zbor predlagateljev v Laškem

V Laškem bo 4. marca sestanek predlagateljev zveznih poslancev volilne enote, ki obsega brežiško, krško, sevniško, laško, šentjursko in šmarsko občino. Zbora se bo udeležilo po 20 ljudi iz vsake občine. Med njimi bodo člani obč. odborov SZDL, občinskih komitejev ZKS, občinskih sindikalnih svetov, občinskih komitejev ZMS, Zveze združenj borcev NOV ter predlagatelji za socialno-zdravstveni, kulturno-prosvetni in gospodarski zbor.

Na zboru bodo obravnavali pregled evidentiranja in dosedanjega dela volilnih komisij, vsebino razprav na zborih sindikalnih podružnic ter sestav in število evidentiranih zveznih in republiških poslancev.

Sestanka predlagateljev v Laškem se bodo udeležili tudi vsi evidentirani kandidati za zvezne poslance.

Most čez Savo popravljajo

Delavci cestnega podjetja iz Novega mesta so pred kratkim začeli popravljati hudo zdelani in raznajani most čez Savo pri Sevnici. Sevničanom je bilo obljubljeno, da bo po končanih delih nosilnost mostu 10 ton, medtem ko zdaj prometni znak dovoljuje le tri tone.

Bomo 8. marec lepo proslavili?

Občinski odbor SZDL v Novem mestu je 22. februarja sklical vse predstavnike krajevnih organizacij SZDL iz mesta in bližnje okolice, kjer so se pomenili, kako naj bi letos potekalo praznovanje mednarodnega dneva žena. Predvidevajo, da bo v Novem mestu centralna svečana prireditev, medtem ko bodo verjetno krajevne organizacije na svojih terenih poskrbele še za sprejeme za matere in vdove padlih partizanov. Lanskoletna organizacija prireditev za 8. marec je vsem ugajala, zato si prizadevajo, da bi bila letošnja še boljša.

Sd

KRATKE Z RAZNIH STRANI

■ PREPRECEN ATENTAT — Med obiskom predsednika Tita v Avstriji so odkrili atentatorje, ki so prišli iz Zahodne Nemčije. Policija je pri njih našla orožje in strelivo ter velike vsote denarja. Niti vodijo k ustaški emigraciji.

■ POPLAVE V BRAZILIJI — Komaj so vsaj malo zaceljene rane od nedavnih hudih poplav v tej južnoameriški deželi, že so prišla poročila o še hujših neurjih. Ob življenje je po prvih vesteh več kot 400 ljudi. Najbolj sta prizadeti državi Guanabara in Rio de Janeiro.

■ OBTOŽENI KIM IR SEN — Peking je napadel predsednika LDR Koreje Kim Ir Sena, češ, da je revizionist in učenec Hruščova. Obdolžujejo ga, da sabotira boj vietnamskega ljudstva, da noče poslati prostovoljcev v Vietnam in podobno.

■ KAKO SO UBILI KENNEDYJA — Spet se je po svetu razživelo ugibanje, kako je bilo pravzaprav ob uboju ameriškega predsednika Kennedyja. Okrožni tožilec New Orleansa je namreč sporočil novinarjem, da ima neizpodbitne dokaze, da so zaroto zoper Kennedyja skuhali v New Orleansu. Kaj bolj podrobnega ni hotel povedati, niti noče dati podatkov predsedniku Johnsonu. Pravi le, da Oswald, ki je bil streljal na Kennedyja, ni bil sam, ampak da je široka mreža tistih, ki so uboj pripravili.

■ KARDELJ SE JE VRNIL — Predsednik zvezne skupščine Edvard Kardelj, ki je vodil jugoslovansko parlamentarno delegacijo po nekaterih afriških državah, se je vrnil v Beograd. Delegacija je obiskala Mali in Gvinejo, na poti domov pa še Senegal in Alžirijo.

■ PRED SPORAZUMOM O ŠIRJENJU ATOMSKEGA OROŽJA? — V Zenevi se bodo ob koncu tega tedna začeli privatni pogovori med sovjetskimi in ameriškimi diplomati o sklenitvi sporazuma, s katerim bi prepovedali širjenje jedrskega orožja. Za zdaj so optimistično razpoloženi in upajo, da bodo tak sporazum kmalu sklenili, saj so zanj tudi v Veliki Britaniji. Največ skrbi zaradi tega imajo v Bonnu, ki jim tak sporazum ne gre v račun, saj so močno upali, da bodo na tak ali drugačen način vendarle prišli do jedrskega orožja.

■ PRED IZREDNIM ZASEDANJEM V OZN — Skupina desetih nevezanih držav, med njimi tudi Jugoslavija, je predlagala, naj bi sklicali izredno zasedanje generalne skupščine OZN. Obravnavali naj bi ustavna vprašanja, med njimi tudi finančna, ki so bila nekajkrat kamen spotike na zasedanjih generalne skupščine in se eno leto ni niti sestala prav zaradi tega, ker ta vprašanja niso bila rešena.

■ SATO ZNOVA PREMIER — Po volitvah na Japonskem je parlament znova izvolil Sata za ministrskega predsednika. Sato je predsednik liberalno demokratske stranke, ki je dobila večino na volitvah.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

POGUMNO LOMITI KOPJA

■ ZAOSTRITI OBRAČUNAVANJE S PREDREFORMSKO MISELNOSTJO. Na seji izvršnega komiteja CK ZKJ so obravnavali aktualna vprašanja in idejne ter politične dileme na sedanji stopnji gospodarske in družbene reforme. Poseben poudarek je bil na nalogah komunistov in na nujnosti smelejšega obračunavanja s predreformsko miselnostjo in preživelimi administrativnimi težnjami v gospodarstvu. Poudarili so, da je treba lomiti kopja na povsem konkretnih vprašanjih materialnih in družbenih odnosov. Odločno in brezkompromisno se je treba upreti težnjam, da bi reformo preusmerili z njenega začrtanega toka.

O tem so govorili tudi na seji IK CK ZKS. Poudarili so, da je tudi med člani ZK precej ljudi, ki se prikrito ali celo odkrito upirajo ukrepom reforme. S takšnimi ljudmi je treba obračunati; naj dokončno povedo, kaj pravzaprav hočejo in ako niso pripravljeni uresničevati reforme, jih je treba izključiti iz Zveze komunistov. Govor je bil tudi o ljudeh, ki vse vedo, o vsem govoričejo na pamet, vsako vprašanje postavljajo na pamet, kakor da ni bilo jasnih načel in sklepov kongresov in plenumov.

■ ZAKON SPOSTOVATI ALI RAZVELJAVITI. Na skupščini jugoslovanske skupnosti socialnega zavarovanja v Beogradu so odločno spregovorili o paradoksalni situaciji, ko bi po zakonu morali valorizirati pokojnine, vendar tega zaradi različnih mnenj o tem, kaj je podlaga za valorizacijo, ne storimo. Na skupščini so se vprašali, ali bi res prav valorizacija najbolj vplivala na inflacijske težnje. Niso bili za to, da bi valorizirali pokojnine samo za 5 odstotkov, medtem ko so v lanskem letu narasli življenjski stroški za 23 odstotkov.

■ SPREMEMBE V USTAVI. Na seji zbora narodov so menili, da so potrebne nekatere spremembe v ustavi. Precizirati ali dopolniti bo treba nekatera določila, ki se nanašajo na mednacionalne in medrepubliške odnose. V ustavi bo treba še bolj poudariti, da je Jugoslavija skupnost enakopravnih in svobodno združenih narodov in narodnosti.

■ NAJPRIMERNEJŠA LOKACIJA ZA JEDRSKO ELEKTRARNO JE KRŠKO. Republiški sekretariat za informacije je sklical tiskovno konferenco, na katero je poleg novinarjev povabil tudi predstavnike sekretariata za gospodarstvo, zavoda za plan in poslovnega združenja za energetiko. Na konferenci so povedali časnikarjem, da je posebna skupina strokovnjakov ugotovila, da bi bilo Krško najprimernejša lokacija za prvo jedrsko elektrarno v Sloveniji, ker je v bližini nahajališče surovine. Elektrarna bi imela 300.000 do 500.000 kilovatov.

■ IZREDNI KONGRES ZVEZE NOVINARJEV JUGOSLAVIJE MAJA V SPLITU. Na seji upravnega odbora ZNJ v Ljubljani so podelili življenjsko nagrado »Mošo Pijade« za leto 1966 zagrebškemu novinarju Ivu Mihoviloviću, ki vodi rubriko Spektator v zagrebškem listu »Večernji list«. Na seji so potem sklenili, da bo izredni kongres ZNJ 12. in 13. maja v Splitu. Člani upravnega odbora ZNJ so po končani seji obiskali tovarno Konus v Slovenskih Konjicah in Vinag v Mariboru. Drugi dan so si ogledali rekreacijski turistični center na mariborskem Pohorju.

■ DEBELI RTIČ OŽIVEL. Spominjamo se še, na kakšen odpor javnosti je naletela odločitev o ukinitvi mladinskega zdravilišča RKS na Debelem rtiču. Najbrž je to precej pospešilo sporazum med pristojnimi organi in k vnovični oživitvi Debelega rtiča. Mladinsko zdravilišče bo znova odprto od 1. marca 1967 naprej. Bolniški oddelek zdravilišča s 140 posteljami bo sprejemal bolne otroke, katerim je potrebno zdravljenje na morju.

■ KAKO POSPEŠITI KOOPERACIJO? Na seji odbora za zadružništvo in kooperacijo sveta za kmetijstvo pri gospodarski zbornici SRS so te dni obravnavali pozitivne in negativne strani kooperacije. Med drugim so menili, naj bi kooperantom pripadal tudi del dohodka kmetijske organizacije, s katero so v kooperantskih odnosih.

■ SKUPNA SEJA PREDSEDSTVA IN IZVRŠNEGA KOMITEJA CK ZKS. V sredo je bila skupna seja predsedstva in IK CK ZKS. Razpravljali so o pripravah na VII. sejo CK ZKS, ki bo predvidoma v začetku marca. Na seji so obravnavali tudi osnutek resolucije za VII. sejo, za katero je vladalo v javni razpravi v občinskih komitejih veliko zanimanje. Posamezni komunisti so dali številne pobude in predloge za izpolnjevanje resolucije. To je obenem nov prijem, ki omogoča, da sodeluje pri oblikovanju dokumentov partijskih vodstev širši krog komunistov.

OBISK V KEMIČNI TOVARNI »MELAMIN« V KOČEVJU

Lani so v MELAMINU dobro gospodarili

Pri 3 odstotkih več zaposlenih so izdelali 45 odstotkov več melapan plošč — Povprečni osebni dohodki 105.000 S-din — Delitev med osebnimi dohodki in skladi so izboljšali v korist skladov — Izvozili so za 65 odstotkov več — Dobro sodelovanje med samoupravnimi organi in strokovnimi službami

V kemični tovarni »Melamin« v Kočevju so lani proizvedli melapan plošč, ki so njihov osnovni proizvod, 45 odstotkov več kot leta 1965. Celotna vrednost realizacije pa je bila lani večja za 29 odstotkov.

Že iz teh dveh podatkov se vidi, da je bila povprečna cena njihovih izdelkov lani nižja kot predlanskim.

Tudi ostali podatki so zelo ugodni. Tako je podjetje izvozilo lani za 65 odstotkov več kot leto poprej, povprečni lanski čisti mesečni osebni dohodki na zaposlenega so znašali nad 1050 N-din, pa tudi razmerja med osebnimi dohodki in skladi so izboljšali od predlanskih 46:54 odstotkov v korist skladov na lanskih 42:58 odstotkov v korist skladov.

Če pogledamo nekoliko podrobneje njihov izvoz, ugotovimo, da so lani izvozili že kar blizu 30 odstotkov celotne realizacije. Razen tega so izvoz, ki je bil lani večji za 65 odstotkov, najbolj povečali na zahod, se pravi v dežele s trdno valuto, in sicer kar za 97 odstotkov.

Take uspehe so dosegli predvsem zaradi večje produktivnosti, dobre oskrbe z uvoženim reprodukcijskim materialom in domačimi surovinami ter zaradi dobrega sodelovanja med samoupravnimi organi in strokovnimi službami.

Kljub temu da so lani dosegli večjo vrednostno realizacijo in proizvedli tudi količinsko še občutneje več melapan plošč, pa so število zaposlenih zvišali le za 3 odstotke. Vendar pa gre tudi to malenkostno povečanje zaposlenih le na račun uvedbe štiriizmenskega dela v ozkih grlih.

Lani so uspešno kooperirali z več podjetji lesne industrije, zato so bili dobro preskrbljeni z uvoženim reprodukcijskim materialom. Tudi kooperacija s proizvajalci domačih surovin je bila zelo koristna, saj potrebujejo zdaj manj uvoženih.

Lepe uspehe pa so dosegli še zaradi zadovoljivega strokovnega sestava zaposlenih in zaradi razumevanja organov samoupravljanja za delo strokovnih služb. Samoupravni organi namreč namenjajo dovolj denarja za delo kontrolnih in razvojnih služb. Tudi pravilna razdelitev odgovornosti med organi samoupravljanja in organi vodenja je precej vplivala na dosežene uspehe. Prav zaradi takega odnosa so razvojne službe uspešno delale, rezultat pa je bil, da so vsi izdelki, ki jih proizvajajo, plod dela domačih strokovnjakov, zato podjetju doslej še ni bilo treba odkupovati tujih licenc. Razvojna služba pa tudi uspešno raziskuje postopke za nove izdelke, kar je zelo pomembno za nadaljnji razvoj podjetja.

V »Melaminu« so imeli doslej dovolj lastnih obratnih sredstev, saj so vedno hkrati s povečevanjem proizvodnje skrbeli tudi za povečevanje obratnih sredstev. Vendar je zaostrovanje pogojev pri dajanju kreditov za obratna sredstva posredno prizadelo delno tudi nje. Tako imajo njihovi kupci zdaj na razpolago manj obratnih sredstev, zato jih mora kreditirati njihovo podjetje. Prej so kupci torej najeli kredite pri bankah, zdaj pa jih kreditira proizvodnja. Zato so precej na hitro zaostreni pogoji pri najemanju posojil prizadeli najprej tiste, ki si niso ustvarili dovolj lastnih obratnih sredstev, nato pa še one, ki so jih imeli dovolj. Takšen razvoj dogodkov v zvezi z obratnimi sredstvi bi letos lahko močno ogrozil dosedanje uspehe in onemogočil bodoči skladen razvoj vseh podjetij ne glede na njihovo uspešno ali neuspešno poslovanje.

J. PRIMC

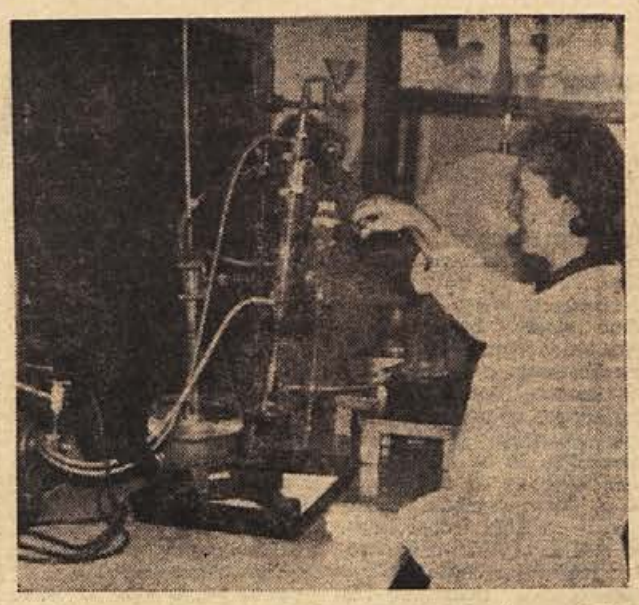

V kemični tovarni »Melamin« v Kočevju je med 240 zaposlenimi 38 strokovnjakov, se pravi inženirjev, tehnikov in laborantov (Foto: inž. Miha Briški)

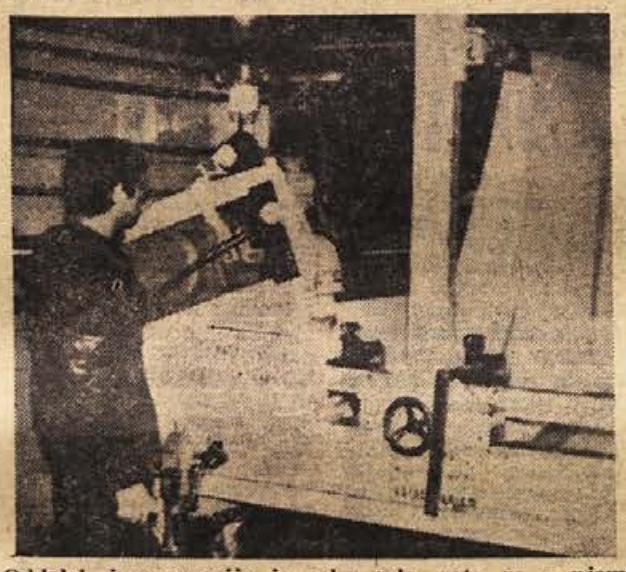

Oddelek impregnacije je ozko grlo, zato so v njem uvedli štiriizmensko delo (Foto: inž. Miha Briški)

Sadjarji, ne pozabite na škropljenje!

Do 28. februarja morajo vsi sadjarji poškropiti sadno drevje in ga tako obvarovati pred okužbo. Tisti, ki tega sami ne morejo opraviti, naj to sporoče, da jim bo poškropila sadovnjake zadružna ekipa.

Do omenjenega roka morajo lastniki sadnega drevja posekati močno okužena drevesa. Če se teh navodil ne bodo držali, bodo morali prevzeti nase posledice za brezbrižnost.

Leto 1967 računano brez primanjkljaja

Primanjkljaj iz prejšnjih let je trd oreh kmečkega sklada — Skupščina meni, da je preveč kmečkih izkaznic

»Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da je bilo poslovanje sklada za zdravstveno zavarovanje kmetov lani navzlic primanjkljaju 24,6 milijona Sdin ugodno,« je rekel predsednik izvršilnega odbora Zdenko Dular na seji skupščine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja kmetov v Novem mestu 14. februarja, ko je pod predsedstvom Stanka Gunčarja obravnavala in sprejemala zaključni račun sklada za leto 1966.

»Vse drugo polletje,« je poudaril Dular v poročilu, »je bil primanjkljaj večji od 100 milijonov S din, v juliju 115 milijonov in v novembru 158 milijonov! Šele decembra se je obrnilo na boljše, ko so se obrestovale številne akcije: razprave in sklepi za močnejšo izterjavo prispevkov, preizkušnja delitvenih ključev pri občinskih upravah za dohodke in podobne.«

Če ne bi bilo primanjkljaja 134 milijonov S din iz prejšnjih let, bi bilo finančno vprašanje rešeno. Primanjkljaj pa bo trd oreh in ga ne bo mogoče kar mimogrede streti. To je že ugotovil izvršilni odbor, ko je začel 6. februarja računati, kakšen bi bil izredni prispevek, da bi kril primanjkljaj. Če bi ga uvedli, bi moral biti letavsaj: 4,03 odstotka za poravnavo dolgov iz prejšnjih let in 0,67 odstotka za lansko poslovno leto. Skupščina bo o tem še razpravljala.

Potem so govorili o sklepanju pogodb, na podlagi katerih bo sklad letos plačeval zdravstvene storitve. Rekli so, da letos ne bo nobenih kompromisov, delili pa bodo toliko sredstev, kolikor jih bo v skladu. Pavšalov ne bodo poznali več. Tak način trdno zagotavlja, da primanjkljaja ob koncu poslovnega leta 1967 ne bo. Z medobčinskim zdravstvenim centrom v Novem mestu je tudi že dosežen splošen sporazum o načinu delitve. Članom skupščine so sporočili, da bi okoli 90 odstotkov denarja iz sklada porabili za zdravstveno varstvo, preostalih 10 odstotkov pa za razne stroške.

Na skupščini so poudarili, da ob taki delitvi sredstev razne ambulante in bolniški oddelki (npr. na Senovem) ne bodo mogli obstajati, ker bo sklad plačeval predvsem matične zdravstvene zavode. Rekli so tudi, da bo treba za zdravila predpisati enotne marže na vsem območju (29 odstotkov), ker bi tudi pri tem prihranili marsikakšen dinar.

Našteli so še več drugih nerešenih vprašanj v zvezi s kmečkim zavarovanjem. Kaže, da je najbolj pereče to, ker predpisi še niso povedali, kdo je kmet in kdo je kot tak lahko zavarovanec kmečkega zavarovanja. Očitno je, da so dobili zdravstvene izkaznice mnogi, ki jih ne bi mogli šteti med kmete, plačajo (ali pa tudi ne!) zelo malo, pravice pa imajo iste. So pa še tudi močni kmetje, kot so pripomnili, ki zdravstvenih izkaznic nimajo. Skupščina je zahtevala, naj se pomanjkljivosti odpravijo. Glasno je povedala tudi, kdo bo lahko poslej kmečko zavarovan. Po njenem mnenju bo treba iz zavarovanja te vrste izključiti vse, ki imajo manjši dohodek od določenega minimalnega katastrskega dohodka.

OBRATU IMV V BREŽICAH SE OBETA VEČ SAMOSTOJNOSTI

Utrditev odnosov z Novim mestom

Z razprave na občnem zboru sindikalne podružnice obrata IMV v Brežicah — Delavce zanima perspektiva podjetja, razvoj obrata in nagrajevanje

Na občnem zboru sindikalne podružnice obrata IMV v Brežicah so delavci opozorili na potrebo po izboljšanju delovnih pogojev, predvsem na ogrevanje prostorov in nabavo orodja. Z zadovoljstvom so ugotovili, da so se odnosi z matičnim podjetjem v Novem mestu začeli utrjevati in da se kolektivu obeta več samostojnosti in samoupravnih pravic.

V razpravi je sodeloval tudi predsednik ObSS Ivan Živič. Spregovoril je o tem, da bi bilo dobro, če se delavci čimprej seznanijo s perspektivo nadaljnega razvoja podjetja in obrata v Brežicah. Poudaril je, da imajo zdaj v obratu svet enote brez vsakih materialnih pristojnosti in opozoril na informiranje delavcev. Predsednik delavskega sveta je namreč sam izjavil, da dnevni redi in gradivo za seje večkrat sploh niso prispeli do Brežic. To pomanjkljivost že odpravljajo.

Četudi se k besedi ni priglasilo dovolj članov kolektiva, so na občnem zboru vendarle spregovorili o nagrajevanju, o rekreaciji, o delovni disciplini in športni aktivnosti, ki je med delavci IMV zelo razvita. Ukvarjajo se s šahom, streljanjem in z malim rokometom. V streljanju so najboljši v občini. Lani so dobili pokal v trajno last.

Sejmišča

Na novomeškem sejmišču višje cene

20. februarja so pripeljali kmetovalci na novomeški sejem 573 pujskov, prodali pa so jih 519. Kupcev je bilo veliko, prišli so od blizu in daleč, zato so tokrat cene poskočile. Manjše pujske so prodajali po 17.000 do 23.000 din, večje pa po 24.000 do 34.000 dinarjev.

415 prašičkov na brežiškem sejmu

Minulo soboto, 18. februarja, je bilo na brežiškem sejmu kupcem na voljo 415 pujskov, prodali pa so jih 390. Za manjše so zahtevali 12 Ndin, za večje pa 7 Ndin za kilogram žive teže.

OKNA, VRATA, POLKNA

in drugo STAVBNO POHIŠTVO

za opremo VAŠE HIŠE

dobite pod zelo ugodnimi pogoji v

PRODAJNEM SKLADIŠČU

INLES

v RIBNICI

Kmetijski nasveti

Kdaj dognojevati pšenici?

Ko smo jeseni pisali o setvi pšenice, nismo pozabili povedati, da ob setvi ni treba kaj več gnojiti z dušikovimi gnojili (nitromonkalom, amonijevim sulfatom ali drugimi dušikovimi gnojili), češ da bi bila to prava potrata in velika škoda. Ker prihaja spomladanski čas in s tem pravi čas dognojevanja pšenice, ne bo odveč opozoriti poljedelce na dosedanje izkušnje z dognojevanjem, ki odločilno vpliva na pridelek zrnja.

■ **Pšenici, tej razmeroma izbirčni rastlini, damo običajno dovolj fosfornih in kalijevih gnojil že ob jesenski setvi. Ker se ti dve gnojili počasi topita, z njima ni posebnih težav, saj tudi v prevelikih količinah ne bi škodovali posevku. Čisto nekaj drugega pa je z najvažnejšim gnojilom — dušikom, ki se v zemlji hitro topi. Če bi z njim gnojili samo jeseni, bi ga do spomladi, ko ga rastlina najbolj potrebuje, že v glavnem zmanjkalo. Razen tega, da ga voda topi in odnaša, s dušikom ne smemo gnojiti na zalogo tudi zaradi tega, ker bi preveliko gnojenje naenkrat pridelek poslabšalo, lahko bi ga bilo celo manj, kot bi ga sicer dala pšenica brez gnojenja. Prav to je vir neuspehov, ki so jih imeli z gnojenjem nekateri poljedelci, ki so potem trdili, da se gnojenje ne izplača.**

■ **Če bočemo imeti pridelke, se gnojenju z dušikom ne moremo odpovedati; če ne smemo dati vsega dušikovega gnojila naenkrat, ga bomo dali v več obrokih. Toda kdaj in kako?**

Skupno z italijanskimi sortami pšenice je prišel k nam tudi njihov način gnojenja. Oni so za svoje razmere trdili, da je najbolje gnojiti jeseni in pozimi, če ne ni preveč snega. Vendar je to pri nas čas, ko rastline mirujejo in ne potrebujejo veliko hranil. Če bi takrat gnojili, bi se veliko dušika nekoristno izpralo iz tal. Veliko merjenj je bilo potrebnih, da smo tudi sami prišli do domačih izkušenj in ugotovitev.

Poskusi so na domačih tleh pokazali, da nam ni treba že jeseni kaj več gnojiti z dušikom, pozimi pa v nasprotju z italijanskim načinom sploh nič. Glavno dognojevanje mora biti spomladi, tik preden rastline krenejo v rast. To je najodličnejše obdobje. Vendar tudi spomladi ne smemo dati vsega dušika naenkrat. To bi namreč povzročilo bujno rast na škodo bodočega zrnja. Posevek bi bil nagnjen k poleganju, manj bi bil odporen proti rji in bi imel manjše klase. Drugi obrok dušikovega gnojila (ponavadi nitromonkala) damo takrat, ko gre pšenica v latje, tretjega pa med klasenjem in cvetenjem. To moramo upoštevati tem bolj, čim večje količine dušika trosimo. Najbolje je trositi kar ročno. To metodo so preizkusili naši kmetijski inštituti in se imenuje jugoslovanska. V naših razmerah je dala najboljše rezultate in je precej pripomogla, da so se hektarski donosi pšenice v zadnjih letih občutno povečali.

Elin Pelin:

RAZTEGLJIV POJEM

Pokopavali so Tonkova, uglednega bogataša, velikega človeka, splošno znano osebnost.

Prestolno mesto je bilo v črno zavito. Po ulicah je vse črno osmrtnih listov, ki so jih izdala različna kulturna društva, domoljubne organizacije, strankarske pisarne, obrtniška in trgovska združenja. In na njih je človek lahko že od daleč bral: »Naš član«, »ugledni državljan«, »visoki dobrotnik«, »častiti in spoštovani«, »tvorec materialne kulture«, »nekoristoljubni domoljub« in tako dalje in tako dalje. Skratka, vse žalostne, vse plemenite besede in izrazi, ki jih je bilo mogoče izgovoriti o posebno zaslužnem možu in državljanu, ki je prerastel vse, so sami od sebe privreli iz srca vsemogočnih administrativnih uprav in kakor potok poplavili črne osmrtne liste in dnevno časopisje.

Pogrebci so se počasi premikali. Spredaj so nesli vence. Cela procesija revnih, preprostih, najetih ljudi in takih, ki so se čutili obvezne, je vlekla ogromne vence, s katerih so viseli težki raznobarvni trakovi z napisi. Za njimi se je pomikalo nekaj kočij z duhovniki in škofom. Potem mrliški voz, ki je bil prav tako ves obložen z venci, na njem pa je v dragoceni lesketajoči se krsti potoval pokojnik na oni svet. Za vozom se je razvrstila neskončna procesija službenih zastopnikov, pomembnih oseb na visokih položajih, prijateljev in spoštovalcev, organizacij z zastavami, ki so bile zavite v črno, in še mnogo brezimnih in drobnih ljudi, ki so prišli, da bi se zadnjič poklonili spoštovanemu pokojniku in ga spremili do njegovega zadnjega doma.

V procesiji so šli drug zraven drugega trije skrušeni in zdolgočaseni prijatelji: Porov, Zigzagov in Poklonikov, ki so bili prav take znane osebnosti, pomembni ljudeje in višji uradniki finančnega urada. Stopajo in molče. Beseda jim noče in noče iz ust, čeprav bi se vsi trije radi začeli pogovarjati. Kar se je spodobilo reči na pokojnikov naslov, so že povedali in obmolknili.

Vreme pa je soparno. Sonce peče kakor pred dežjem. Poldne je že preč. In trije prijatelji so lačni. Točno ob tej uri so se sicer redno zbrali v točilnici »Pliska«. Ta dolgi pogreb je pokvaril njihovo tradicionalno navado in skoraj malce nejevolje so kazali do pokojnika.

Zigzagov, debelušen in težak človek, se je utrudil in oznojil. Potegnil je robec iz žepa in si obrisal pot z obraza in si začel mahljati pred nosom, da bi se razhladil.

»Grozno, grozno! Človek bi pócil od vročine. S kakšnim užitkom bi spil kozarec piva!«

»Vesta kaj, zavijmo na stran, kar takole na tihem,« reče Popov, »bomo že dohiteli procesijo...«

»Ne gre, ne gre, nerodno bi bilo videti,« spregovori Poklonikov.

»Res, čemu tak blišč, taka dostojanstvenost in vse te ceremonije,« reče Zigzagov, ki si je znova otrl znoj. »To ni pogreb, ampak kino. In čemu... čemu, prosim vas? ...Koga pa pokopavajo? Kdo je ta človek, čigar posmrtne ostanke neso zakopat?... Da vam po pravici povem, tega ne razumem. Osmrtnice prebiram in se čudim. Ali ste jih brali?... Čednosti...: lastnosti, dostojanstvenost, tako ga hvalijo kakor konja, ki je na prodaj... In kaj je v resnici? Zvijačen pustolovec, demoralizator bolgarskega naroda... Čast! Kaj je, čast? Raztegljiv pojem... Stavim, da nobeden izmed teh hipnotiziranih puranov, ki gredo za pogrebom, ne ve, zakaj gre in komu izkazuje to čast... Mi trije pa zelo dobro vemo... In molčimo... in bomo molčali... ker če ne bomo molčali...«

»Pst! Počasi!« ga je dregnil Porov. »Nikar se ne razvnemaj! Vemo, vemo, med nami naj ostane.«

»Ne, gospoda! Razburjam se zato, ker bom moral biti lačen do ene in ker moram biti na tej vročini... In zaradi koga!... Čemu naj bo ta potepenec, hvaležen za svoje bogastvo in za svoje ime? Čemu?... Samo podkupovanju... Njegov uspeh. Dosegel ga je le s podkupninami, ki jih je delil skromno in v malenkostnih zneskih. Koliko ljudi je prodalo svoje duše in svoje prepričanje, da bi mu nagrmadili milijone!... Dobro ga poznam. Že v dijaških letih je dobro vedel, kakšno moč ima podkupovanje, in odločil se je za to taktiko, zato da bi postal milijonar in da bi posameznike (ozrl se je na tovariša) spravil v svoje krempije kakor mokre kokoši in napravil iz njih ubogljive sužnje. Se ko je bil dijak, je stopil na trg, kadar se je približal izpit, kupil purana ali kilogram presnega masla, pa naravnost na stanovanje k profesorju, od katerega je na vsak način pričakoval slab red.

‚Gospod profesor, na kmetih sem bil in moj oče vam tole pošilja...' Da, in ta tepec in prostak je uspel in naredil izpit z odliko, mi, trojkaši, smo bili pa kar neumni, tako smo se gulili... Ne vem, gospoda, kakšne občutke imate do njega. Jaz sem mu veliko dolžan. Njemu se moram zahvaliti, da imam dve hiši. Toda kljub temu ga v srcu sovražim... Zato, ker sem bil jaz, pa tudi vidva, gospoda — toda naj ostane med nami! — pošten in dostojen uradnik... Ali nas ni on pokvaril? Ali nas ni on pohujšal?... In naučil posegati z roko pod mizo? Da, on me je pokvaril, on me je napravil podkupljivega...«

»Pst!« sta spregovorila oba tovariša hkrati.

»Tudi jaz bi bil lahko molčal... Toda zaradi njegove prizadevnosti sem bil prisiljen delati vse sam. Lepo nas je omrežil... Hvala bogu, da je umrl... V strahu sem živel, sedaj mi je pa laže pri duši.«

»Zadnje čase je zopet dajal, da, toda v moje roke ni padlo nič... Mislil sem si: sedaj daje naravnost ministru, noče kvariti nižjih uradnikov. Bil sem seveda čisto na pravi poti, ko sem tako mislil. Toda izkazalo se je drugače. Prijatelji, s katerimi sem delil svoje, niso bili voljni njegovo deliti z menoj... Skrivali so se, bali so se...«

»Ni res!« sta zlobno zamrmrala oba tovariša...

»Motiš se, prijatelj Porov!«

»To ti ni prav nič v čast!« reče Poklonikov precej glasno.

»Čast! Čast je raztegljiv pojem... Le nič ne govoričita o njej, ampak dajta tudi meni... dajta, kajti za trdno vem. Dokaze imam. Razlog je mrtev, na pokopališče ga nesemo, toda posledice so žive in bog ne daj, da bi shodile in začele kašljati. Gospoda svoje zahtevam... Tudi meni gre nekaj od zadnje liferacije. Tudi zame je nekaj dal...«

Sedaj je Zigzagov začel skoraj vpiti in zamahovati z rokami. Nekateri izmed pogrebcev so se ozirali in ga začeli gledati. Drugi so vlekli na ušesa.

Porov in Poklonikov sta pograbila Zigzagova za roke in ga odvlekla v stransko ulico. Nič si ni prizadeval, da bi se jima iztrgal, ampak je stopal kot zmagovalec in kar naprej vpil:

»Čast! Čast! To je raztegljiv pojem...«

(Prevedel *Tone Potokar*)

MISLI O LJUBEZNI

PASCAL:

S tem, da govorimo o ljubezni, postanemo zaljubljeni. Nič ni tako neprisiljenega. To je človekova najbolj naravna strast.

LA BRUYÈRE:

Dovolj je, da smo skupaj z ljudmi, ki jih ljubimo: sanjati, z njimi govoriti, z njimi ne govoriti, misliti nanje, misliti na najbolj nevažne stvari, toda vse v njihovi bližini, to nam je vseeno.

STENDHAL:

Največja sreča, ki jo more dati ljubezen, je prvo rokovanje z žensko, ki jo ljubimo.

Samo poravnana naročnina vam zagotavlja vsak teden novo številko »DOLENJCA«!

Jiři Marek (ČSSR):

ZDRAVA KRITIKA

— Jim bom že pokazal, — je razmišljal, — vsem bom pokazal! Pošteno se bodo oznojili!

— Predvsem vem, da je Novak že dvakrat neupravičeno prejel mesečno nagrado. Nadalje bom rekel, da pri nas premalo skrbijo za tehnično varnost. Kriv je Materna. Kar pa se tiče Bogačka, je pravi lopov: sam sebe pošilja na službeno potovanje in se pelje v Karlštajn po jabolka. Premije delijo pri nas nezakonito; vsem je znano, da je bil Kučera bolan, pa je vseeno dobil premijo!

Pogumno si je zapisal vse to na listič.

Potem se je zamislil.

— Morda pa Novaka ne bi bilo treba omeniti. Pomagal mi je, ko sem se znašel v tisti godlji zaradi inventure. Ne bilo bi tovariško, če bi ga zdaj uničil.

Novaka je prečrtal.

— Tehnična varnost... Materna... Spomni se, kolikokrat si bil v gosteh pri Maternu in kako čudovit orehov liker ima... Poleg tega je tudi nenadomestljiv partner pri preferansu. Kje pa se pravzaprav še sploh menijo za tehnično varnost? Nikjer! Materno bom črtal. Ni treba biti do vseh ljudi tako surov.

Prečrtal je Materno.

— Zdaj je na vrsti Bogaček. Tista reč s potovanji v Karlštajn je res nerodna... Da, res, tudi meni je prinesel jabolka! Se celo zastonj! Bogaček pravzaprav ni slab človek, okoliščine so ga malo pokvarile. Človek ne sme takoj tako strogo soditi.

In prečrtal je Bogačka.

— Zdaj pa Kučera! Po pravici povedano, pri nas so premije vedno tako delili. Seveda je to v nasprotju s predpisi, toda denar tudi bolniku prav pride. Če boš kdaj zbolel, boš tudi ti dobil premijo!

In črtal je tudi Kučera.

Potem je sedel in razmišljal:

— Toliko vem oljudeh, da bi jih lahko uničil, če bi bil zloben. Ampak ne, bolje je, da molčim. Čeprav se zavedam, da je zdrava kritika potrebna. Mar sploh kdo dvomi o tem?

Ivan Potrč:

5

Fajmošter na Kopišniku

Videla sem, da je bil nekam pri volji, a tudi opazila, da bi rad kam sedel — toliko je prejadikoval zaradi nog, da ga ne nosijo več —, ali na edinem stolu je bilo vse, kar sem potegnila večer s sebe, da potem nisem mogla drugače, ko da sem ga prijela za roko — tudi zato, da si ne bi premislil in ne bi odšel — in mu pokazala na posteljo.

»Pa sèm sédite, gospod župnik,« sem rekla.

Obračal se je nerodno ko kak medved in ko da ne bi vedel, kako naj stori, zatem pa, ko sem z nogami odtegnila odejo, le sédel.

»Tole zdaj, Evica, me na nekaj drugega spominja,« je rekel in se nasmehnil, »ali o tem se bova pomenila, če bova še dolgo tako pri litanijah.«

Sklenil je roke na suknji, se zagledal proti mesečni noči, ki je silila skozi okno, da so se mu zasvetile oči pod kosmatimi obrvmi, in z vzdihom začel.

»Tudi štirideset let bo že od tega časa, ko sem kaplanoval na Kalcih, pod tistimi planinami..., ko sem se odpravil po rani maši spovedovat, k neki ženski, starki, ki je že ne vem koliko let umirala, vsako pomlad pa jo je enkrat zagrabilo, da je mislila, da bo za vselej umrla. Tako je bilo tudi tisto pomlad. Šel sem po hosti, z zveličanjem na prsih, sam, kakor smo tod hodili spovedovat, na mojo nesrečo, in nekaj nad Kalci, sredi host, srečal faranko. Spoštljivo me je pozdravila, tudi jaz sem napravil križ — ali bila sva na sama in preveč mlada, da naju samem in sredi hoste, preveč je potem zlodej premotil. Stvar ni ostala pri tistem križanju, jaz pa sem prišel k hiši z zlomljeno hostijo, bog mi ne prizanesi! — in kar je bilo še bolj neodpustljivo, k mrtvi. Ženska je pred nekaj minutami umrla, samo v poslednje olje sem jo še lahko dal. Eh, velike pokore so mi naložili, to zadnjo, da hodim opolnoči v cerkev, to sem si naložil sam. Takšni smo, grešni, zavoljo greha in pokore živimo...«

Čisto se je zamaknil. Poslušala sem ga, ko da bi mi pravljico pripovedoval, še bolj pa me je trlo, ko je enkrat končal in ko sem ga tako gledala, starino, na kateri ni bilo najti nikakršnega greha več, da bi mi povedal, na kaj se je spomnil poprej, ko sem mu pokazala na posteljo.

»Zakaj mi ne bi nocoj povedali?« sem silila v fajmoštra. »Če ne gre brez litanij, bi jih lahko tudi nocoj zmolila, gospod župnik!«

Pogledal me je in me povprašal:

»Ali misliš, deklica, da bi molila? Litanije?«

Nasmehnil se je in me še vedno gledal, ko da bi me motril in me vagal.

»To je bilo zavoljo Katre. Neke noči sem odšel iz izbe, a ko sem se vrnil — kuharice so spale tu, na tvoji zdanji postelji —, sem jo našel, kako ni imela odeje na sebi, a tudi ničesar drugega ne. Kaj sem hotel, stopil sem bliže, prijel za odejo in jo pokril, zatem pa jo okregal. Za pokoro pa sva potem zmolila rožni venec in litanije, najprvo veseli, zatem pa žalostni del. Tako je bilo...«

Fajmošter se je dvignil, še vedno me je motril, ko da bi mežikal, zatem pa se je začel obotavljati, ko da ne bi vedel, kaj storiti. Stopil je bliže proti vzglavju, prijel za odejo, ko da bi me hotel razodeti in da sem ga nehote in vnovič prijela za roki.

»Ali — gospod župnik!« sem vzkliknila in ga hudo pogledala, če ni bilo prehudo.

Kajti fajmoštru je pobralo na mah vso voljo, potegnil je odejo čisto do brade, ko da bi se zbal, da me ne bi zeblo, in skoraj zajecljal:

»Nič, nič, Evica. Tako sem takrat Katro pokril... Hotel sem malo pokazati, kako je bilo, ali...«

»Litanije, te pa bi lahko zmolila, ali ne?« sem rekla.

Pogledal me je, kar ustavilo ga je, ali zagledal je le moje obličje, na moč nedolžno sem ga gledala.

»Ne bi? Molila?« sem ga opomnila.

»Da, pa bova,« se je vdal; »samo počakaj, da v posteljo prilezem, eh...«

Oddrsal je proti sobi, proti svojemu ležišču in zmomljal, na glas, da sem ga lahko slišala.

»Saj, tudi fajmoštru nekoč mine, človek ni na veke kaplan.«

Oddrsal je, meni pa je bilo tako sladko, tako sladko in tako hudo pri srcu, ne vem, zakaj tako hudo. Zvila sem se pod odejo, nekaj krati odgovorila »prosizanas«, zatem pa sladko in do jutra zaspala.

Pri teh in takih litanijah je med mano in župnikom tudi ostalo. Na pomlad, preden so prišli Nemci, sem s Kopišnika odšla za vedno, fajmoštra — to sem zvedela čez kak mesec — pa je pobralo. Hoteli so ga seliti, tega pa ni več prenesel, zadela ga je kap.

Konec

Jutrišnja premiera na novomeškem odru

Jutrišnja uprizoritev Grayeve mladinske igre v treh dejanjih, ki nosi naslov po eni najlepših pravljic ljudske umetnosti nasploh, je plod dolgih priprav novomeškega Odra mladih in teženj posameznih igralcev ter režiserke, da bi poustvarili like, vklenjene v besede in stavke igre. V novejšem času so znane tri obdelave ljudskega motiva o lepoti in zveri: ena filmska (Jean Cocteau: La Belle et Bête) in ena gledališka (Nicholas Stuard Gray: Lepota in zver). Sodobni angleški pisatelj Gray je eden redkih, ki se v kar največji meri posveča mladinski dramatiki. Njegova, če tako zapišemo, »priredba« zgodbe o lepoti in zveri je moderna, z dokajšnjo očitnostjo angleške tipičnosti. Iz ljudskega motiva o lepotici, ki reši zver s svojo lepoto, ljubeznijo in predanostjo, je nastal pretresljiv simbol moči najglobljega človeškega čustva — ljubezni. Grayeva obdelava motiva, ki je v prvi vrsti namenjena otrokom, pa s svojo človeško vsebino prav gotovo pritegne odrasle gledalce.

Oglasili smo se v garderobi gledališča ter prisostvovali vaji. Zvedeli smo med drugim, da si je Oder za to uprizoritev zamislil tudi nekaj novih oblek. Skica za obleko, ki jo objavljamo, je

delo Milene Kumer-Matulove, ki je k izdaji teksta igre (Prosvetni servis v Ljubljani) priložila svoje kostumografske zamisli.

Premiera igre Lepota in zver bo v petek, 24. februarja, ob 20. uri v dvorani Doma kulture. P. Breščak

Zakaj tuja beseda?

Tovariš urednik!

9. februarja je bilo v Gabru zdravstveno predavanje o škodljivosti alkohola. Zdravnik dr. Hübscher je govoril o žalostnih posledicah alkohola, ob koncu pa je povedal, da bo svoje trditve podkrepil z dvema krajšima filmoma, ki pa da nista najboljša. In tako je bilo tudi res. Prvi film je prikazal hitro in škodljivo delovanje alkohola v krvi in možganih (to, kar smo prej slišali iz ust dr. Hübscherja v lepi domači besedi), na naše veliko začudenje v nemščini! Besedila seveda ni nihče izmed domačinov razumel. Drugi film (bil je boljši od prvega) je prikazal nesrečo pri delu, ki jo je povzročil alkohol. Besedilo je bilo srbohrvaško. Gabrci smo ekipi za njen trud zelo hvaležni in si podobnih predavanj še želimo. Reči pa moramo, da nas je motil nemški film, ki ni bil opremljen s slovenskimi podnaslovi. Prepričan sem, da si je oba filma ogledalo v Sloveniji veliko ljudi, pa se najbrž še nihče ni spotaknil ob jezikovno pomanjkljivost obeh. Če že v Sloveniji nismo zmožni posneti takšne filme, bi jih morali opremiti vsaj z domačimi podnaslovi! Smisel obeh filmov smo lahko razbrali le iz slik, zato bi bilo boljše, ko bi bila nema!

FRANC LUZAR

Najcenejše so knjige Prešernove družbe

Za članarino 20 Ndin bo Prešernova družba izdala za svoje člane konec leta 1967:

1. PREŠERNOV KOLEDAR za leto 1968
2. Miško Kranjec: IZ NAŠIH DNI, roman
3. Una Troy: SEDEM NAS JE, roman
4. V. Winkler: TISTI IZ ZELENE ULICE, mladinska povest
5. Franček Bohanec: SLOVENSKA BESEDNA UMETNOST
6. Po prosti izbiri eno izmed doplačilnih knjig. To si član izbere k redni knjižni zbirki, drugi dve pa prejme, če doplača po 5 Ndin za vsako.
7. Vsak član bo prejel še eno knjigo iz prejšnjih programov Prešernove družbe.

DOPLAČILNE KNJIGE

1. MALI KMETIJSKI STROJI
2. Vlada Marcon: S PLETILKO IN KVAČKO
3. Andreja Grum: SODOBNO KUHANJE V DRUŽINI

Za 20 Ndin bodo torej člani prejeli **sedem knjig, za 30 Ndin pa devet knjig** zanimive, poučne in praktične vsebine.

Vsako izmed knjig prejmejo člani lahko vezano v celo platno, če doplačajo po 2,50 Ndin za vsako.

Vabimo Vas, da se naročite na list KNJIŽNA POLICA (8 Ndin), knjižno zbirko LJUDSKA KNJIGA (40 Ndin broš. in 60 Ndin cpl.) in revijo OBZORNIK (40 Ndin). Vse plačljivo tudi v obrokih.

TO SO NAJCENEJŠE KNJIGE

Člane vpisujejo in sprejemajo naročila poverjeniki, knjigarne in uprava v Ljubljani, p. p. 41/I.

16 RIBNIČANOV NAM BO ZAPELO

Sedem si rož povezala mi...

Nekajkrat na teden se zaustavijo pred osnovno šolo v Ribnici osebni avtomobili. Sosedje takrat vedo, da bodo pevci ribniške Svobode spet vadili. Na takšne dni še pozno v noč izzveneva desetkrat začeta in še nedokončana pesem, ki se v ubranih akordih krade skozi šolska okna.

Že poldrugo leto, zlasti v zimskih mesecih, prepeva šestnajstero mož in fantov pod vodstvom Ferda Pirca. S svojimi glasovi in petjem poganjajo kolo kulturnega življenja v osušeni strugi ribniške občine. Čeprav deluje v okolici več priložnostnih pevskih skupin, je pevski zbor Svobode oznanil, da se je le nekaj premaknilo na boljše. Tudi oni so se morali najprej spoprijeti z denarjem, saj je znano, da ga prav za kulturo vedno zmanjkuje. Dolgo časa je zbor živel le od obljub in požrtvovalnosti pevcev, toda ko so začeli peti na proslavah in ob raznih priložnostih, so naše pevce podprla z denarjem tudi podjetja. INLES je lani plačal pevovodjo, obrat Tekstilne tovarne ZAPUŽE v Jurjevici pa je plačal pevcem za gostovanje v Radovljici dvorano.

Lani so koncertirali le dvakrat. Za uho morda enostavne pesmi, so bile zboru za začetek dovolj težke. Za letošnji koncert v marcu pa pripravljajo zahtevnejši program, sestavljen iz 16 narodnih in umetnih pesmi. Zapeli nam bodo: Mojcej, Pelin rožo, Sedem si rož itd. Njihov koncert bo pridobil na kvaliteti, ker so povabili Boža Grošlja in Toneta Kozlevčarja. Kozlevčar je častni občan Ribnice in dober znanec zbora.

Če bi zašli na vajo ribniških pevcev, bi slišali takšen pomenek: Pevovodja: »Fantje, ne tako robato! Sedem si rož je pesem zaljubljenega skladatelja. Pesmi morate dati dušo, sicer ...« Zbor: »Sedem si rož...« Pevovodja: »Poln bolečin — te besede morate dokazati z glasom, bolečina mora zveneti iz melodije!« In še in še razlaga pevovodja, nato pa se spet oglaša pesem.

IVAN ŠEGA

Drevi bo predaval dr. Anton Slodnjak

Drevi ob 19.30 bo v dvorani študijske knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu predaval akademik dr. Anton Slodnjak o SODOBNEM SLOVENSKEM SLOVSTVU.

Vstopnine ne bo. Vabljeni!

Pisan načrt brežiških kulturnikov

Na nedavni razširjeni seji je občinski svet ZKPO v Brežicah napravil načrt za letošnje delo. Med drugim načrt predvideva skupne sestanke vodstev prosvetnih društev in krajevnih organizacij SZDL, da bi se pomenili o vsebini dela. Društva bodo s svojimi programi sodelovala na občinski reviji, ki bo za vsako zvrst v drugem krajevnem središču, hkrati pa se bodo pripravljale na medobčinsko revijo, ki bo letos verjetno v Novem mestu. V poštev bodo prišla tudi medsebojna gostovanja z izmenjavo izkušenj, pevska srečanja in podobne prireditve. Občinski svet ZKPO bo organiziral osnovni režiserski in šminkarski tečaj, za katera se društva najbolj zanimajo.

Mara Glonar:

Naš otrok bo postal šolar

Bodočnost naroda in družbe ni odvisna samo od razvoja in napredka tehnike ter gospodarstva, temveč v prvi vrsti od ljudi, od njihove vzgojenosti in izobraženosti. Uspeh posameznika pa ostaja čedalje bolj odvisen od čim večjega znanja in čim večje delovne sposobnosti.

Prav zaradi velikanskega napredka znanosti in tehnike postavljajo šole tako v svetu kot tudi pri nas vse večje zahteve. Da bo otrok lahko kos naraščajočim zahtevam šole, mora biti ob vstopu vanjo primerno pripravljen.

Mnogi narodi imajo že vrsto let urejene vzgojnovarstvene ustanove, ki zajemajo skoraj vse predšolske otroke. Mnogi imajo obvezne pripravljalne razrede, v katerih se otroci skozi vse leto pripravljajo na pravo šolo.

Kako je s predšolsko vzgojo pri nas? Otroški vrtci zajemajo lahko le majhen odstotek otrok, da o kakih posebnih vplivih teh ustanov na predšolsko vzgojo in na kasnejše uspehe v šoli ne moremo govoriti. Lahko le primerjamo uspehe posameznikov, ki so te ustanove obiskovali, z uspehi tistih, ki so kljub zaposlenosti staršev preživljali svoje zgodnje otroštvo drugje.

Že leta opazujem in primerjam učence, ki začno obiskovati šolo, in sem prišla do naslednjih sklepov: otroci, ki so obiskovali vrtce, so socialno bolj razviti, hitreje se vživijo v skupnost, imajo privzgojene delovne navade, se podredijo delovni disciplini, sposobni so za daljšo koncentracijo pri pouku, imajo bogatejši besedni zaklad, znajo pripovedovati itd. Seveda moramo pri vsem tem upoštevati še otrokovo telesno razvitost, njegovo intelektualno stopnjo in ne nazadnje tudi njegovo domače okolje.

Kaj so »male šole«?

Ker je pri nas za razširitev mreže otroških varstvenih ustanov zelo malo možnosti, spoznali pa smo, kako zelo važna in potrebna je priprava otroka na šolo, so po Sloveniji začeli ustanavljati »male šole«. Nekatere občine imajo take »male šole« že vrsto let in so si nabrale lepih uspehov, pa tudi izkušenj, Letos bodo »male šole« tudi na Dolenjskem. Uvedli jo bodo v Šmihelu in v Novem mestu, najbrže pa tudi na Prevolah, v Žužemberku in morda še kje. Trajala bo tri mesece, delala pa vsak drugi dan. Prispevek za njeno vzdrževanje bodo morali plačati starši sami. Navodila za Novo mesto in Šmihel bodo dobili starši ob vpisu v šolo, ki bo 1., 2. in 3. marca.

Vstop v šolo – prelomnica v otrokovem življenju

Z vstopom v novo šolo se začenja za otroka povsem novo življenje. Otrok prihaja v novo okolje, kjer bo preživel velik del svojega otroštva. Od brezskrbne igre prihaja k načrtnemu delu; od doma, kjer je bil največkrat deležen vse pozornosti, prihaja v kolektivno življenje, v katerega se bo moral vživeti in se podrejati skupnim nalogam. Ali bo zmogel vse to? Ali je naš otrok zrel za šolo? Ali je dovolj, da je star 7 let? Njegova starost prav gotovo še ni pogoj za zrelost. Otrok je pripravljen za šolo, če je telesno, umsko in socialno primerno razvit. V čem se kaže njegova zrelost? Kdaj ga začnemo pripravljati na šolo?

Predšolska vzgoja se začenja že prvi dan otrokovega življenja. Ko potrka malo človeško bitje na vrata življenja, je njegovo telesce izoblikovano in prinaša s seboj še nerazvite funkcije, ki jih bo postopoma razvijalo in uporabljalo, da bo lahko živelo. Njegova duševnost pa je nevidna. Opazimo jo in ugotavljamo njene lastnosti v otrokovih odzivih na zunanji svet.

Otrok je kot cvetica, v katere semenu so položene vse značilnosti bodoče rastline, čeprav v njem še niso vidne. Če jo pravilno negujemo, začne rasti, razvijati list za listom, cvet za cvetom. Tudi otrok nam bo le ob pravilni negi uspeval, se vsestransko razvijal in postal človek.

Omogočimo otroku normalen telesni razvoj!

Ni torej dovolj, če starši skrbe le za otrokovo telesno zdravje, za higienske in materialne življenjske pogoje, čeprav so tudi ti zelo važni. Otroku moramo omogočiti normalen telesni razvoj, saj bo le dobro razvit in zdrav otrok v šoli lahko uspeval.

(Nadaljevanje sledi)

Šole v nerazvitih krajih bodo spet zapostavljene

Odmev na članke o načrtu republiškega zakona o izobraževanju, objavljene v Delu in Dolenjskem študentu

V časopisih zasledujem debato o načrtu zakona o financiranju izobraževanja. Zlasti članek Univerza naj ostane nacionalna institucija, ki je bil 18. decembra objavljen v Delu, me je spodbudil k tem vrsticam. Nisem prosvetni delavec, toda kot laik menim, da je načrt zakona zgrešen. Načrt predvideva devet izobraževalnih skuponstí, ki naj bi v bodoče financirale izobraževanje na svojem področju. Nehote se vprašam, ali ne bodo šole v gospodarsko manj razvitih izobraževalnih skupnostih oškodovane. Preprost primer: če se bo združilo pet revnih kmetov v eno gospodarsko skupnost, bomo imeli večjo skupino revežev, ki jih njihova skupnost ne bo rešila revščine. Če pa se bo združilo deset bogatih kmetov, bodo lahko gospodarili in ustvarjali dobiček. Ali: če se nekaj nerazvitih afriških držav združi, jim to ne bo prav nič pomagalo, če jih bodo bogate države bojkotirale. V novih izobraževalnih skupnostih bi se ponovila ista anomalija, kot je danes: prosvetni delavci bi še naprej v nerazvitih občinah dobivali manjše dohodke kot njihovi kolegi v razvitih. Ni torej čudno, da so ponekod (v Gornji Radgoni na primer) učitelji napovedali stavko. Toda mar ne poučujejo vsi po enakem učnem načrtu, mar nimajo vsi enake izobrazbe? In celo: tisti, ki delajo v slabših pogojih, v odročnih krajih, imajo mnogo slabše osebne dohodke od prosvetnih delavcev v mestih.

Kdo naj financira šole, ki jih obiskujejo dijaki iz različnih krajev in občin? TSS v Krškem obiskujejo dijaki iz vse Dolenjske — in to ni edini primer. Bodo za take šole skrbele izobraževalne skupnosti ali jih bodo financirale občine glede na število svojih dijakov? V gospodarsko manj razvitih občinah bodo spet beračili za denar, primanjkovalo bo učnih pripomočkov — pouk torej ne bo na pravi ravni. V navado je že prišlo, da revnejše občine najbolj varčujejo ravno v kulturi in prosveti. Da te šole ne bi bile zapostavljene, bi jih morala financirati republika.

Vsekakor pa je najvažnejše financiranje univerze, kajti to ni le prosvetna, ampak predvsem znanstvena ustanova. Profesor ne more za vsak poskus posebej moledovati za tistih nekaj tisočakov, kajti njegov čas je dragocen.

Komisija, ki je izdelala osnutek zakona, bi morala k sodelovanju pritegniti tudi strokovnjake s tega področja. Tako pa so osnutek delali ljudje, ki premalo poznajo prosvetno dejavnost. Na način, ki ga predvideva osnutek novega zakona, se naše šolstvo ne bo izboljšalo, prej obratno. Nujno je, da vse šole financira republika, saj bodo le tako tudi šole v nerazvitih predelih dobile možnosti za dovolj kvaliteten pouk. Republika mora financirati tudi univerzo, medtem ko naj strokovne šole vzdržujejo gospodarske organizacije.

Prebral sem članek Bo študij na fakulteti res domena mestne mladine? v Dolenjskem študentu. Po podatkih iz tega članka je že zdaj na univerzi 57 odstotkov študentov iz Ljubljane in bližnje okolice, iz ostalih predelov le po en odstotek odraščajoče mladine, iz Prekmurja pa celo 0,5 odst. Vzrok: podjetja ne dajejo štipendij.

Gavro Frankič je v Delu 14. decembra pod naslovom »Spremljam razpravo o našem šolstvu« zapisal, naj študira le tisti, ki ima finančne možnosti, tako ne bo treba dajati štipendij. Se pravi: študirajo naj bogati, revni naj ostanejo delavci. Je to v duhu socializma? V Delu sem odgovoril na ta članek 22. decembra pod naslovom »Tudi jaz spremljam razpravo o našem šolstvu«. To, da bi revnim onemogočili študij, je vračanje v kapitalizem, kjer gre študentom predvsem zato, da si pridobe naslov. Mar ne kaže zgodovina, da so največji misleci in umetniki izhajali prav iz vrst revnih družin? Prav pravi članek v Dolenjskem študentu, da bodo tisti kraji, ki bi najbolj potrebovali strokovnjake, ostali brez njih. V večjih centrih, predvsem v Ljubljani, se bo natrpalo izobražencev, ki pa ne bodo hoteli v »provinco«. Tako jih bodo centri res imeli za izvoz, kot pravi tov. Frankič, medtem ko jih bo drugod primanjkovalo. Pravilo pa naj bo, da moramo omogočiti študij vsakomur, ki ima talent, in če nima sredstev, naj prejema štipendijo. Štipendij pa ne bi smeli dajati po zvezah, ampak res samo sposobnim in socialno šibkim študentom.

JOŽE ŠKETA

V Kočevju tudi popoldanska ordinacija

Kolikšno naj bo nadomestilo za bolezen do 7 oziroma 30 dni — V občino tihotapijo bolezen — V bodoče bo verjetno napravljenega več za preprečitev bolezni — Delovne organizacije se vedno bolj zanimajo za zadeve s področja socialnega zavarovanja

Na nedavnem posvetu predstavnikov kočevskih delovnih organizacij, zdravstvenih delavcev in občinske skupščine so razpravljali o novih predpisih na področju socialnega zavarovanja in o odnosih med delovnimi organizacijami in zdravstveno službo.

Do 1. marca morajo komunalne skupnosti socialnega zavarovanja in vse delovne organizacije sprejeti več določil v zvezi s socialnim zavarovanjem, ki bodo zadevale zavarovance in njihove družinske člane.

Na posvetu so sprejeli tudi nekatere predloge, ki naj bi jih delovne organizacije v okviru svojih možnosti upoštevale pri izdelavi teh določil.

Po teh predlogih naj bi znašalo nadomestilo za čas odsotnosti z dela zaradi bolezni za delavce, ki so zaposleni nad 9 mesecev, 70 odstotkov za prvih 7 dni odsotnosti, 80 odstotkov pa za 8 do 30 dni odsotnosti z dela. Za delavce, ki so zaposleni manj kot 9 mesecev, pa naj bi znašalo nadomestilo za prvih 7 dni odsotnosti 50 odstotkov, za 8 do 30 dni odsotnosti pa 60 odstotkov.

Naslednji predlog je bil, naj delovne organizacije sklenejo s posameznim zdravnikom pogodbo, po kateri bo imel samo tisti zdravnik pravico odrejati bolniški stalež za člane njihovega kolektiva. To priporočilo pa velja le za delovne organizacije, ki imajo pogoje za sklenitev take pogodbe. Razen tega naj bi zdravnik, ki bi sklenil pogodbo, delal več tudi na preprečevanju bolezni (preventivi) v delovni organizaciji, s katero je sklenil pogodbo. Zdravnika, ki bi s preventivnimi ukrepi znižal stalež bolnih, bi bilo treba seveda primerno nagraditi.

Nadalje so predstavniki delovnih organizacij zahtevali, naj ima zdravstveni dom odprto popoldne vsaj eno ordinacijo za splošne zdravstvene preglede, razen tega še zobno ambulanto za odrasle in otroke. Zdravstveni delavci pa so opozorili predstavnike delovnih organizacij, naj potem pošiljajo delavce na preglede tudi popoldne, ker bi se drugače lahko zgodilo (kot se je menda že pred leti), da popoldne ljudje sploh niso prihajali na preglede.

Predstavniki podjetij so opozorili tudi na to, da se prihajajo k njim zaposlovat delavci iz drugih občin in republik, ki imajo v zdravstvenih spričevalih zapisano, da so zdravi, v resnici pa so bolni. Tako se v občino tihotapijo nosilci tudi nalezljivih bolezni (tuberkuloza itd.). Prav zato so predlagali, naj bi delavce, ki prihajajo v občino od drugod, pred nastopom delovnega razmerja pregledali še domači zdravniki. Razen tega so zahtevali, naj bo za dajanje bolniške sezoncem pristojen le zdravnik kočevskega zdravstvenega doma. Zdaj dobe sezonci zelo lahko (pogosto neupravičeno) bolniško pri zdravniku v svojem domačem kraju.

Na posvetu so razpravljali še o dolžnostih socialnega zavarovanja in občinske skupščine, ki jih nalagajo novi predpisi. Že ta posvet je pokazal, da bodo delovne organizacije zelo zainteresirane za zdravje članov svojega kolektiva in za delo zdravstvene službe ter socialnega zavarovanja. Vse kaže, da bodo v bodoče na dnevnih redih sej samoupravnih organov delovnih organizacij pogosteje tudi zadeve s področja socialnega zavarovanja.

Cene v Kočevju

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovini s sadjem in zelenjavo naslednje maloprodajne cene: krompir 0,80 N-din kg, jajca 0,52 do 0,71 N-din kos, pomaranče 4,40 do 4,90 N-din kg, banane 5,40 N-din kg, limone 4,50 N-din kg, mandarine 4,20 N-din kg, jabolka 3,36 do 4,44 N-din kg, sveže zelje 1,96 N-din kg, kislo zelje 1,54 N-din kg, kisla repa 1,42 N-din kg, čebula 2,20 N-din kg, ribe 5,76 do 7,56 N-din kg, fižol v zrnju 3,93 do 4,92 N-din kg.

Novi možni kandidati

V zadnjih dveh tednih so bili v kočevski občini evidentirani naslednji novi možni kandidati za odbornike občinske skupščine:

Za zbor delovnih skupnosti:

Tekstilana: Ovetka Dragoš in Lojzka Trpin;

Oprema: Vlado Mustar;

Gimnazija: Francka Turk in Dragica Janša;

Zdravstveni dom: dr. Gabrijela Rade-Humer, Marija Grm;

Zavod za socialno zavarovanje in Lekarna: Ivanka Jurkovič, Anica Lovšin-Podržaj.

Za občinski zbor:

Volilna enota 7-Kočevje: Tilka Kovačevič, Silva Vesel, Dragica Šercer;

Volilna enota 9-Kočevje: Anica Žgajnar, Anica Miheličič;

Volilna enota 11-Kočevje: Nada Hočevar, Marjana Hodnik;

Volilna enota 13-Kočevje: Berta Popit, inž. Marjana Preložnik;

Volilna enota 17-Salka vas: Sonja Kerč;

Volilna enota 21-Dolga vas: Jože Rajšel, Franc Kranjc, Anton Grmovšek, Ivan Bradač ml., Jože Mikulič, Ludvik Recek.

Združitev se je obnesla

Godba je nastopila na več prireditvah

Na občnem zboru sindikalne podružnice podjetja Rudnik Kočevje, ki je bil v nedeljo 19. feb., so ugotovili, da se je obnesla lanska združitev vseh štirih podružnic v eno. Združili so jih, ker sta se zmanjšala obseg dela in število zaposlenih v nekaterih obratih.

Sindikalna podružnica je lani organizirala počitniško letovanje za svoje člane, izlet v Trst, dobro pa je delala tudi godba, ki je nastopila na več prireditvah in proslavah na območju občine. Prav zato, ker ima od godbe korist vsa občina, bi bilo prav, da bi ji družbena skupnost tudi pomagala.

Športna dejavnost je nazadovala, ker je odšlo iz kolektiva precej mladih. Tudi obiskov v njihovi knjižnici je manj, ker so knjige drage in jih zato ne morejo kupiti dovolj.

Na občnem zboru so razpravljali še o proizvodnih nalogah in organizaciji dela. Izvolili so tudi nov 11-članski izvršni odbor, ki bo na prvi seji izvolil predsednika.

Delovni čas ObS in KU

Občinska skupščina v Kočevju je delno spremenila svoj delovni čas. Sedaj delajo vsak dan od 6.30 do 14. ure, ob sredah od 6.30 do 12. ure in od 14. do 18. ure, ob sobotah pa od 6.30 do 11.30 ure. Vendar je polovica uslužbencev vsakega oddelka izmenoma vsako drugo soboto prosta. Uradni dnevi za stranke so vsak ponedeljek in petek od 8. do 12. ure ter vsako sredo od 8. do 12. ure in 14. do 18. ure.

Krajevni urad Vas-Fara sprejema stranke vsak ponedeljek, sredo, petek in vsako drugo soboto.

Krajevni urad Osilnica ima uradna dneva v torek in petek od 8. do 14. ure.

Ostali krajevni uradi imajo enak delovni čas kot občinska uprava. Razlika je le v tem, da ne delajo vsako drugo soboto.

96 preko dveh milijonov

96 občanov v kočevski občini bo letos plačalo prispevek iz skupnega dohodka, ker so znašali lani njihovi letni dohodki nad 2 milijona S-din. Najvišji dohodki so bili lani zabeleženi v zdravstvu in obrti. Med občani, ki jim je celotni lanski letni osebni dohodek porastel najmanj preko 2 milijona S-din, pa je največ fizičnih delavcev (Rudni) in uslužbencev v računovodstvih.

Nova možna kandidata

V kočevski občini sta bila v zadnjih dveh tednih evidentirana še dva možna kandidata za republiška poslanca, in sicer:

za socialno zdravst. zbor: inž. Ciril Štrumbelj;

za organizacijsko politični zbor: inž. Miha Briški.

Novi predpis o ureditvi Rinže

Urejena Rinža bo bolj koristila prebivalstvu in industriji — Preprečili bi tudi poplave v mestu

Območje Rinže od izvira do požiralnikov pri Mozlju je razglasila občinska skupščina Kočevje za melioracijsko območje in ga prenesla v upravljanje Vodni skupnosti Ljubljanica—Sava.

Reka Rinža, ki je zelo pomembna za gospodarstvo in prebivalce, je bila pred vojno in po njej slabo vzdrževana. Na njej so bili uničeni jezovi, pa tudi požiralnikov niso vedno čistili.

V zadnjih letih so bile sicer zgrajene na Rinži v Kočevju zapornice, urejen je bil del brega, zgrajena dva jezova, razen tega so začeli čistiti požiralnike. Vendar je za primerno ureditev Rinže potrebno napraviti še precej.

Najnujneje je delno regulirati njen tok, urediti bregove, očistiti strugo, zgraditi še nekaj jezov in očistiti vse požiralnike.

Tudi nedavna poplava, ki jo je povzročila narastla Rinža, je dokaz, da je treba reko čimprej primerno urediti. Zadnja poplava je namreč napravila precej škode gospodarstvu in stanovanjskim zgradbam.

Občinska skupščina je pred kratkim sprejela odlok o mejah melioracijskega območja, na podlagi katerega bo mogoče predpisati poseben prispevek, ki bo porabljen za urejanje Rinže in zemljišč ob njej. Plačevali ga bodo vsi, ki bodo imeli od urejene reke korist.

Kočevski rudarji tudi ob nedeljah

Kolektiv rudnika rjavega premoga Kočevje je sklenil delati zaradi izrednega povpraševanja po premogu tudi ob nedeljah. Več prostega časa bo rudarjem na voljo v poletnih mesecih, ko bo povpraševanje manjše. V januarju so na ta način presegli proizvodni plan za 17 odst., upajo pa, da bo znatno presežen tudi v februarju.

D. V.

O telesni kulturi na seji skupščine

Na seji obeh zborov kočevske občinske skupščine, ki bo 28. februarja, bodo obravnavali tudi telesno kulturo, njene uspehe, delo v društvih ter uporabljanje pomoči, dodeljene iz občinskega proračuna. Na seji bo poročal predsednik sveta za telesno kulturo Tone Butina, Skupščini pa bo predložen tudi predlog letošnjih potreb sredstev za telesno kulturo na območju vse občine. -ko.

Delo želijo

Samo v februarju je komisija za vloge in pritožbe pri občinski skupščini Kočevje prejela 10 vlog. Skoro vse se nanašajo na delovna razmerja. Večina prosilcev želi zaposlitev, hkrati pa prosijo za večjo družbeno pomoč za čas, dokler ne dobe dela.

Kje so pustne navade in običaji?

Tale Indijanček je dobil prvo nagrado na maškaradi cicibanov TVD Partizan v Kočevju

Tudi letos ni bilo v Kočevju pustovanja in sprašujemo se, kje so stare pustne navade in običaji. Ko so se odselili Kočevarji, so prenehale tudi njihove tradicije in jih, kot kaže, noče nihče oživljati, zato so med priseljenim prebivalstvom vse manj znane. Nastala je prava praznina. Da bi jo vsaj delno izpopolnilo, je društvo TVD Partizan priredilo za cicibane in pionirje maškarado v Domu telesne kulture. Na pustni torek se je zbralo tam nad 100 skrbno opravljenih maškar v spremstvu staršev. Pred leti so bile podobne maškarade, vendar so jih opustili zaradi pomanjkanja primernih prostorov. Novi Dom telesne kulture je to spremenil in TVD Partizan se je odločil, da bo prihodnje leto priredil še obsežnejšo prireditev ne samo za svoje pripadnike, temveč za vse cicibane in pionirje. Mogoče se bo iz tega razvila tradicionalna prireditev, ki je v Kočevju tako primanjkuje.

Premajhen prispevek staršev?

Svet krajevne skupnosti Kočevje-mesto je pred nedavnim razpravljal o otroškem varstvu. O delu otroškega vrtca je poročala upravnica Anica Vilicar. Vrtec ima v štirih oddelkih v varstvu 195 otrok. Lani so prejeli od občine 20 milijonov Sdin dotacije, 10 milijonov pa je zbral vrtec s prispevki za svojo dejavnost. 21-članski vzgojiteljski kolektiv ima zelo nizke osebne dohodke: kvalificirana vzgojiteljica s popolno srednjo šolo na primer ima 60.000 Sdin na mesec. Ker ima vrtec več težav, je svet krajevne skupnosti sprejel sklep, naj komisija za socialna in vzgojna vprašanja pri svetu prouči te težave. Ekonomska cena nege dojenčka je 30.000 Sdin, starši pa plačujejo le 14.000 Sdin; ekonomska cena varstva predšolskega otroka je 13.000 Sdin, starši pa plačujejo (brez kosila) 3500 Sdin.

D. V.

Stara cerkev: mladina se prebuja

Organizirali so tekmovanje v smučarskih skokih, pripravljajo pa še šahovsko prvenstvo

Po večletnem mrtvilu je mladina Stare cerkve spet začela delati. Sestanka sredi januarja se je udeležilo kar 83 mladih, kar je zagotovilo, da je mladina zainteresirana za delo na vasi, le oblike morajo biti privlačne in zanimive.

Na sestanku so sprejeli več sklepov, kako bodo odpravili nedelavnost. Ustanovili so nekaj sekcij in poizkusili za delo v njih pridobiti kar največ mladih.

Smučarska sekcija je najbolj delavna. Mladinci so zgradili 20-metrsko skakalnico in na njej 5. februarja organizirali mladinsko prvenstvo Stare cerkve v smučarskih skokih. Kljub slabemu vremenu je nastopilo precej tekmovalcev, gledalcev pa je bilo le okoli 50. Najboljši so bili: Jani Novak (skok 18 m), Tone Žuk (16 m) in Jože Benčina (15 m).

Člani šahovskega krožka igrajo šah vsako sredo in petek. Se ta mesec nameravajo organizirati prvenstvo.

Mladina Stare cerkve se zahvaljuje za pomoč in razumevanje vsem družbeno-političnim organizacijam. Želijo si le še boljše sodelovanje s krajevno skupnostjo, ker se zavedajo, da so problemi domačega kraja tudi njihovi.

M. A.

Matični urad Kočevje

V januarju sta bila rojena en deček in ena deklica. — **Poročilo** se je 7 parov. — **Umrli so:** Alojz Verderber, kmetovalec iz Dolnjih Ložin, 86 let; Ferdinand Vresk, šofer iz Kočevja, 47 let; Marija Zidar, gospodinja iz Novih Lazov, 66 let; Marija Pleše, gospodinja iz Morave, 61 let; Jože Ozanič, upokojenec iz Morave, 76 let; Lucija Kame, upokojenka iz Mahovnika, 86 let; Alojzij Hren, kmetovalec iz Kolenče vasi, 70 let, in Marija Kropf, podpiranka iz Šalke vasi, 85 let.

Krajevna samouprava terja večjo vlogo

Pregled lanskoletnega dela vseh 13 krajevnih skupnosti kočevske občine kaže, da so njihovi sveti posvetili s sodelovanjem občanov znatno večjo pozornost reševanju problemov na področju komunale in družbenega standarda. Ugotovili so, da terja samoupravljanje, v katerem postaja občan čedalje bolj nosilec neposrednih družbenih odločitev, večjo vlogo krajevnih skupnosti. Kvalitetni premiki v delu in življenju krajevnih skupnosti, osnovnih teritorialnih samoupravnih združenj, so bili doslej premalo upoštevani. Občinska skupskupščina in družbeno-politične organizacije so zaradi preobremenjenosti posvečale razvoju krajevnih skupnosti sorazmerno malo pozornosti. Pripravljenost in zavzetost občanov kočevske občine za hitrejše in kvalitetnejše reševanje problemov krajevnih skupnosti terjata, da se tem organom v bodoče nudi večja podpora. Občani in člani krajevnih skupnosti menijo, naj bi financiranje krajevnih skupnosti temeljilo na delovnih načrtih, ki jih sprejmejo občani, saj bi tako dosegli načrtnejšo porabo sredstev. -v

Kaj se vsak teden zgodi pri nas, vam pove DOLENJSKI LIST!

DROBNE IZ KOČEVJA

■ PRETEKLI ČETRTEK SO NA KOČEVSKI TRŽNICI gospodinje kljub hudemu mrazu lahko kupovale sveže morske ribe. Za Kočevje je bilo to dokaj nenavadno, zato ni čudno, da so bile ribe hitro razprodane.

■ NA TRŽNICI POZIMI ni veliko prometa, vendar stopnišče kljub temu ne bi smelo biti tako zapuščeno in zaledenelo. Kdo bo kriv za nesrečo? Verjetno organ, ki na tržnici pobira pristojbino za stojnice.

■ V KINU JADRAN DROBIZ NE VELJA ZA DENAR! Dva dijaka sta pred nedavnim kupovala vstopnici, toda ko sta ju hotela plačati z drobižem, je blagajnik vzel karti nazaj, češ da drobiža ne jemlje. Dijaka sta odšla v slaščičarno in se vrnila z dvema bankovcema po sto starih dinarjev — in dobila karte. Mar je tu komentar sploh potreben?

■ KOČEVJE NI MED KRAJI, kjer bi se potrošniki veselili številnih popustov ob koncu zimske sezone. Le v izložbi Varteksove trgovine visi opozorilo, da so cene zimske manufakture znatno znižali.

■ TRGOVINA SADJE-ZELENJAVA je spet dobro založena z domačim in južnim sadjem različnih kvalitet in cen, na zalogi pa imajo tudi dovolj suhega in vloženega sadja in povrtnine. Gospodinje pri izbiri niso v zadregi, cene pa so času primerne.

RAZPRAVA O PREDLOGU RESOLUCIJE CK ZKS

Po novem: samo 5 osnovnih organizacij

Ribniški komunisti so ostro nastopili proti dvoličnosti v vrstah članov ZK, ki se je zelo razpasla zlasti v odnosu do religije — Edinole številčno močne osnovne organizacije so zagotovilo, da se bo vpliv komunistov povečal

17. februarja so v Ribnici na razširjeni seji občinskega komiteja ZKS razpravljali o predlogu resolucije CK ZKS. Največ pripomb je bilo glede kadrovanja v ZK. Prisotni so menili, da posveča ZK premalo pozornosti sprejemanju novih članov. Zelo živahna je bila tudi razprava o religiji in pojavih klerikalizma.

Ugotovili so, da morajo imeti komunisti razčiščene pojme o religiji, žal pa so med njimi tudi takšni, ki živijo dvojno življenje: mož je komunist, žena in otroci pa obiskujejo verske obrede. Pojave podobne dvoličnosti je zaslediti tudi med prosvetnimi delavci, saj nekateri pošiljajo svoje otroke k verouku. Prisotni so se spraševali, kako neki morejo takšni prosvetni delavci vzgajati otroke v šoli v materialističnem duhu, če vzgajajo svoje lastne otroke doma popolnoma drugače!?

Spregovorili so tudi o upokojencih, med katerimi je več prej zelo aktivnih političnih delavcev in komunistov, ki so postali po upokojitvi popolnoma pasivni. Tudi med njimi so takšni, ki dopuščajo svojim družinam, da obiskujejo verske obrede.

Komunisti iz Inlesa so ugotovili, da imajo premalo vpliva na dogajanja v svojem podjetju in da njihove pobude niso vedno uresničene. Na seji je bilo slišati tudi predlog, naj bi bila partijska članarina manjša, kot je.

Po predlogu (o njem bodo razpravljale vse osnovne organizacije; naj bi bilo v bodoče v ribniški občini samo 5 osnovnih organizacij ZK: po ena v Sodražici, Loškem potoku in Grčaricah in 2 v Ribnici. Predlog je zelo umesten, saj bodo imele večje organizacije prav gotovo večje uspehe. S tem bo narejen konec skoroda cehovski razdrobljenosti, v močnih osnovnih organizacijah pa bo več možnosti za uresničitev koristnih predlogov, ki so do zdaj nemalokrat ostajali brez odmeva. Na seji so se pogovorili tudi o organizacijski strukturi ObK ZK in o pripravah za skupščinske volitve.

Cene v Ribnici

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovini s sadjem in zelenjavo naslednje maloprodajne cene: krompir 0,80 N-din kg, jajca 0,60 do 0,70 N-din kos, pomaranče 4,50 N-din kg, banane 5,40 N-din kg, limone 4,50 do 5 N-din kg, jabolka 4,37 do 4,65 N-din kg, kislo zelje 2 N-din kg, čebula 2,22 N-din kg, fižol v zrnju 4,50 N-din kg.

Stanovanja za delavce

Stanovanjsko podjetje v Ribnici je ustvarilo lani s svojo dejavnostjo 304 milijone Sdin. Pri podjetju delujejo: komunala, več servisov in vrtnarija. Povprečni osebni dohodek je bil lani v podjetju 76.000 Sdin na mesec, kar je sorazmerno lepo. Ob sprejemanju zaključnega računa za 1966 so na seji DS sprejeli tudi plan za 1967. 20 milijonov Sdin bodo porabili za investicijsko vzdrževanje hiš, za dograditev gozdarskega doma, stolpiča IV in za gradnjo stanovanjskega bloka v Sodražici za 27 milijonov Sdin. V razpravi so poudarili, da bo v bodoče treba graditi tudi takšna stanovanja, ki bodo dosegljiva delavcem z nižjimi osebnimi dohodki. r

Sprejet odlok o davkih

Manjši davki za zasebne gostince, ki obnavljajo lokale — Osnove za obračun davkov najbolj porastle pri predelovalcih lesa

Na zadnji seji občinske skupščine Ribnica so sprejeli odlok o stopnjah prispevkov in davkov ter odločbo o ugotovitvi letnih kosmatih osebnih dohodkov delavcev. Oba predpisa bosta objavljena tudi v Skupščinskem Dolenjskem listu.

Odborniki so pred sprejemom obeh predpisov dali nanje več pripomb. Tako so menili, naj bi pri davkih zasebnih gostincev tudi v bodoče upoštevali vlaganja zasebnikov za obnovo svojih lokalov.

Pri davkih za obrtnike, ki predelujejo les, so poudarili, da so verjetno osnove za obračun davka za letos nekoliko previsoke.

Menili so tudi, da naj bi kmetje plačevali davek po vrsti in kvaliteti zemlje, ne pa po katastrskih občinah. Čimprej bi morali na novo izmeriti zemljišča, saj marsikje dejansko stanje ne odgovarja več vknjiženemu. Za novo izmero so pripravljeni prispevati tudi kmetje.

V razpravi je sodeloval republiški poslanec Jože Lesar, ki je odbornike med drugim opozoril, da morajo imeti občine, ki prejemajo republiško dotacijo (mednje spada tudi ribniška) najmanj enako visoke davke kot njihove sosednje občine, ki ne prejemajo republiških dotacij.

Precej šušmarjev

V ribniški občini je registriranih 110 rednih obrtnikov. Največ se jih ukvarja z izdelovanjem živil (33), 29 s predelovanjem lesa, 28 je zasebnih gostilničarjev. Ostalih obrtnikov je občutno manj. Razen tega je za dopolnilno obrt registriranih nadaljnjih 69 občanov, izdelovalcev izdelkov domače obrti pa je okoli 420.

Seveda je v občini tudi precej šušmarjev, predvsem predelovalcev lesa in stavbenih obrtnikov. Šušmarijo tudi avtomehaniki in prevozniki. Proti šušmarjem in prekupčevalcem bi morali inšpekcijski organi ostreje nastopati ter tako zavarovati obrtnike, ki pošteno delajo in tudi v redu plačujejo vse obveznosti.

Turistični program

Občinska skupščina Ribnica bo dala še letos izdelati turistični program, v katerem bo obdelan nadaljnji razvoj turizma v občini. Ribniška občina ima po mnenju občanov možnosti za razvoj turizma, pravega napredka na tem področju pa doslej še ni dosegla. Izdelavo programa bodo po dosedanjem predlogu plačali: občinska skupščina, trgovina in gostinstvo.

Soldov ni...

V Loškem potoku smo zvedeli, da krajevna skupnost zdaj spi, ker nima — soldov. Ves denar krajevne skupnosti in še prostovoljne prispevke občanov so namenili za temeljito obnovitev svojega prosvetnega doma. Računali so, da bodo dom dokončali še to zimo, a je prišla prezgodaj. Pravijo pa, da bodo spomladi krepko pljunili v roke in ga dokončali najkasneje do 1. maja. Uporabljali ga bodo za razne nastope, za kino, sestanke, predvidoma pa se bo vanj preselila tudi knjižnica.

Kovinsko podjetje o lanskih uspehih

Na sindikalnem sestanku so se pomenili o tem, kar so opravili lani in o tem, kaj jih čaka letos — Kolektiv je zelo skrbel za strokovno izpopolnjevanje delavcev — Odkrita razprava o drobnih pomanjkljivostih bo prav gotovo pripomogla k odpravi napak in k boljšim odnosom

Pred nedavnim so v Kovinskem podjetju v Ribnici ustavili stroje in se zbrali na delovni posvet, ki ga je sklicala sindikalna podružnica. Razen o sindikalnem delu so se pogovarjali tudi o proizvodnih uspehih. Lani je podjetje uspešno gospodarilo, čeprav ni manjkalo težav in ovir. Proizvodnjo bodo povečevali tudi letos in bo do konca leta dosegla zavidljiv znesek 600 milijonov S din.

Lani je kolektiv odrinil več kot 4,200.000 S din za strokovno izobraževanje zaposlenih. Fluktuacije skoroda ni več, saj je lenuhom, ki so se selili iz podjetja v podjetje, v reformi odklenkalo.

Delavci, ki delajo z zdravju škodljivimi snovmi, so zahtevali mleko in opozorili so, da je treba bolj paziti na električne napeljave, ker bi, kakršne so, lahko povzročile nesrečo. Terjali so odgovor na vprašanje, kje so stroji, ki so bili zaradi neuporabnosti odpisani in podobno. Razprava je bila živahna, odkrita in sproščena.

Pogovorili so se tudi o prehrani, saj podjetje nima svoje menze, delavci pa se hranijo, kakor kdo more. Predlagali so, naj bi se delil med delovnim časom topel obrok, saj bi to gotovo pripomoglo k večji storilnosti.

Posebnih pripomb o nagrajevanju ni bilo, kar je razumljivo, saj je bil lani povprečni osebni dohodek 90 tisoč S din. — r

Poslovalnica SAP tudi v Ribnici

Da bi se turistično-avtobusno podjetje v letu mednarodnega turizma kar najbolj približalo občanom in delovnim kolektivom, je ljubljansko podjetje SAP sklenilo tudi v Ribnici urediti reprezentativno poslovalnico, ki bi bila kraju lahko v ponos. Predstavniki Sapa se že dogovarjajo z občinsko skupščino, da bi dobili primeren lokal v bližini avtobusne postaje. V njej bodo občani dobili vse informacije, njihove želje in zahteve pa bodo posredovali centrali v Ljubljani. Tako bodo odpadla draga potovanja in telefonski pogovori z Ljubljano. Uredili bodo tudi avtobusno postajališče in čakalnico.

Manj boleznin

Največ bolezenskih izostankov je bilo lani v ribniški občini v KZ Ribnica (5,19 odstotkov); sledijo pa GRADBENIK (4,56 odst.), SUKNO Jurjevica (4,42 odst.), INLES (4,25 odst.) itd. Od 17.235 delovnih dni, ki so bili izgubljeni zaradi bolezni, so plačale delovne organizacije 9724 delovnih dni ali več kot polovico. Na splošno pa je bilo lani bolezenskih izostankov manj kot pa v 1965.

Še ena pot več...

Prebivalci ribniške občine ugotavljajo, da so jih nedavne spremembe in dopolnitve zveznega zakona o prispevkih in davkih občanov nekoliko prizadele. Spremembe namreč določajo, da mora občan, ki odtujuje ali pridobiva nepremičnino, že ob podpisu pogodbe predložiti dokaz, da so poravnane vse davčne obveznosti. Ta potrdila pa izdajajo pristojne uprave za dohodke pri občinskih skupščinah, medtem ko se pogodbe sestavljajo na sodišču v Kočevju. Iz tega sledi, da bodo imeli prizadeti ljudje eno pot več. Preden bodo šli v Kočevje, se bodo morali oglasiti tudi na upravi za dohodke v Ribnici in tam dobiti omenjeno dokazilo, sicer ne bodo mogli sestaviti in podpisati pogodbe na sodišču. v

Predavanja za kmete

Kmetijska zadruga Ribnica je organizirala v zimskem času nekatera kmetijska predavanja. Tako so imeli 6 predavanj **o gnojenju in uporabi umetnih gnojil** in 11 predavanj **o proizvodnji in higieni mleka ter o negi živali.**

Predavanja so bila v vseh večjih vaseh in ob različnih urah (dopoldne, popoldne, zvečer), vendar se jih je kljub temu udeležilo presenetljivo veliko število občanov. Tako se je predavanja v Dolenji vasi udeležilo kar 130 kmetov. Predavali so tuji strokovnjaki (Tovarne dušika Ruše in Ljubljanskih mlekarn) v sodelovanju z domačimi. Na predavanjih so prikazovali tudi skioptične slike.

Pripravljajo pa še predavanje **o uporabi zaščitnih sredstev proti raznim škodljivcem in plevelom.**

V Žlebiču nova gostilna

Marsikateri potnik, ki čaka na avtobus na križišču v Žlebiču, je že vesel ideje »rokonega Janeza«, da bi v svoji hiši uredil gostilno. Nekdaj je tam stala furmanska gostilna, zdaj pa bodo potniki veseli, če se bodo pred mrazom, snegom ali dežjem lahko zatekli v Janezovo gostilno.

Več prostora upokojencem

Ribniški upokojenci si že dolgo želijo več življenjskega prostora, zlasti tisti iz okoliških krajev od Grčaric do Loškega potoka. Posebno upokojenke, ki pridejo v Ribnico, nimajo kam iti. Za pogovore upokojenci nimajo prostora drugje kot v gostilni, ki pa ni vedno in za vse najbolj primerna. Od občinske skupščine želijo upokojenci več razumevanja, tako da bi dobili primerne prostore, kjer bi imeli radio in televizijo in kjer jih ne bi nihče motil. Prepričani so, da bodo le uspeli, saj jih občinski predstavniki še vedno upoštevajo.

Nov delovni čas ObS v Ribnici

Pred kratkim je začela občinska uprava v Ribnici delati po novem. Tako začno z delom vsak dan že ob 6. uri in delajo do 14. ure, ob sredah pa celo do 16. ure. Zaradi tega je večina uslužbencev v soboto prostih in delajo le dežurni. Sprejemna pisarna bo torej odprta tudi ob sobotah in sprejema stranke ter njihove vloge.

Pričakujejo, da bo spremenjeni delovni čas ustrezal občanom, predvsem pa prebivalcem Loškega potoka in Sodražice, ki jim zdaj za opravke na občini ne bo treba več zamujati vsega dne. Novi delovni čas namreč ustreza tudi prometnim zvezam s temi kraji.

»Dve nevesti« v Grčaricah

Mladinska igralska družina v Grčaricah je letos pred pustom uprizorila v domači dvorani veseloigro »Dve nevesti«. To je bila že druga uprizoritev mladincev 1967.

S SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE V RIBNICI

Plan gradenj in popravil šol do 1971

Največje potrebe v Ribnici in Loškem potoku — Skupno bi za investicije v šolstvu do konca 1970 potrebovali 365,5 milijonov S-din

Za gradnjo nove osnovne šole v Ribnici zbirajo denar na podlagi odloka o krajevnem samoprispevku, ki velja še do konca letošnjega leta. Razen tega prispevajo za njeno gradnjo tudi gospodarske organizacije.

Do letos je bilo skupno s krediti porabljenih za gradnjo šole 261 milijonov Sdin, za popolno dograditev pa je letos potrebnih še 129 milijonov Sdin. Razen tega bo za opremo razredov in kabinetov potrebnih še novih 40 milijonov Sdin. Vse kaže, da bo letos uspelo za šolo zbrati le okoli 105 milijonov Sdin.

Do konca leta 1970 bi morali v občini urediti še nekatere druge šolske objekte in zgraditi novo šolo v Loškem potoku. Posebna komisija je že pregledala šole in ugotovila, da bi za ureditev in popravila šolskih zgradb v Ribnici potrebovali še 29 milijonov Sdin, v Sodražici 17,5 milijonov Sdin, v Loškem potoku 20 milijonov Sdin za adaptacijo stare šole, za dograditev nove 6-razredne šole pa še 130 milijonov Sdin.

Vsa ta dela bi bilo nujno opraviti do konca leta 1970. Veljala bi skupaj 365,5 milijonov Sdin. Ta znesek predstavlja občutno breme za občino, vendar bi po mnenju občinske skupščine vse zamišljene gradnje in adaptacije s pomočjo vseh občanov in delovnih organizacij lahko izpeljali. O nadaljnjih potrebah in prispevkih za gradnjo in popravila šol do konca leta 1970 bodo še letos razpravljali in odločali volivci, delovne organizacije in nekateri drugi organi.

Konference ZB

Letne konference krajevnih organizacij ZZB in NOV bodo v ribniški občini do 15. marca. V tem času bodo opravljene konference v vseh bojevniških organizacijah: v ZB, v ZVVI in v ZROP. Zadnje čase je opaziti veliko prizadevnost zlasti v organizacijah ZROP. V Ribnici, Sodražici, Loškem potoku in Dolenji vasi so imeli člani ZROP strokovna predavanja.

KS v Loškem potoku

KS v Loškem potoku namerava letos urediti prosvetni dom v Loškem potoku ter dograditi gasilski dom v Retjah. Za oboje so predvideli 2 milijona Sdin, za ureditev poti in za komunalno dejavnost pa 1 milijon Sdin. S krajevnim samoprispevkom bodo zbrali 250.000 Sdin, preostali del denarja pa, upajo, bodo dobili od občine in delovnih organizacij.

Gasilci iz Grčaric

Dne 12. februarja je bil občni zbor gasilskega društva v Grčaricah. Člani so kritizirali neuresničeno gradnjo gasilskega stolpa za sušenje cevi. Komisija občinske skupščine kljub večkratnim prošnjam do zdaj še ni opravila ogleda in izdala gradbenega dovoljenja. Cement so na srečo pravočasno prodali, sicer bi se pokvaril. Ker nameravajo letos graditi v Grčaricah vodovod, so sklenili, da bodo preostali gradbeni material, pripravljen za gradnjo stolpa, prodali in z izkupičkom postavili v vasi 4 ali 5 hidrantov. Lani so imeli v društvu nekaj gasilskih vaj, toda udeležba ni bila najboljša. Predsednik društva Lojze Turk je bil javno pohvaljen za 10-letno delo v organizaciji in vnovič izvoljen. Na zboru so predlagali, naj sektorski poveljnik iz Dolenje vasi v bodoče bolj sodeluje z gasilskim društvom v Grčaricah. N. Černe

REŠETO

Zbori volivcev preklicani

Zadnji tremutek je občinska skupščina Črnomelj preklicala napovedane zbore volivcev v nekaterih krajevnih središčih, ker meni, da obravnava osnutka letošnjega občinskega proračuna še ni možna zaradi tega, ker nikakor ne morejo v proračunu predvidenih dohodkov uskladiti z izdatki. Občani bodo pravočasno obveščeni na krajevno običajen način, kdaj bodo zbori volivcev zares sklicani.

Volitve tudi v delovnih organizacijah

Spomladi poteče mandat tudi polovici članov samoupravnih organov v delovnih organizacijah, toda doslej se še nikjer niso začeli resno pripravljati na volitve. Volitve morajo biti v skladu z zakonskimi določili opravljene do konca aprila 1967, zato bi morale družbeno-politične organizacije skupno s samoupravnimi organi v kolektivih takoj začeti s pripravami na raspis volitev.

Lani za vsa komunalna dela le 66 milijonov

Že lani je bilo za vsa komunalna dela v črnomaljski občini mnogo premalo sredstev, žal pa tudi letos ne kaže nič bolje — K ureditvenemu načrtu mesta je potrebna še zazidalna dokumentacija

Svet za urbanizem, stanovanjske in komunalne zadeve je obravnaval komunalna dela, opravljena v letu 1966, in težave v zvezi z urbanističnimi rešitvami v Črnomlju.

Za komunalna dela je bilo leta 1966 v vsej občini na razpolago le 16 milijonov S din, zato so sredstva zlahka porabili. Največ je šlo za ureditev okolice stanovanjskih blokov pri samopostrežbi, za električni kabel, javno razsvetljavo in kanalizacijo naselja Loka, za razsvetljavo Sadeža in Ulice 21. oktobra, manjši zneski pa so bili porabljeni še za druga komunalna dela. Del občinskih sredstev, namenjenih komunalni ureditvi, so dobile tudi krajevne skupnosti. Gospodarske organizacije so komunalno dejavnost v preteklem letu podprle s 3 milijoni dinarjev prispevkov.

Člani sveta so v razpravi izrazili bojazen, da letošnje leto ne bo finančno nič ugodnejše, zato na seji niso sprejemali sklepov o gradnjah v letošnjem letu. Ker še ni znano, kolikšen bo letošnji proračun občinske skupščine in koliko sredstev bo na razpolago za komunalna dela, bodo o načrtih za leto 1967 razpravljali na eni prihodnjih sej. Menili pa so, da bo treba v prvi vrsti nadaljevati že začeta dela na področju Loke.

Urbanistični načrt s potrebno dokumentacijo je sicer že narejen, toda ker manjka zazidalna dokumentacija, nastaja precej težav pri dodeljevanju lokacij za gradnje. Svet je sklenil priporočiti občinski skupščini, naj zagotovi vsaj sredstva za potrebna začetna dela zazidalnega načrta, ker je to nujno potrebno.

Na seji sveta so obravnavali še poročilo stanovanjskega podjetja in ga v celoti sprejeli. Lani je to podjetje financiralo gradnjo dveh vrstnih hiš, letos pa bo investitor 19-stanovanjskega bloka, za katerega so načrti že izdelani.

Uspeh na gimnaziji vsako leto boljši

Prvo polletje je na črnomaljski gimnaziji 64 odstotkov dijakov od 139 zaključilo brez negativne ocene. Uspeh je veliko boljši kot pretekla leta, saj je bil lani uspeh 50, leta 1965 pa le 38-odstoten. Povprečna ocena znaša 2,88. Zanimivo je, da na gimnaziji v Črnomlju že nekaj let nimajo odličnjaka: ob polletju je bilo le šest dijakov prav dobrih.

Vzrok, da se uspeh iz leta v leto popravlja, leži med drugim tudi v zmanjševanju števila dijakov v razredih in v objektivnem, a dokaj strogem kriteriju ocenjevanja znanja in vedenja.

VSAK ČETRTEK V ČRNOMLJU — Črnomaljčani so vedno veseli obiska iz Izole, sicer ne bi vsak četrtek pokupili po 150 kilogramov rib. V zimskem času zlasti januarja in februarja, pripeljejo iz Kopra ciple, ki jim Črnomaljčani priznavajo dober okus. (Foto: S. Splihal)

Kar dva tečaja v Gribljah

● Januarja je bil v Gribljah končan gospodinjski tečaj, katerega se je udeleževalo 24 žena in deklet. Organiziran je bil na pobudo domačink, precej pa sta pripomogla tudi vaški odbornik tov. Štrucelj in bivši upravnik črnomaljske delavske univerze Janez Dragoš. Tečajnice so bile s praktičnim in teoretičnim poukom iz gospodinjstva zelo zadovoljne. Nekaterih predavanj v okviru tečaja so se udeleževali tudi drugi občani.

● Kmalu za gospodinjskim tečajem se je v vasi začel tudi tečaj za šivanje n krojenje, vodila pa ga je šivilja iz Podzemlja. Gribeljčanke so se tako letošnjo zimo mnogo naučile in pridobljeno znanje s pridom uporabljajo v vsakdanjem življenju.

● Letos je gribeljska šola končno dobila novo ograjo. Stara je bila že močno dotrajana. Les so prostovoljno prispevali občani iz Gribelj in Cerkvišč, nekaj denarja pa je prispevala tudi šola.

● Na letošnji 8. marec mednarodni dan žena, se v Gribljah že pridno pripravljajo. Pionirji in mladina vadijo program, s katerim bodo nastopili na vaški proslavi.

nožično obiskani zbori ZZB

Februarja so se zvrstili občni zbori krajevnih organizacij ZZB na Vinici, Sinjem vrhu, v Dragatušu, Stranski vasi, na Talčjem vrhu, v Tribučah, v Starem trgu, na Stražnjem vrhu in v Kotu pri Semiču. Bili so zelo množično obiskani, posebno na Vinici, kjer je bilo okoli 300 udeležencev.

Na vseh občnih zborih so razen borčevskih zadev obravnavali tudi gospodarska vprašanja občine, zlasti tista, ki vplivajo na življenjske razmere borcev. Vsepovsod so tudi grajali novo zakonodajo zdravstvenega zavarovanja kmetov borcev, ker je na črnomaljskem področju mnogo prizadetih.

Prav tako so ponekod obsodili posameznike, ki skušajo v borčevskih vrstah uveljaviti svoja osebna mišljenja, pri tem pa so dostikrat v ozadju osebni spori. Menili so, da taki pojavi organizaciji niso v čast. Po drugi strani pa so člani na občnih zborih odkrito povedali tudi mnogo upravičenih pripomb.

28. februarja občinska konferenca

V Črnomlju je napovedana prva seja občinske konference SZDL izvoljene na jesenskih volitvah, za 28. februar ob 8.30 v sejni sobi občinske skupščine. Razpravljali bodo o pravilniku SZDL, o smernicah za nadaljnjo aktivnost organizacije, o nalogah Socialistične zveze in o skupščinskih volitvah.

Slabo obiskan Prešernov večer

16. februarja zvečer so prizadevni dijaki črnomaljske gimnazije priredili v dvorani Prosvetnega doma Prešernov večer z lepo naštudiranim sporedom. Tudi tokrat je bilo zasedene le polovico dvorane, in še to večinoma z dijaki in šolarji.

Kljub temu da so črnomaljskemu občinstvu kdaj pa kdaj le na voljo lepe kulturne prireditve, kakor je bil npr. Prešernov večer, pa zanje kažejo le malo zanimanja, čeravno se na sestankih večkrat kdo oglasi, da takih prireditev manjka.

Na Vinici samostojna družina?

Viniški ribiči se zavzemajo, da bi imeli samostojno ribiško družino. Vendar je bilo lani na tem področju le 16 ribičev, zato v Črnomlju menijo, da njihove zahteve niso v skladu s politiko o integraciji ribiških družin. Razdrobljenost ribiških družin gotovo ne pomeni spodbude ribiškemu turizmu.

Mož z zakladnico odličij

Anton Troha, učitelj tehničnega pouka pa Vinici in ravnatelj šole, je pred kratkim dobil bronasto plaketo Borisa Kidriča kot priznanje za uspešen tehnični pouk.

Obiskala sem nagrajenca, da bi ga dodobra spoznali in predstavili tudi domačinom, med katerimi živi šele poldrugo leto. Čakalo pa me je resnično presenečenje, kajti ravnatelj Troha ni prvič dobil priznanje za svoje delo, temveč hrani pravcato zakladnico odličij. Vseh niti ni bilo mogoče pregledati, videla pa sem srebrno spomenico za 20-letno razširjanje tehnične kulture, srebrno diplomo za napredek tehnične kulture — plaketo Nikole Tesle, zlato plaketo Borisa Kidriča, ki je pri nas največje priznanje za delo z mladino na tehničnem področju, orden dela in medaljo dela.

Mož z zakladnico priznanj je doma iz Kočevja, zanimiv pa je tudi zavoljo svoje burne preteklosti, iz katere je povedal le nekaj skopih spominov:

— V Kočevju sem hodil v šolo, dokler ni bilo vojne. Potem sem kot otrok nosil hrano partizanom. Nekoč smo bili obkoljeni več dni in smo v zadovih od lakote jedli travo. Rešili so nas pravzaprav krompirjevi olupki, ki smo jih našli v opuščeni oglarski koči. Onemogel sem se zatekel v neko hišo, kjer pa sem bil izdan. Italijani so me kot 15-letnega fanta v Kočevski Reki obsodili na smrt, preditem pa pretepli do nezavesti. Pred streljanjem nas je prišel spovedovat župnik, ki je bil moj katehet v šoli. Zasmilil sem se mu, zato je izposloval, da so me poslali v Ljubljano kot talca.

1944. leta sem v Zagrebu ušel Nemcem z viaka. Za menoj so vrgli bombo. Bil sem močno ranjen. Nato sem se spet lačen potikal po Zagrebu, končno pa so me popolnoma sestradanega peljali v bolnico, kjer sem dočakal konec vojne. 1945 sem šel takoj v našo redno vojsko. Pri Trstu pa sem dobil rafal 7 krogel v telo. Ozdravel sem, čeprav so zdravniki nad menoj obupavali.

Potem sem hodil v kmetijsko šolo, bil referent za kmetijstvo na kočevskem okraju, a ta služba mi ni bila všeč. Šel sem v Ljubljano, končal učiteljišče, se začel ukvarjati s tehniko, predvsem pa me je veselilo delo z mladino.

Kot prosvetni delavec sem služboval v Dutovljah in v Pregarjih pri Brkinih, kjer sem naletel na nemogoče razmere, a smo jih z vztrajnim delom odpravili. Samo s pomočjo staršev učencev smo obnovili vso šolo! Od tam sem šel v Miklavž pri Ormožu, kjer sem delo z mladimi nadaljeval in jih navdušil za tehniko. Jeseni 1965 sva z ženo prišla na Vinico. Ker mi žilica ne da miru, sem tudi tu

takoj začel z izvenšolsko tehnično dejavnostjo. V največje zadovoljstvo mi je to, da so tudi viniški mladi tehniki v enem letu dosegli prav lepe uspehe.

— Ali nam zaupate skrivnost vašega uspeha pri delu z mladino?

— Nobene skrivnosti ni. Otroke imam zelo rad, pri delu z njimi pa upoštevam le dve načeli: 1. učenec ne sme imeti občutka, da je učitelj žandar, 2. živeti mora v zavesti, da vse sam ustvarja. Jaz jih le usmerjam. Tako je vse, kar smo doslej naredili in dosegli v glavnem njihova zasluga.

RIA BAČER

ČRNOMALJSKI DROBIR

■ ZDAJ JE V ČRNOMLJU samo ena trafika, kjer prodajajo tobačne izdelke in časopise. Mesto pa je čedalje večje, zato bi potrebovali še nekaj takih prodajaln. Podjetje TOBAK je zaenkrat sklenilo postaviti sodoben kiosk za prodajo časopisov in cigaret v parku pred avtobusno postajo.

■ V ČRNOMLJU BODO še pred poletjem začeli graditi nov 19-stanovanjski blok ob Ulici 21. oktobra, poleg tovarne BETI. Nova stavba bo imela 3 nadstropja in bo prva v mestu s centralno kurjavo.

■ KOLEKTIV OSNOVNE ŠOLE Mirana Jarca se vneto pripravlja na uprizoritev Linhartove Županove Micke. Učiteljski kolektiv se bo domačemu občinstvu predstavil na predvečer 8. marca, ker je predstava namenjena počastitvi dneva žena.

■ NEDAVNO TEGA je bil za novega upravnika delavske univerze imenovan Kamilo Vaja, prej uslužbenec banke. Hkrati bo vrjetno opravljal tudi posle tajnika občinskega Sveta Svobod. Prejšnji direktor delavske univerze Janez Dragoš je prevzel mesto ravnatelja poklicne kovinarske šole.

■ TURISTIČNI BIRO ŽE SPREJEMA prijave za 3-dnevno potovanje, ki ga bodo za 1. maj organizirali preko Avstrije na Madžarsko. Cena udobnega potovanja bo okoli 30.000 Sdin.

■ V KRATKEM BODO začeli graditi okoli 160 m ceste do nove šole v Loki. Cestno podjetje je dela prevzelo, občinska skupščina pa je že zagotovila potrebna sredstva.

■ KER METLIŠKA CESTA še zdaj ni urejena, se stanovalci hudo pritožujejo zaradi globokega blata in velikih jam. Nekateri predlagajo, naj bi cesto zaprli za vsa motorna vozila, dokler ne bi bila sposobna za promet.

NOVICE *črnomaljske komune*

TONE KNEZ
BELA KRAJINA V DAVNINI

2

Toda najdbe iz naslednjega obdobja, neolitika ali mlajše kamene dobe, so v Beli krajini že bolj številne. Najvažnejše najdišče iz poznoneolitskega časa je Vinomer pri Metliki. Leta 1940 so na Vinomeru, na takratnem banovinskem posestvu (v neposredni bližini današnjega gostišča) s trsnico in drevesnico, rigolali zemljišče in pri tem našli obilo glinastih črepinj. O najdbi so obvestili Narodni muzej v Ljubljani, nakar je Rajko Ložar začel sistematično izkopavati. V kratkem času je odkril pet stanovanjskih jam — zemljank, veliko črepinj keramičnih posod, oglje in ognjišče v koči, kamnito orodje ter ostanke tkalskih statev, ki so doslej najstarejše statve na Slovenskem. Neolitska naselbina na Vinomeru sodi v okvir slovenske eneolitske kulturne skupine, kot na primer Vučedol pri Osijeku in kolišče na Ljubljanskem barju. V Sloveniji smo do odkritja na Vinomeru v mlajši kameni dobi poznali le dva tipa bivališča: stavbe na koleh (mostišča ali kolišča) in podzemeljske jame. Vinomerska najdba pa je odkrila še tretjo obliko bivališča: kočo na planem. Kovinskih predmetov niso našli, od kamnitega orodja pa so bili najdeni: noži, praskalca, šila, kladiva in deli žrmelj.

Časovno dosti manj opredeljive so najdbe posameznih, lepo zglajenih kamnitih sekir in kladiv, ki so jih izdelovali in uporabljali v mlajši kameni dobi in še dolgo v času bronaste dobe. Zato ob najdbi take osamljene sekire še ne moremo trditi, da je iz neolitika ali mlajše kamene dobe. Takšne kamnite sekire so našli v Dragovanji vasi, v Loki pri Črnomlju, v Metliki, Drašičih in Zorencih. Na tem mestu naj opozorim na področje okrog vasi Zorenci in Kvasice, kjer so že večkrat našli tako kamnite, kakor tudi bronaste sekire in celo kalup za vlivanje bronastih sekir. Podrobno raziskovanje tega območja utegne razkriti važ-

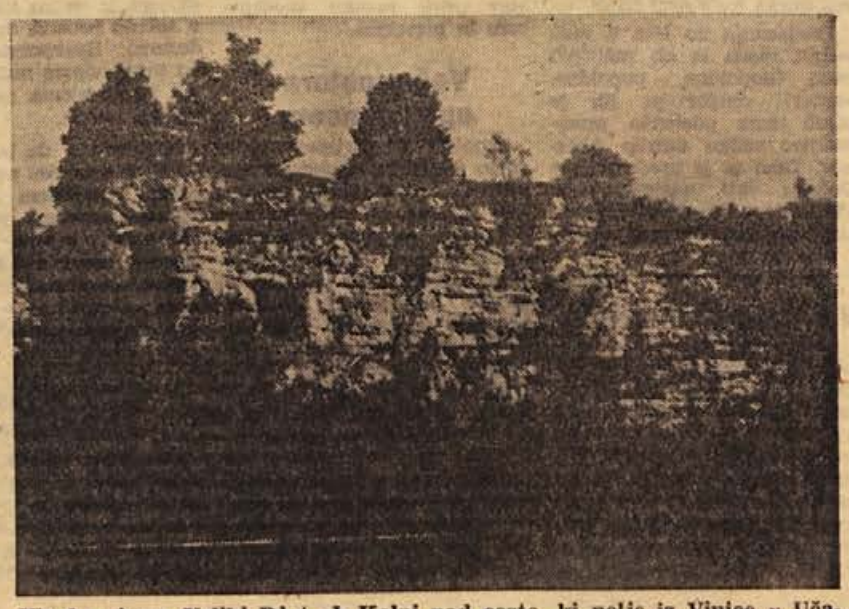

Vhod v jamo Veliki Djot ob Kolpi nad cesto, ki pelje iz Vinice v Učakovce. Jama je bila verjetno naseljena že v predzgodovini. (Foto: Peter Petru)

Protestno pismo s Suhorja

Množične organizacije s Suhorja so pred dnevi poslale občinski skupščini Metlika protestno pismo zoper neurejene odnose v metliškem zdravstvenem domu — Zahtevali so tudi objavo v našem listu, toda ker smo tokrat na tesnem s prostorom, objavljamo le izvleček pisma

Kot predstavniki organizacije ZZB Suhor, organizacije SZDL in krajevne skupnosti se čutimo dolžne, da kot pošteni državljani, volivci in pacienti zdravstvenega doma in zobne ambulante v Metliki povemo svoje mneje o sporih v tej ustanovi, ker se čutimo prizadete. Nesoglasja in osebna obračunavanja znotraj kolektiva zdravstvenega doma že prehajajo v družbeno sramoto, neznosni odnosi v tem kolektivu pa so občinstvu že zdavnaj znani.

Zaradi vsega tega zahtevamo besedo tudi mi, pacienti, predstavniki ljudske oblasti in družbeno-političnih organizacij, ker je ustanova Zdravstveni dom ustanovljena zaradi ljudstva in ne zaradi tamkajšnjega osebja.

Vemo, da je imel po vojni takratni MLO in kasneje Ob LO Metlika veliko kadrovskih in drugih težav pri organiziranju zdravstvene službe. Le polagoma in z velikimi napori občinskih organov ter dr. Pečaverja in magistra Juga so bili vendarle doseženi uspehi, ki so danes očitni. Imamo zdravstveni dom, ki je precej dobro in moderno opremljen. Ker pa občina pred leti ni mogla dobiti zobozdravnika, je izrecno v ta namen dala študirat Antona Šukljeta iz Trnovca ter mu omogočila, da je končal študij. Računali so, da bo mnogo pripomogel k napredku zobozdravstva na področju občine Metlika, dober del Hrvaške, Žuženberka in tudi del sosednje črnomaljske občine.

Dr. Šuklje je v svojem članku v Dolenjskem listu lepo opisal svojo pot od študija do zaposlitve v metliškem zdravstvenem domu. Smatramo, da je vsem predstavnikom družbeno-političnih organizacij jasno, predvsem pa občinski skupščini in ZK, kaj je pošteno in pravilno, zato želimo, da v tem smislu ukrepajo. Če niso dovolj energični in močni, da bi zadevo uredili v prid pacientom, ki so zdaj žrtve medsebojnega obračunavanja, zahtevamo referendum vseh občanov občine Metlika.

Menimo, da je v zdravstvenem domu potrebno strokovno osebje in brezhibno poslovanje in da je kruha dovolj za vse tam zaposlene. Komur pa ni dovolj zaslužka v Metliki, lahko sam išče boljših pogojev drugje. Ni pa prav, da izganjajo domačina, svojega štipendista in najbolj strokovno usposobljenega iz zobne ambulante!

Vsi učenci osnovne šole na Suhorju imajo že dva meseca nove torbice, copate in rokavice, lani pa so vsi dobili enotne šolske halje. Vse to jim je podarilo podjetje Jugotekstil—Impex iz Ljubljane, ki je pred šestimi leti prevzelo patronat nad šolo in se od tedaj vsako leto izkaže z bogatimi darili. Šoli so podarili tudi orodje in drugo opremo za telovadnivo, precej dragocenih učil za fiziko, episkop in več diafilmov. Na sliki vidite suhorske šolarje z novimi torbicami. (Foto: Ria Bačer)

Tudi Drašičani se pritožujejo

V ponedeljek dopoldne smo dobili na uredništvo lista daljše pismo z izrednega sestanka članov krajevne skupnosti Drašiči, ki je bil 18 februarja. 38 ljudi se pritožuje nad ukrepom metliškega Zdravstvenega doma, ki je odpustil zobozdravnika dr. Šukljeta, stomatologa v tem domu.

Zaradi pomanjkanja prostora pisma ne moremo objaviti v celoti. Prebivalci Drašič v njem ponovno izjavljajo, da je zobozdravnik dr. Šuklje discipliniran in dober strokovnjak, ki ima pravilne odnose do pacientov. Čudijo se, kako to, da tega ne opazijo njegovi predstojniki. Sprašujejo tudi, čemu se zanj ne potegne upravnik zdravstvenega doma dr. Bienenfeld. V pismu navajajo, da zobotehnik zdrav. doma prihaja na delo ob osmih zjutraj, čeprav se začne delo že ob sedmih. V pismu piše, da prihajajo včasih pacienti tudi po 8-krat naročeni v zdravstveni dom, pa se morajo peš vrniti v oddaljene vasi, ker zobotehnik zaradi »prezaposlenosti« za paciente dr. Šukljeta ni pripravil zobovja. Čemu ne prepreči upravnik doma preklinjanja zobotehnika nad zobozdravnikom? Ljudje se sprašujejo v pismu, če so v tem domu spet razdeljeni na razrede in morajo čakati na milost, kdaj se jih bo zobotehnik blagovoli usmiliti. V pismu očitajo take pojave kot pomanjkljivost in slabost zdravstvenega doma, s čimer naj bi se ukvarjala upravnik ZD in predsednik upravnega odbora, ne pa da si prizadevata, kako bi odkrila paragraf, po katerem bi jima bilo dovoljeno odpustiti dr. Šukljeta.

Drašičani pričakujejo tudi javen odgovor na odprto pismo dr. Šukljeta.

V ponedeljek seja občinske skupščine

Predsednik občinske skupščine Metlika je za ponedeljek 27. februarja, ob 8. uri sklical 34. sejo občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti. Obravnavali bodo odlok o prispevkih in davkih občanov, odlok o občinskem prometnem davku; spremembi odlokov o prispevku za uporabo mestnega zemljišča ter o določitvi volilnih enot; odlok o ustanovitvi krajevne skupnosti Gabrovec in Božakovo ter spremembo odloka o višini dnevnic za uradna potovanja, nadomestila za ločeno življenje in o kilometrini za upravne uslužbence občinske skupščine.

Metlika dobila urarja

V Metliki se obrt, čeprav počasi, vendarle razvija. Lani je odprl zasebno steklarsko delavnico Stevo Pavković, nedolgo za njim pa je dobil svoj lokal tudi Dragan Udjenica, prvi urar v Metliki. Prišel je iz Ogulina, kjer se je izučil obrti. Kot pomočnik je delal v Zagrebu, končno pa je prišel v Metliko in začel obrt na svoje. Stranke, ki so morale doslej pokvarjene ure nositi v Novo mesto, Črnomelj ali Karlovac, si skuša metliški urar pridobiti z nizkimi cenami.

Poziv za odmero prispevka

Občinska skupščina Metlika poziva vse zavezance prispevka po odloku o prispevku za uporabo mestnega zemljišča na območju mesta Metlike (Uradni vestnik Dolenjske št. 9/66), in sicer:

— uporabnike poslovnih in drugih zgrajenih prostorov, ki se uporabljajo za gospodarske in druge dejavnosti,
— uporabnike stanovanjskih prostorov,
— uporabnike stavbnih zemljišč,

da do 15. 3. 1967 prijavijo pristojnemu odseku za gospodarstvo občinske skupščine Metlika osnove za odmero prispevka.

Imetnikom stanovanjske pravice in hkrati zavezancem prispevka stanovanj, ki so v osnovnih sredstvih Komunalnega podjetja Metlika, stanovanjske enote, ni potrebno vložiti prijave, ker jo bo namesto njih vložilo Komunalno podjetje Metlika.

Prijave vložite v sprejemni pisarni uprave ObS Metlika, kjer prejmete tudi posebne obrazce in navodila za prijavo.

Še enkrat:

„Poštena kritika - pogoj za uspešno delo"

Ni moj namen polemizirati s tovarišico Regino Fir o Zdravstvenem domu Metlika in ne kritično ocenjevati delo letne konference osnovne organizacije ZK v Metliki. Prav tako v tem članku ne nameravam odgovoriti na odprto pismo dr. Šukljeta, ker smatram, da so njegova vprašanja namenjena celotnemu kolektivu, ne pa meni osebno. Tudi ne nameravam govoriti o odnosih v Zdravstvenem domu Metlika in jih ocenjevati, ker bodo to storili pristojni organi in določena komisija občinske skupščine.

Javnost bi želel le seznaniti z ozadjem vseh dogodkov v poslednjem času in z intrigami, ki se pletejo okoli njih, kakor tudi z metodami in načinom, ki ga uporabljajo posamezniki, da bi vplivali na naše mišljenje in odločitve. Morda sem o vsem tem že predolgo molčal.

V tretjem odstavku svojega poročila z redne letne konference ZK v Metliki tovarišica Regina Fir govori o razčiščevanju problemov v zdravstvenem domu. Predvsem bi se želel ustaviti ob njeni trditvi, da »je bil upravnik večkrat od vodstva opozorjen na nekatere nepravilnosti, ki zadevajo odnose v zdravstvenem domu«. Poudarjam, da me vodstvo ni nikoli uradno opozorilo na te odnose in da je bila javnost s člankom v Dolenjskem listu z dne 7. 7. 1966 popolnoma napačno obveščena o tem, da so na konferenci ZK v Metliki obravnavali stanje v zdravstvenem domu.

To sploh ni bilo na dnevnem redu, kar je razvidno tudi iz zapisnika. Ker je takratni članek žalil celotni kolektiv in ne le mene osebno, je kolektiv zahteval, naj pisca članka tožimo za klevetanje. Na intervencije organov občine sem prepričal kolektiv, da tega nismo storili, ker smo menili, da bi tožba škodovala ugledu naše občine kot celote. O kakem opominjanju upravnika pa se nikoli ni razpravljalo niti na sestankih osnovne organizacije niti na sestankih OK ZK, čeprav so ravno predstavniki samoupravnih organov zdravstvenega doma Metlika večkrat klicali predstavnike družbeno-političnih organizacij na razgovor zaradi nerešenih informacij o stanju v zdravstvenem domu.

Zato sem mnenja, da je tovarišica Regina Fir zelo pogrešila, ko je v svojem članku znova omenila te razprave, za katere smo bili mnenja, da smo jih že razčistili.

O stanju v zdravstvenem domu je ZK v Metliki prvič razpravljala ravno zdaj na letni konferenci in zdaj me je tudi prvič uradno opozorila na nepravilnosti. Rad pa bi javnost seznanil s pritiskom, ki so ga skušali posamezniki v Metliki izvajati nad menoj in tako vplivati na moje odločitve. Tako mi je na primer neki tovariš zagrozil z izključitvijo iz ZK, če ne bom vplival na take odločitve samoupravnih organov, ki bi bile po volji nekaterim posameznikom. Toda ker je bil tovariš nekoliko vinjen, njegove izjave nisem resno vzel.

Bolj pa me je prizadel razgovor s tovarišico Regino Fir, ki me je v nedeljo, 22. januarja, obiskala na domu. To je bilo dva dni za tem, ko je upravni odbor zdravstvenega doma sprejel sklep o odpovedi tov. dr. Šukljetu. Poudarim naj tudi, da je bil ta sklep sprejet soglasno, to je z vsemi sedmimi glasovi.

Tovarišica Firova me je kot sekretarka OO ZK začela razburjeno napadati zaradi tega sklepa. Pri tem mi je očitala tudi, da pregnjam iz zdravstvenega doma laborantko in šoferja, čeprav je vsem znano, da ravno v zadnjem času vlagamo znatna finančna sredstva za modernizacijo in strokovno usposabljanje laboratorija. Obtožila me je, da sem glavni krivec za slabe medsebojne odnose v zdravstvenem domu, in sicer zato, ker domačine preganjam, tujci pa ostajajo. Očitala mi je, da me je ona sprejela v ZK, in mi zagrozila, da bo zdaj usmerila vse komuniste proti meni, tako da me bodo izključili iz organizacije.

Seveda ni pozabila večkrat pripomniti, da se bo vse to zgodilo le, če si ne bom premislil in spremenil sklepa upravnega odbora glede odpovedi dr. Šukljetu. Zahtevala je, da moram za vsako ceno obdržati v Metliki domačine, ker si želijo ljudje imeti v zdravstvenem domu svoj kader. Pri tem pa tovarišica Firova pozablja, da so bili vsi »tujci«, ki delajo pri nas, sprejeti po razpisih v času, ko je zdravstvenih delavcev še primanjkovalo.

Najbolj me je zabolel osebni napad tovarišice Firove, ko mi je dejala, da za Metliko nisem perspektiven. Že štiri leta delam v Metliki kot zdravnik splošne prakse, sem član republiškega upravnega odbora sekcije splošne prakse in zastopam sekcijo SRS v zveznem upravnem odboru sekcije splošne prakse. Tudi v Metliki sem se takoj po prihodu vključil v delo družbeno-političnih organizacij in sem že četrto leto odbornik občinske skupščine in predsednik sveta za zdravstvo, član OK ZKS in član raznih medobčinskih strokovnih forumov in komisij. Res pa je, da po rojstvu nisem Metličan in da me tovarišica lahko upravičeno smatra za »tujca«, čeprav sem s svoje strani storil vse, da bi v teh štirih letih napravil čimveč za dvig zdravstvenega standarda v Metliki in sodeloval povsod, kjer sem mislil, da s svojim znanjem lahko kakorkoli pomagam k napredku kraja.

Človek težko verjame, da je v današnjem času, ko se borimo za demokratizacijo družbenih odnosov in za uresničevanje ciljev gospodarske reforme, še vedno tako zelo pomembno, ali je nekdo tujec ali domačin, in da se delimo na »naše« in »druge« namesto da bi skupno iskali najboljše rešitve iz težav, ki že nastanejo. Še manj pa človek lahko verjame, da more komunist uporabljati take metode žalitev in izsiljevanja zato, da bi »svoje« zaščitil pred nami »tujci«.

DR. EUGEN BIENENFELD

ne najdbe, morda celo bronastodobno naselbino?

Kot vsa Slovenija tako je tudi Bela krajina zelo revna na bronastodobnih najdbah. Pred šestdesetimi leti je Walter Smid zbral vse do takrat znane najdbe bronastega orodja in orožja iz Kranjske v članku z naslovom: Bronasta doba na Kranjskem. Danes vemo, da ogromna večina teh najdb ni iz prave bronaste dobe, temveč iz časa, ki ji neposredno sledi: iz časa kulture žarnih grobišč. To je čas velikih premikov ljudstev, ko se tudi v Beli krajini naselijo novi rodovi — nosilci kulture žarnih grobišč, ki jih smatramo danes za prednike Ilirov. V tem času postanejo najdbe v Beli krajini vse bolj pogoste. V Pustem Gradcu je bila najdena manjša založna najdba bronastih predmetov, v Butoraju grobovi, v Metliki pa kar celo grobišče na Borštku, ki ga že nekaj let sistematično raziskuje Vinko Šribar. Svoje mrtve v tem času sežigajo na grmadah, njihov pepel pa pokopavajo v velikih žarah. V Metliki in Črnomlju postavijo v tem času prve temelje stalni »mestni« naselbini. Prazgodovinska Metlika se utrdi na hribu Veselica, približno tam, kjer stoji danes gostišče, prazgodovinski Črnomelj pa na Sadežu. Z naselitvijo Prailirov v času kulture žarnih grobišč se prične nenavadno hiter in mogočen gospodarski vzpon Ilirov v vseh nadaljnjih stoletjih, do prihoda Rimljanov v naše kraje. Če je Bela krajina do tega časa igrala le podrejeno vlogo, je s prihodom Ilirov stopila v korak z ostalimi pokrajinami in skupaj z najdbami iz Dolenjske ponesla slavo vzhodnoalpskega halštata v širni znanstveni svet.

KUČAR — SREDIŠČE BELOKRANJSKIH ILIROV

Z naselitvijo Ilirov v Beli krajini se prične v tej deželi novo, intenzivno življenje, ki je vključeno na eni strani v dogajanje celotnega vzhodnoalpskega prostora, na drugi strani pa je povezano z balkanskimi ilirskimi centri v Bosni. Naselitveni prostor postane vse večji, saj poznamo danes halštatske najdbe skoraj že iz vseh predelov Bele krajine. Organizirano, skorajda bi rekli »mestno« življenje halštatskih Ilirov in kasnejših Japodov se odvija na utrjenih gradiščih, ki jih skoraj povsod iz taktičnih in strateških razlogov uredijo na vzvišenih hribih. Veliko je teh prazgodovinskih gradišč širom po Beli krajini, vendar je le komaj katero raziskano: v Metliki, v Črnomlju, pri sv. Magdaleni na Plešivici, na Tanči gori, Gradišče pri Šinjem vrhu, na Šleminah, na Žežlju, na Jugorju in največje med njimi na Kučarju. Z gozdom poraščeni skalnati osamelec Kučar, sredi ravnice ob Kolpi, je postal nesporno središče belokranjskih Ilirov. Na njem so si uredili obsežno gradišče, utrjeno z nasipi in zidovi. Leta 1932 in 1933 je prof. Walter Šmid krajši čas raziskoval na samem gradišču in pri tem na južnem pobočju Kučarja odkril topilnice železne rude in temelje rudarske hiše. Žal Šmidovi izsledki še do danes niso objavljeni.

Lepo okrašena bronasta sekira, najdena v Metliki. — Desno: bronasti obesek iz ilirskega groba v Podzemlju (Risba: Sibila Knez)

Ob vznožju Kučarja pa so si Iliri uredili pokopališče svojih mrtvih: gomila grobišča, znana v strokovni literaturi pod imenom Podzemelj. Gomilno grobišče ob vznožju Kučarja sodi po velikosti in bogastvu najdb v isto vrsto kot največja dolenjska halštatska grobišča v Stični, na Magdalenski gori in na pobočju Vinjega vrha. Gomilna grobišča se vrstijo skoraj kroginkrog ob vznožju Kučarja, saj jih najdemo tako pri vasi Grm, pri Škriljah, Podzemlju in Zemlju, vendar je največje tisto pri vasi Grm. Severovzhodno za vasjo je v gozdičku več desetin manjših gomil, ki so jih v osemdesetih letih prejšnjega stoletja skoraj vse že prekopali, najdbe pa so prišle v ljubljanski in v dunajski muzej. Tik ob cesti, ki pelje iz Metlike v Gradac, pri vasi Grm, lahko vidimo tudi še ostanke dveh izredno velikih gomil. V eni izmed teh gomil so našli znameniti bronasti meč nekega ilirskega poglavarja, znan pod imenom: atenski meč iz Podzemlja.

metliški tednik

OBČINE — TEMELJNI ČINITELJI VARNEGA PROMETA

Vsako leto vsak tretji avtobus

Izjava zveznega tajnika Milana Miškovića o nalogah krajevnih organov — Organi za notranje zadeve so preteklo leto zabeležili 42.806 prometnih nesreč na naših cestah, za 18 odst. več kakor prejšnje leto — Presegli smo še en žalosten rekord: v teh nesrečah je izgubilo življenje 2.113 oseb — Prvič je število preseglo 2.000 v enem letu

Urejanje prometa že več let predstavlja resne težave ne samo v večjih središčih, marveč tudi v manjših občinah, ki se težko prilagajajo izredno naglemu razvoju prometa. Samo v zadnjih desetih letih se je število motornih vozil v naši deželi petkrat povečalo, število zasebnih avtomobilov pa za 15-krat.

-V razgovoru z zveznim tajnikom za notranje zadeve Milanom Miškovićem o vzrokih pogostih prometnih nesreč in o tem, kaj bi bilo potrebno storiti, da bi se njih število zmanjšalo, se je sodelavec Tanjuga posebno zanimal, kaj so občine in lokalni organi doslej storili, da bi se na naših cestah zmanjšalo število nesreč in človeških žrtev.

Naloga krajevnih organov po občinah je, je poudaril Mišković, da izdelajo stvarne načrte na podlagi analiz o stanju varnosti prometa in da mobilizirajo vse ljudi za to. Pregledi, ki so jih v nekaterih republikah izdelali organi za notranje zadeve, so pokazali, da so na cestah določena mesta, »črne točke« imenovane (ali tudi »ovinki smrti«), kjer se zelo pogosto dogajajo nesreče.

Mišković je poudaril, da bi lahko veliko prispevali k večji prometni varnosti, če bi v ožjih krajevnih skupnostih raziskali vzroke, zaradi katerih se na takih krajih dogajajo številne nesreče, in če bi jih načrtno odstranjevali. Praksa je pokazala, da se v vseh takih primerih dajo z majhnimi napori doseči pomembni uspehi.

VSAK TRETJI AVTOBUS IN PETI TOVORNJAK

Mišković nas je opomnil, da se je tudi javni prevoz potnikov in blaga močno povečal. Spričo tega se vsako leto ponesreči pri prometnih nesrečah vsak tretji avtobus in vsak peti tovornjak. Varnost potnikov v javnem prometu je ogrožena tudi zato, ker nekatera prevozna podjetja poslujejo malomarno.

Neredki so primeri, da avtobusi vozijo z veliko hitrostjo tudi na slabših cestah in krajših razdaljah največ zato, ker hočejo doseči večji gospodarski učinek; prav tako ne pazijo dovolj na tehnično popolnost vozil niti ne opravljajo potrebnega nadzora nad vozniki. Medtem je stopila v veljavo odločba, s katero je hitrost avtobusov in tovornjakov omejena na 80,70 in 50 km, pač odvisno od kategorije vozila, tako je povedal zvezni tajnik.

MILE SODNE KAZNI

Mišković je poudaril, da kazni, ki jih izrekajo sodišča prestopnikom zakona o varnosti prometa-, pogosto niso najbolj primerne. Opazili smo, da sodišča v glavnem izrekajo najmanjše denarne kazni, čeprav imajo možnosti in pooblastila, da uporabijo tudi ostrejše ukrepe. Vsaka občina bi si morala prizadevati, da se zmanjša število nesreč na naših cestah. Občine bi morale neprestano skrbeti, da bi bili označeni prehodi za pešce, postavljeni semafori, sploh pa bi morala biti krajevna kontrola prometa neprestana skrb občine.

D. MILOŠEVIĆ

»Iščem sto kilogramov težko nevesto«

»Rad bi se oženil z dekletom ali z vdovo, ki bi bila težja od 100 kilogramov. Leta in narodnost niso važne.«

Takšen mali oglas se je pojavil v nekem dnevniku v Vidmu. Oglas je poslal meščan Genove, ki je v pismu tudi pojasnil, da je to »kratek, toda obupen klic«. Rad bi izpolnil željo, ki ga preganja že deset let. Doslej je brez uspeha poslal že na tisoče pisem po vsem svetu, da bi našel svoj ženski ideal.

Okusna moskovska voda

Nekaj moskovskih četrti dobiva iz severnega vodovoda pitno vodo, ki ji dodajajo mineralne primesi. Je zelo okusna in tudi sovjetski vesoljci nosijo s seboj na vesoljska potovanja to moskovsko vodo. Preden spustijo vodo v vodovodno omrežje, jo skrbno »obdelajo«: na svoji poti mora skozi filtre, čistijo jo z aluminijevim sulfatom, razkužujejo s klorom in šele potem, ko nekaj časa »počiva« v posebnih bazenih, jo z velikim pritiskom poženejo v cevi.

Voda ima v čaši modrikasto barvo, ki ji jo daje ozon. V hermetičnih jeklenih komorah jo ozonijo, ozon sam pa ustvarjajo z umetnimi bliski.

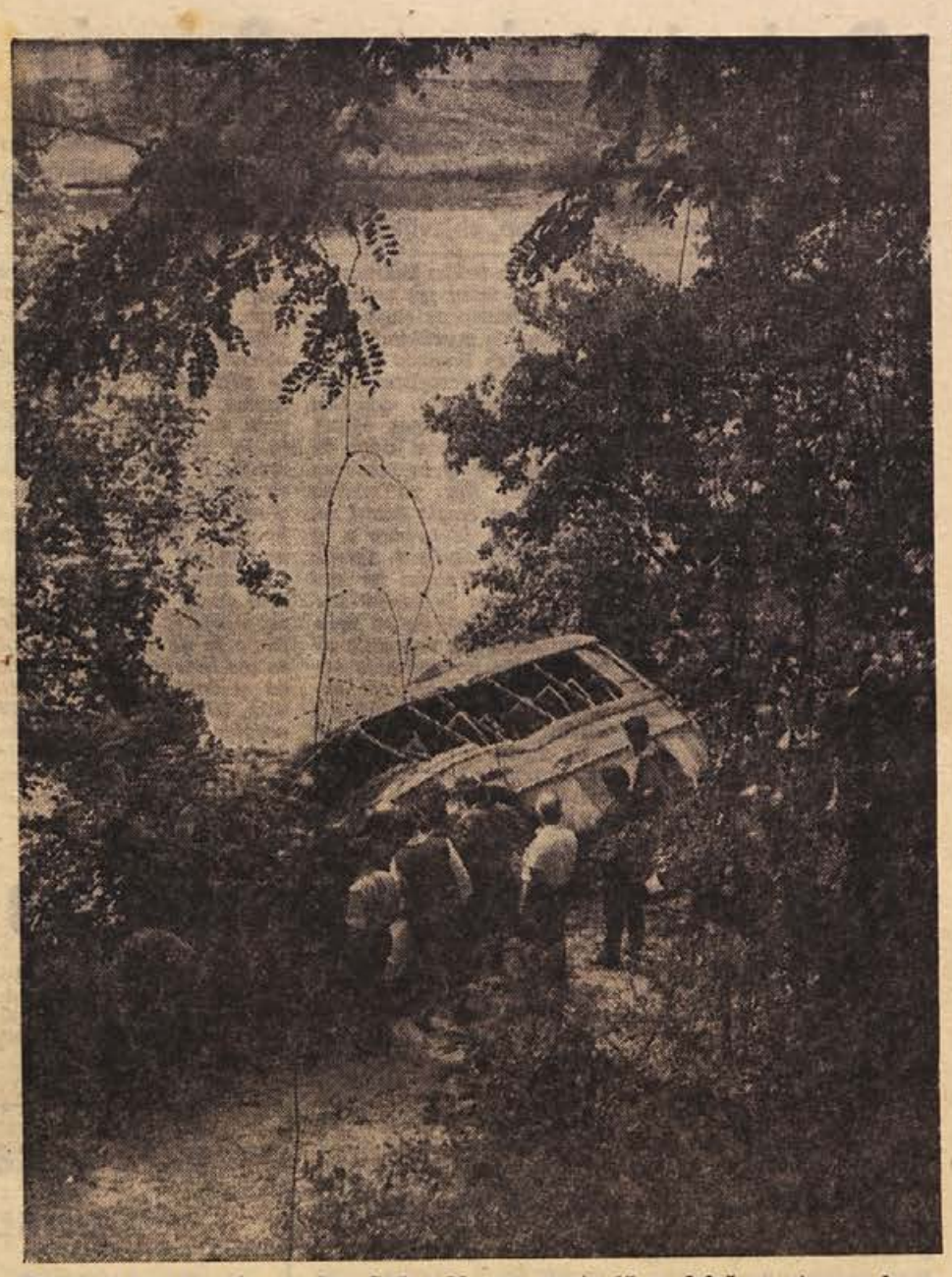

Takole je lani zaneslo avtobus SAP v Novem mestu 15 m daleč po strmem bregu do reke Krke. Na srečo v nesreči ni bilo človeških žrtev, ker v njem ni bilo potnikov. Šofer in sprevodnik pa sta bila precej poškodovana (Foto: M. Moškon)

Valvasor o gradovih v dolini Krke

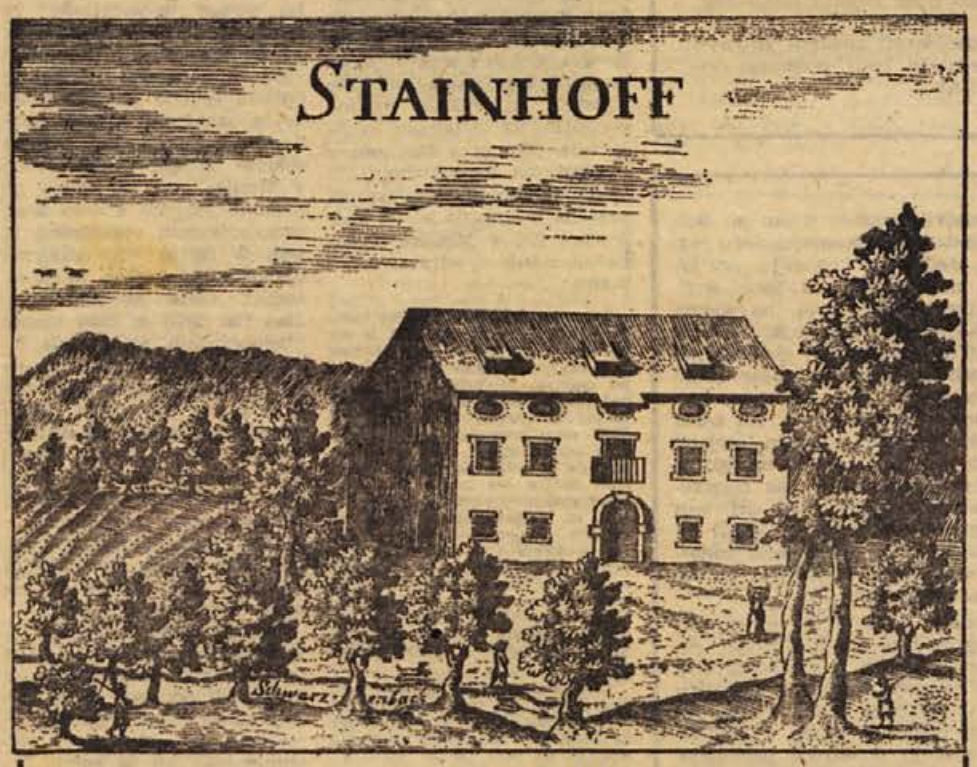

KAMEN

Vsebina. — Pripadnost gradu Kamna. Lega griča. Potok Težka voda. Nekdanji lastniki gradu in njegovi sedanji lastniki.

Gradič Kamen, ki ga prištevamo k Srednji Kranjski, je od Ljubljane oddaljen osem milj, od Novega mesta pa slabe četrt ure.

Grad stoji na prav prijetnem kraju; prej je bil sicer slabo grajen, zdaj pa ga je pred približno tremi leti sedanji lastnik prav čedno na novo postavil ter povečal posestvo z izbornimi zemljišči. Tik pod gradičem se potok Težka voda izliva v Krko.

Pred mnogimi leti so bili lastniki tega gradiča gospodje Galli, za njimi gospod Krištof Lauscher, nato Lovrenc Graganšik, po njem pa ga je podedoval njegov sin.

Pred nekaj leti si je grad pridobil v last sedanji lastnik Janez Krstnik Ganser, ki ga je opremil tako, kakor kaže priloženi bakrorez.

Kamen stoji na levi strani ceste proti Dolenjskim Toplicam. Danes je v njem pljučni oddelek Splošne bolnišnice.

Z domačih vrtov

Slovenščina za Slovence

Pri pouku materinega jezika se človek kljub suhoparni snovi pogosto od srca nasmeji včasih prav nemogočim besednim zvezam nadobudnih učencev. Posebno pri govornih vajah, obliki dela, ki naj bi Slovence naučila govoriti slovensko.

Takole je neki učenec pripovedoval: — Zjutraj ob petih vstanem, se oblečem, umijem in pojem ... (Torej se učenec vsako jutro tudi poje. Za zajtrk?!)

— Proti mestu sem se po ozki poti peljal z mopedom. Na ovinku me je zaneslo in padel sem. V bližini je bil neki kolesar. Prišel je k meni in mi pomagal pobrati moped. Zajahal sem ga in ga vžgal ... (Koga je zajahal in vžgal? Moped ali kolesarja?)

Dve od Badovinca

Pretekli četrtek sta se na poti v Belo krajino ustavila pri Pepiju Badovincu na Gorjancih tudi ljudska poslanca Leopold Krese in Niko Belopavlovič. Ker v veliki gostinski sobi ni bilo ravno vroče, se je tovariš Krese pošalil: »Ti Pepi najbrž zato bolj malo kuriš, da več brinjevca prodaš?«

•

Gost pokliče:
»Pepi plačat!«
Gostilničar odvrne:
»Že grem, že grem. Ti bom kar hitro skubicral ...«

sprejema in oddaja vaše želje

BREZ BESED

PRI VOZNICI IN GOSTILNIČARKI

30 let za volanom

Klobasa »Trdinov hram« tretja v Sloveniji

Med 15 vzornimi vozniki, ki so dobili od republiškega sepretariata za notranje zadeve plakete in diplome za vzorno vožnjo in tovariški odnos na cestah, je tudi novomeška gostilničarka tovarišica Greti Vrhovnik, druga, žena v Sloveniji s takim priznanjem.

»Vozim od leta 1937, ko sem delala izpit pred komisijo, ki ji je predsedoval znani inženir Štolfa iz Ljubljane. Spraševali so podobno kot zdaj: prometne predpise, nekaj je bilo treba znati o stroju, za praktično vožnjo pa sem morala peljati vzvratno od pošte v klanec do Kapitlja. Inž. Štolfa mi je na ostrem ovinku pod Šancami rekel: ‚Če boste povozili tistole travico, boste padli!' Imela sem tako tremo, da tiste travice sploh nisem videla, povozila pa je meda nisem, ker sem izpit opravila ...«

Tisti čas v Novem mestu ni bilo mnogo osebnih avtomobilov; tovarišica Greti pravi, da morda 6 ali 7. Z možem sta imela Pozneje sta kupila novega najprej ameriški overland. hanomaga za 55.000 dinarjev.

»Zelo rada pa sem vozila tudi motorno kolo. Na slovenski dirki leta 1939 med Veliko Loko in Čatežem sem vozila v prvi damski skupini in zmagala na 200 kubičnem pochu. Pred vojno je več žensk

MEH STOLETIJ

vidnejši zagovornik republike in ljudske l je bil v tem času Jean Jacques Rous- ki je za zboljšanje družbenega stanja šal načelo, da mora imeti »vsakdo dovolj če preveč«.

so Rousseauja vprašali, kakšno je njego- enje o tako imenovanih »večjih« nezado- ih, je odgovoril:

znam samo dve vrsti nezadovoljnežev: ne, ki bi hoteli živeti večno in večno uži- voje bogastvo — in ženske, ki bi hotele večno mlade.«

*

bražena dama, ki je slišala, da piše eau svoje »Izpovedi«, je filozofa vprašala, knjiga vsebovala.

dame,« ji je ta odvrnil, »vse slabo, kar sebi, in vse dobro, kar vem o drugih.«

, potem pa knjiga ne bo obsežna,« je to pripomnila.

*

ncoskemu moralistu Chamfortu je neka zaupala, da bi se rada spet poročila. On je svetoval:

a vašem mestu bi tega ne storil; saj je r velika prednost nositi ime moža, ki ne storiti nobene neumnosti več . . .«

arja so cepili pse tudi na Trebelnem, kjer je c Leopold Pavlin iz Gornjega Zabukovja 1, nog, ujel tudi tole srčkano podobico: neka- voje ljubljence prignali k veterinarju na vrvi- dušnega kosmatinca z dolgo dlako pa je stric slike prinesel kar v nahrbtniku.

nestu vozilo tež- .«

a Greti se je navduševala za o, saj sta ime- m na Glavnem no s tehnični- ti. Ko je sedla pet za volan, ni enih težav, saj bili od njihove- ga naprej niso no spremenili. ar vozi, ni bila v nobenem ka- niti ni naredila prometnega pre- ši se tehle načel:

»Vozim dosledno po desni strani, ne režem ovinkov in ne grem čez polno črto. Kjer je dovoljeno in na avtomobilski cesti vozim tudi več kot 100 km na uro. Prepočasi ni dobro voziti, ker to ovira promet!« Avto ji zelo pomaga pri poslu, saj si ne more predstavljati, kako bi nakupovala vino in živila brez njega.

Ime Vrhovnik je povojnim generacijam bolj znano v zvezi s »Trdinovim hramom« kot z motorizacijo. Ker zasebniki niso mogli več imeti trgovin, sta Vrhovnikova odprla gostilno, ki jo po moževi smrti vodi tovarišica Greti kar sama. In tako je pretekli teden zaslovela po naši domovini tudi z gostilniško specialiteto — s kranjsko klobaso »Trdinov hram«, ki je v preizkušnji časopisa TT »Kranjska klobasa 67« zasedla častno tretje mesto. Kakšna mora biti po mnenju tovarišice Vrhovnikove dobra kranjska klobasa?

■ »Klobasa mora dobro ■ vezati, se pravi, do mo- ■ ra biti narejena iz pra- ■ vega razmerja dobrega ■ prašičevega mesa (od ■ stegna) in slanine. Pra- ■ vilno mora biti tudi za- ■ činjena s česnom in po- ■ prom, ki sta glavna pri- ■ pomočka za okus . . .«

M. MOŠKON

Še 167 novih!

Veselje naših sodelavcev za zbiranje novih naročnikov nič ne pojenjuje; mnogi med njimi so se kar resno lotili uresničevanja našega znanega gesla: V VSAKO HISO DOLENJSKI LIST! Še nekaj številk, ki potrjujejo to dobro voljo pismonoš in številnih drugih sodelavcev: **zadnji teden** (od 14. do 21. februarja) **se je na Dolenjski list naročilo še 167 novih naročnikov: 62 iz kočevske** občine, 5 iz brežiške, 4 iz črnomaljske, 8 iz krške, 1 iz metliške, 26 iz novomeške, 3 iz ribniške, 8 iz sevniške, 2 iz trebanjske občine, 31 novih naročnikov je z raznih pošt, 17 pa iz tujine. Med najuspešnejšimi zbiralci je bil ta teden **Cveto Križ iz Kočevja**, ki je zbral spet 55 novih naročnikov. Občina

Kočevje je zdaj na drugem mestu

sedanje akcije, tu pa smo danes začeli tudi s širjenjem lista po učencih osnovne šole in dijakih kočevske gimnazije, o čemer bomo v kratkem poročali kaj več. Po 14 tednih smo v posameznih občinah pridobili naslednje število novih naročnikov:

v novomeški 787, v kočevski 514, v sevniški 511, v krški 388, v trebanjski 340, v brežiški 315, v črnomaljski 248, v ribniški 206 in v metliški 127. Iz raznih pošt v SRS in SFRJ smo dobili v tem času 335 novih naročnikov, za svojce v tujini pa so naročili rojaki 94 Dolenjskih listov.

Naša naklada razveseljivo narašča: danes smo tiskali že 27.860 Dolenjskih listov in kmalu bomo zabeležili redno tedensko naklado z 28.000 izvodi.

Kakor rečeno: vsi zbiralci z veseljem še naprej zbirajo nove naročnike; z njihovo pomočjo smo v 14 tednih zbrali še

3865 novih naročnikov

Zdaj se pogovarjamo, da bi jih do konca leta lahko zbrali 4500 ali celo 5000. Sklep je drzen, a uresničljiv.

Na sliki: v soboto je prišel po denar za pridobljene nove naročnike tudi naš letošnji zmagovalec tovariš Rudi Ameršek, kurir sevniške Kopitarne. »Še naprej bom pridobival naročnike za naš domači list!« Tako je dejal, kratko in po domače. Pa mu verjamemo — njegov rekord v 11 tednih je bil presenetljiv: 405 novih naročnikov. A to ni njegova zadnja beseda!

Komisija za delovna razmerja v tovarni

IMPERIAL, Krško

razpisuje prosto delovno mesto

posluževalca strojev

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje: imeti mora končano STŠ — strojni oddelek; imeti mora odsluženo vojaščino in vsaj dvoletno prakso v poklicu; pasivno mora obvladati nemški jezik.

Poizkusna doba bo trajala 3 mesece, stanovanje pa ni zagotovljeno. — Osebni dohodki po pravilniku podjetja.

Razpis velja 10 dni po objavi v Dolenjskem listu. Prijave pošljite na upravo podjetja.

4

Piše dr. Josip Edgar Leopold-Lavov, prior kartuzije Pleterje

Zibelka francoskih partizanov

Močno se je pooblačilo. Obeta se naliv. Kljub neugodnemu vremenu nacistični avioni bombardirajo Vercors. — V petek, 21. julija, ob šestih zjutraj izpadejo nemške kolone z dva tisoč vojaki in topništvom iz Saint Nizierja ter se valijo po cesti proti Villard de Lansu. Lije kot iz škafa. Zdi se, da hoče celo ploha pomagati Nemcem. Ves dan dežuje, kar močno ovira partizane v boju s sovražnikom, ki je dobro obut in oblečen ter sijajno oborožen. Partizani pa so mokri do kože in še slabo oboroženi. Kar naprej lije. Vznemirljive novice nenehno prihajajo, ob 15. uri je dobil partizanski štab sporočilo, da je že na potu močna sovražnikova kolona, ki se pomika po cesti iz Grenobla proti Romansu. Čez deset minut zopet nova vest: sovražnik je že pri Saint Gervaisu. Še deset minut pozneje: Nemci so že pri Cogninu. Telefon v štabu neprestano zvoni. Novo poročilo: Nemci (Les Boches) da so že pri Saint Nazairu, pri Romansu, da, celo pri Iseronu in pri Saint Quentinu. Ponavljajo se poročila, da je Saint Nizier poln Nemcev in da kolona, ki se pomika iz Grenobla, napreduje. Enak položaj je pri Trevesu. Južno od Vercorsa sporočajo, da prihaja motorizirani sovražnik in koncentrično napada mesto Die. Nemcev je kot listja in trave.

Ob 9,30 se je izza oblakov prikazalo 20 nemških avionov. Iz enega je skočilo večje število do zob oboroženih padalcev. Načrt za akcijo so Nemci izdelali do vseh potankosti. Na visoki planoti so bile v okolici mesta Vassieuxa štiri pristave. Vse so bile skupaj z mestom hkrati napadene. Napad je bil tako nepričakovan in brutalen, da se partizani sploh niso znašli, kaj šele, da bi se napadu uprli. Vsi do zadnjega so bili pobiti in poklani. Le izredno pogumen francoski oficir je četrt ure nenehno kosil padalce, in ko je bil že ranjen, je še streljal, dokler ni omagal in se težko ranjen zavlekel v bližnjo pristavo. Tudi ostali borci so streljali in se borili, dokler niso smrtno zadeti popadali. Drugi so šli v boj na nož in v boju padli. Kapetan Paquebot se je 24 ur skrival v prazni cisterni. Končno se je iz nje izvlekel, se celo noč plazil po zaraslem obronku in se tako rešil. Pri La Mureu je bila uničena cela četa poročnika Philippija. Verjetno se nihče ni rešil.

Nacistični barbari niso ubijali samo partizanov, ampak so poklali vse prebivalce, ki so se zatekli v eno ali drugo pristavo ali hišo, ki ni bila porušena ali požgana. Nacisti so ubijali tudi prebivalce, ki so bežali iz strahu pred njimi. Ubili so 76 civilistov, med njimi so bili tudi otroci, žene in starčki. Niti dojenčkom niso prizanašali.

Sovražnik napada mesto Vassieux. Partizani poskušajo obkoliti sovražnika. V ta namen se je zbralo kakih 400 borcev iz raznih enot. Že se pripravljajo, da napadejo Nemce. Istočasno je na severni steni visoke planote situacija malo bolj jasna. Nemci so se za napad dobro pripravili. Divizija 157a gorske pešadije napada s severa in vzhoda, medtem ko so enote, ki so na položajih na zahodu, sestavljene iz raznih narodnosti; predvsem so to nemški ujetniki: Rusi in Poljaki.

Ob 11. uri se Nemci bližajo Croix-Perrinu. Kapetan Brisac strelja nanje. Nemci so zavzeli višino Croix-Perrin in napredujejo dalje. Partizanska fronta je dolga 200 kilometrov. Za tako razvlečeno bojno črto nimajo partizani ne časa niti borcev. Najbolj pereče vprašanje je izpraznitev partizanske bolnišnice. V njej leži nad 40 ranjenih partizanov. Poveljstvo je sklenilo, da jih evakuira v jamo Luire, to je velika skalna votlina.

Polkovnik Joseph Zeller, major Long in M. Boissière na terenu.

22. julija so že v prvem svitu sovražni avioni začeli peklensko bombardirati razsežno visoko planoto. Vsi borci so se spraševali, kako bo minil drugi dan sovražnikove ofenzive. Okupator je ponovno napadel iste položaje kot prejšnji dan. Partizani so poskušali ustaviti njegovo napredovanje s tem, da so Nemce ovirali, kjerkoli so mogli. To jim je večkrat uspelo. Na Vercorsu se je dan nagnil. Boj še ni bil končan. Partizani so zdržali 48-urni boj. Kraji so popolnoma zapuščeni. Prebivalci so zbežali v gozdove. Noč je nemirna, posebno na odseku pri Valchevriéru. Partizanske izvidnice so streljale vso noč, vse je kazalo, da bodo Nemci tretji dan zopet napadali. 23. julij bo odločilen za Vercors.

Ob šesti uri zjutraj so nemške predstraže naletele na partizanske izvidnice. Gorski lovci se odločno upirajo Bòchem. Toda sovražnik je številnejši in zna zelo dobro manevrirati. Začel je prodirati v ozki pas jelkovega gozda, kljub partizanskemu odporu. Zelo spretno se izogiblje spopadom s partizani. Na celi fronti tega odseka se je vnel hud boj. Nespametno je misliti na tujo pomoč. Partizanom ne preostane nič drugega, kot da se sami borijo in vztrajajo do konca. Partizan iz skupine gorskih lovcev je začel v nemščini pozivati sovražnike: Predajte se, mi smo dosti močnejši, Amerikanci se že izkrcavajo v Provansi. Na nemški strani je trenutno prenehalo streljanje.

(Se nadaljuje)

PRED VOLITVAMI SAMOUPRAVNIH ORGANOV V OBČINI

Opozorilna luč utripa za sindikate

Volitve ne smejo biti potisnjene na rob družbenih dogajanj — Slabosti iz lanskega leta opozarjajo na večjo zavzetost že pri kandidiranju — Na kandidacijskih zborih v delovnih kolektivih bi morali sprožiti razpravo o delu samoupravnih organov v preteklem obdobju

V času, ko imajo v delovnih kolektivih veliko dela z zaključnimi računi, poročili o preteklem letu in drugimi dolžnostmi, se lahko zgodi, da bodo volitve v samoupravne organe potisnjene na rob družbenih dogajanj in da se bodo tu ali tam izrodile v golo formalnost. Mnenja, da je to že utečeno in da so skrbi odveč, ne držijo. Dokaz za to so slabosti iz lanskega leta, ko smo imeli celo primer razveljavljenih volitev.

Volitve članov delavskih svetov in upravnih odborov so letos pomembnejše kot kdaj prej, saj je od njihovega sestava odvisno, kako bodo reševali zapletena vprašanja gospodarjenja v kolektivih. Ne sme nam biti o torej vseeno, kdo bo sedel in odločal v delavskih svetih. Izredno pomembno je, da bi to bili ljudje, vdani reformi, ljudje, ki razumejo in sprejemajo njeno družbeno in gospodarsko sestavino, ljudje, ki so to s svojim delom že dokazali. Delavski sveti naj bi sporočili dan volitev pristojnemu organu občinske skupščine. Ta bi moral imeti točen pregled nad volitvami v delovnih organizacijah, da bo lahko ugotavljal pravilnost razpisov in poteka volitev. Menim, da bi takšno spremljanje volitev s strani občinske uprave prisililo delovne organizacije k večji resnosti.

Na kandidacijskih zborih delovnih ljudi, ki jih sklicujejo predsedniki delavskih svetov, bi bilo treba sprožiti razpravo o delu samoupravnih organov v preteklem letu. Taka ocena bi bila podlaga za merila pri izbiri kandidatov. Sodim, da bi bilo tudi tolmačenje zaključnih računov primerna vsebina za razpravo na teh zborih.

Pri volitvah samoupravnih organov morajo sodelovati vse sindikalne podružnice. Nikogar namreč ni, ki bi nezakonito opravljene volitve lahko razveljavil, če se iz kolektiva nihče ne pritoži. Toda zaradi preveč formalno izpeljanih volitev dobivajo člani kolektiva in izvoljeni predstavniki samouprave občutek nepomembnosti. Da se to ne bo dogajalo, so odgovorne predvsem sindikalne podružnice.

Na koncu samo še tole opozorilo: letos pripravljamo v Brežicah konferenco samoupravljavcev, in prav to nam nalaga dolžnost, da namenimo volitvam v samoupravna telesa toliko večjo pozornost.

IVAN ŽIVIČ,
predsednik ObSS v Brežicah

V Ločah pri Dobovi je gorelo

11. februarja ob 16,30 se je v Ločah pri Dobovi vnelo gospodarsko poslopje Andreja Cizla. Zgorelo je ostrešje. Ogenj je povzročila elektrika. Požrtvovalni gasilci so bili takoj na kraju požara, vendar je bilo težko gasiti.

Res je, da je od osvoboditve že več kot dvajset let, gasimo pa kot pred sto leti. Vodo smo v vedrih nosili iz treh vodnjakov v korito, iz katerega so gasilci iz Loč z ročno brizgalno poganjali vodo v cevi.

Na območju Dobove imamo dva gasilska centra z 11 društvi, 10 motornih brizgaln, dva gasilska avtomobila itd. Na žalost so motorne brizgalne pokvarjene. Tudi cevi ni dovolj. Za vse to pa gasilska zveza nima denarja. Denar je bil porabljen za nabavo dveh novih gasilskih avtomobilov, ki služita bolj za zasebne vožnje, pustne karnevale v Brežicah itd.

Za požrtvovalno gašenje smo dobili lep pozdrav: »Prekleti lenuhi!« Predsednik brežiške gasilske zveze pa je rekel: »Bo vam že DOZ izkopal bazen!« Za takšne izraze pa za dobro gospodarjenje na občinski gasilski zvezi in za to, ker se počasi in zadnji pripeljejo z avtom na prizorišče, bo nemara le dobro, da bi jim dodelili visoka odlikovanja . . .

ANTON ŠAVRIČ
gasilski častnik
Dobova

O brežiškem mladinskem klubu

Na pobudo občinskega komiteja ZMS je bil 17. februarja v Brežicah posvet o mladinskem klubu. Mladi bi se želeli shajati vsaj trikrat na teden, medtem ko jim je zdaj mala dvorana v prosvetnem domu na voljo le enkrat na teden. Sklenili so, da se bodo o tem pogovorili z Zavodom za kulturo, ki upravlja to dvorano. Podobne želje imajo tudi taborniki. Odred Matije Gubca se seli iz kraja v kraj, stalnega mesta pa nima. Predlagali so, da bi taborniki dobili prostor v učilnici AMD. Predsednika občinskega odbora SZDL in občinskega sindikalnega sveta sta obljubila, da bosta predlog podprla. Taborniška organizacija je med najbolj delavnimi in je medse pritegnila tudi delavsko mladino.

Kaj delajo učenci v Pišecah

Učenci osnovne šole v Pišecah imajo marljiv mladinski aktiv. Za izlet ob koncu leta, na katerega se odpravijo vsako leto, so zbrali že 122.000 Sdin. Marljivo se uče Ingoličeve igre »Deček z dvema imenoma«, ki jo nameravajo uprizoriti v marcu. O svojem delu so podrobno spregovorili mladinci vaškega aktiva v torkovi mladinski oddaji brežiškega radia.

Učenci spoznavajo prvo pomoč

Občinski odbor RK iz Brežic je priredil za učence sedmih razredov v Pišecah in Globokem tečaj prve pomoči. V Pišecah se tečajniki zbero dvakrat na teden pod vodstvom Jožice Recer. Kosilo jim pripravi šolska kuhinja.

Kmetijska šola v Brežicah in Cerkljah

Delavska univerza je želela imeti tečaj za kmetovalce tudi na Bizeljskem, a je zadruga odklonila denarno pomoč — Zimsko izobraževanje kmetov financirajo: Zavod za zaposlovanje v Celju, kmetijska zadruga Brežice in sklad za kmetijstvo pri občinski skupščini v Brežicah

V začetku marca bo končan 120-urni tečaj za kmetovalce v Brežicah in Cerkljah. Program tečaja vsebuje četrtino gradiva nižje kmetijske šole. Slušatelji bi torej v štirih letih dobili zaključeno izobrazbo, kakršne so deležni redni dijaki na tovrstnih šolah.

Zimski tečaj za kmetovalce je nameravala delavska univerza iz Brežic organizirati tudi na Bizeljskem. Načrta ni uresničila, ker je kmetijska zadruga odbila sofinanciranje.

Obiskovalci kmetijske šole v Brežicah in v Cerkljah imajo predavanja brazplačno. Njihovo izobraževanje financirajo: Zavod za zaposlovanje v Celju, kmetijska zadruga Brežice in sklad za kmetijstvo pri občinski skupščini v Brežicah.

Za tečaj v Brežicah se je prijavilo na razpis 56 slušateljev v Cerkljah pa se jih je vpisalo 40. Rednih obiskovalcev je manj, v Brežicah 40, v Cerkljah 25. Tečaj v Brežicah obiskuje v glavnem mladina. Prihaja iz Globokega, iz Dobove, Krške vasi, Sobenje vasi, iz Bojsnega in bližnje okolice Brežic. V Cerkljah je sestav slušateljev drugačen. Med njimi je polovico starejših kmetovalcev. To dobro vpliva na večjo resnost mlajših.

Predavanja spremljajo poučni filmi. Za poljedelstvo in živinorejo jih je dovolj, pravnic pa za vinogradništvo. Predavatelji bi radi poživili tudi ta predmet.

Po končanem tečaju bodo slušatelji obiskali kmetijsko šolo v Šentjurju in kmetijski kombinat v Žalcu. Prireditelji tečaja upajo, da se bo za nadaljevanje v naslednjem letu prijavilo nezmanjšano število obiskovalcev. Jt

Priprava programa za drugo polletje

Občinski sindikalni svet v Brežicah bo danes sprejemal delovni program za drugo polletje 1967. Za današnjo sejo je napovedana tudi razprava o spremembah zdravstvenega varstva in socialnega zavarovanja. Prisotni bodo člani občinskega odbora storitvenih dejavnosti in člani občinskega odbora sindikata družbenih dejavnosti.

Predavanja za lastnike turističnih sob

Občinski odbor Socialistične zveze v Brežicah bo Delavski univerzi plačal ciklus turističnih predavanj. Namenjena so vsem tistim, ki oddajajo sobe turistom. Predavanja bodo na Čatežu, v Krška vasi, v Brežicah in na Mostecu. Lastniki turističnih sob bodo ob tej priložnosti dobili koristne napotke za sprejem gostov.

Preimenovan je brežiški fotoklub

14. februarja je bil v Brežicah redni letni občni zbor domačega fotokluba. Odprl ga je predsednik tov. Radiger pozval prisotne, da so najprej z enominutnim molkom počastili spomin tragično preminulega člana Gudelja.

Zatem je okoli 40 prisotnih poslušalo delovno poročilo, iz katerega je bilo razvidno, da nekateri člani malomarno uporabljajo klubski inventar, kar ima za posledico večkratne okvare v laboratoriju. Sprejeli so sklep, da bo poslej vstop v laboratorij dovoljen samo tistim članom, ki so opravili izpit iz osnovne fotografije, vsi drugi pa bodo lahko hodili v tak tečaj. Razen tega so na občnem zboru sklenili organizirati klubsko razstavo od 21. do 25. maja. Ob tej priložnosti je o pomenu razstavljanja fotografij govoril tudi tajnik fotokluba Oskar Gerjević, ki je tudi edini predstavnik domačega fotokluba na medklubskih razstavah.

Na predlog večine članstva so ustanovili kinosekcijo in za njenega vodjo izvolili Janka Topliška. V zvezi s tem je bilo potrebno fotoklub preimenovati, zato se po novem imenuje FOTO-KINO KLUB. V bodoče nameravajo dejavnost popestriti z manjšimi razstavami ob državnih in drugih praznikih. Prva manjša razstavica bo za 8. marec. Gledalci bodo lahko videli, kako brežiške žene žive in delajo. O-vič

Priprave za 8. marec

Konferenca za družbeno aktivnost žena pri občinskem odboru SZDL v Brežicah že dela načrte za praznovanje dneva žena. V Brežicah bo prosalava le za mesto, medtem ko naj bi krajevne organizacije Socialistične zveze priredile proslave za svoje okoliše v vseh večjih središčih. Bogat spored napovedujejo letos spet v Dobovi, pa tudi v Pišecah se že pripravljajo na srečanje žena v počastitev 8. marca.

Gasilski komandirji so poročali

17. februarja zvečer sta se sestala upravni odbor in operativni štab občinske gasilske zveze v Brežicah. Po pregledu sklepov zadnje seje so poročali komandirji gasilskih centrov, nakar so analizirali občne zbore gasilskih društev, ki gredo h koncu. Spregovorili so tudi o financiranju, zlasti v zvezi s tem, ker zavarovalnica ne bo več izplačevala nekaterih požarnih zavarovalnin.

Delovni kolektivi predlagajo odbornike

V delovnih organizacijah brežiške občine evidentiranje še ni končano. Za občinske odbornike so v kmetijski zadrugi v Brežicah predlagali Rudija Kosa, Jožeta Vovka, Jožeta Verstovška in Franca Ureka. V tovarni pohištva sta evidentirana Bogo Brložnik in Jože Zorič, v Opekarni Drago Novoselc in pri KGP še Boris Pavlenč. Za zvezni gospodarski zbor so na upravi Kmetijsko-gozdarskega podjetja predlagali Ivana Videniča.

NOVO V BREŽICAH

■ **ZA SINOCNJE GOSTOVANJE CELJSKEGA GLEDALIŠCA** Brežičani do torka dopoldne niso pokazali kaj prida zanimanja. Do tedaj so pri blagajni zahtevali le malo vstopnic za obisk gledališke predstave. Pričakovati je bilo da bo za satiro več navdušenja. Na sporedu je bila satirična lepljenka Žarka Petana »Beseda ni konja«. To je bile v sezoni 1966 do 1967 prvo gostovanje celjskega gledališča.

■ **V DOMU JUGOSLOVANSKE LJUDSKE ARMADE** so se v nedeljo predstavili brežiškemu občinstvu »Beneški fantje«. Nastopili so v veliki dvorani in s svojim programom navdušili občinstvo. Obiskovalcev je bilo okrog okrog 180. Dvorana je bila v glavnem zasedena. Največ poslušalcev je bilo iz okoliških krajev, manj pa meščanov. Ljubitelji prijetnih melodij in humorja so tokrat prišli na svoj račun, ker je ansambel dopolnil svoj program s humorističnimi točkami.

■ **DUNAJSKI VELESEJEM** si lahko ogledate od 12. do 19. marca. Prijave kolektivov in posameznikov sprejema turistična poslovalnica v Brežicah. Vabi vas na štiridnevno potovanje. V tem času si bodo udeleženci lahko ogledali mesto podnevi in ponoči, razstavo v velesejemski palači, cesarsko rezidenco v Schönbrunnu, katedralo sv. Štefana in še veliko drugih zanimivosti avstrijske prestolnice. Na dunajskem velesejmu bodo razstavljala podjetja iz 70 evropskih in prekomorskih dežel.

■ **NA SEDEŽU OBCINSKE SKUŠČINE** so za sprejemanje strank določeni ponedeljek, sreda in petek. Ob ponedeljkih in petkih sprejemajo stranke od 7. do 15. ure, po 30. aprilu pa od 6. do 14. ure. Ob sredah je za sprejem strank določen čas med 7. in 12. ter med 13. in 17. uro. V poletnem času se uradovanje za stranke pomakne za eno uro nazaj, in sicer od 6. do 12. in od 13. do 16. ure. Glavna in sprejemna pisarna ter prijavna in odjavna ter matična služba so na razpolago strankam vsak dan.

■ **OBCINSKI SINDIKALNI SVET** je pred kratkim povabil na posvet delavce, zaposlene pri zasebnih obrtnikih. O pravicah in dolžnostih na podlagi novega zakona jim je govoril sodnik občinskega sodišča Niko Martinović, Anton Hribernik pa jih je seznanil z nekaterimi vprašanji s področja socialnega zavarovanja.

■ **NA POBUDO KLUBA OZN** in marksističnega krožka pri brežiški gimnaziji je dijake nedavno obiskal član CS ZKS Bogo Gorjan in jim govoril o stanju na Kitajskem.

■ **OD TORKA DO PETKA** bodo v vseh Trnje, Mostec, Rigonce, Loče in Mihalovec pogovori o delovanju služb civilne zaščite in dolžnostih prebivalcev ob poplavah. Predavanja, ki jih prireja delavska univerza, bodo opremljena s filmi.

■ **V PRETEKLEM TEDNU** se je končala večerna politična šola. Od 30 vpisanih jo je končalo 12 občanov. Pri izpitih so pokazali, da so napredovali v splošni družbeno-politični razgledanosti.

BREŽIŠKE VESTI

Čestitamo odlikovancem v Brežicah!

V mali dvorani prosvetnega doma v Brežicah je bila 15. februarja skromna slovesnost: predsednik občinske skupščine Milan Šepetavc je razdelil 24 delovnih odlikovanj zaslužnim občanom različnih poklicev.

Red dela z zlatim vencem sta prejela zdravnika dr. Anton Glusič in dr. Franjo Pavlič.

Red zasluge za narod s srebrno zvezdo je predsednik Milan Šepetavc izročil prosvetnima delavkama Zlati Dolenc in Ivanki Ostrelič.

Red dela s srebrnim vencem so prejeli: Jože Cirnski, Franc Kastelic, Katarina Kolar, Olga Lipej, Frančiška Pohar, Milan Rožac, Jože Sumrak, Antonija Zajc in Vinko Jurkas.

Z medaljo zaslug za narod so bili odlikovani: Olga Drobnič, Karel Godler, Terezija Kolar, Ivanka Pečnik, Milena Rožman, Justina Volčanšek in Viktorija Zniderič.

Medaljo dela so prejeli štirje odlikovanci: Jožef Blažinč, Milan Dolenc, Franc Glogovšek in Jože Šušterič.

Odlikovanja so bila podeljena v okviru praznovanja 25-letnice vstaje in izražajo simbolično zahvalo družbe za nesebično in požrtvovalno delo odlikovancev v dveh desetletjih socialistične graditve..

Posnetek s podelitve odlikovanj v Brežicah. Dr. Franjo Pavlič (na levi) se zahvaljuje za visoko delovno priznanje. (Foto: Baškovič)

S TRSOM LJUDJE NAJSMOTRNEJE IZKORISTIJO HRIBE

Nasadi vinske trte so izčrpani

Kmetom v krški občini dajejo vinogradi vedno manj kruha — Večina cvičkovih nasadov je na koncu življenjske dobe in rodnosti — Vinogradniki obnovi niso kos, ker nimajo denarja — Občinska skupščina je zaprosila za pomoč delovne organizacije — Iz združenih sredstev, ki bi jih kolektivi za deset let naložili pri AGROKOMBINATU, bi kmetje dobivali posojilo za obnovo vinogradov

Delovne organizacije v krški občini so že oktobra lani prejele skupno priporočilo občinske skupščine, sveta za gospodarstvo in sveta za kmetijstvo za pomoč pri obnovi vinogradov. Samoupravnim organom predlagajo, naj bi se z razumevanjem odločili za zbiranje denarja pri AGROKOMBINATU. Del dohodka bi morale delovne organizacije naložiti namensko za deset let.

Prav zdaj, ko bodo kolektivi obravnavali zaključne račune, je najugodnejši čas za odločanje o pomoči vinogradnikom. Naj bi ne bilo delovne organizacije, ki bi molče obšla predlog obeh svetov in skupščine!

Morda se bodo kolektivi vprašali, če je taka pot res najprimernejša. Predlagatelji so pretresali najrazličnejše možnosti, vendar se boljše rešitve niso domislili. Vinogradništvo je v resni krizi. Do sedaj so bile naložbe v obnovo vinogradov veliko premajhne. Kmetje z lastnimi sredstvi tej nalogi niso kos, ker so stroški za obnovo 1 hektara vinogradniške površine zelo veliki. Iz družbenih sredstev, ki bi jih naložile v ta namen delovne organizacije pri AGROKOMBINATU v Krškem, bi potem prejemali kmetje posojila za obnovo svojih vinogradov. Edino na ta način bi v prihodnjih letih lahko postopoma obnovili vsaj četrtino izčrpanih nasadov vinske trte.

Iz poročila kmetijskega inšpektorja v občini Krško zvemo o vinogradništvu veliko zanimivih podatkov, ki nazorno osvetljujejo razloge za čim prejšnjo obnovo cvičkovih nasadov.

Vinogradi pokrivajo v občini Krško 1.161 hektarov zemljišča ali 7 odstotkov obdelovalnih površin. Najboljši nasadi ležijo na višini 300 do 400 metrov. Na tem območju se je izoblikoval tip vina, ki mu pravimo cviček. Vinorodni predel cvička obsega torej predvsem hribovite kraje, kjer drugih kultur ne morejo vzgajati. Z vinsko trto ljudje najsmotrneje izkoristijo svoja zemljišča. Dosti ljudi živi izključno od vinogradništva. Ker pa so vinogradi stari večinoma nad 70 let, jih je 80 odstotkov zaradi izčrpanosti na koncu življenjske dobe in rodnosti. Ljudem dajejo vedno manj pridelka. Zaradi tega si je zlasti mlajši rod poiskal boljši zaslužek drugod.

V urejenih vinogradih bi bilo trikrat več grozdja

Vinogradništvo ima v kmetijski proizvodnji občine Krško pomemben delež. Ta bi bil lahko še mnogo večji, če bi zaustavili propadanje vinogradov in se načrtno lotili obnove. Površine, zasajene z vinogradi, še vedno dajejo družbi in lastnikom več, kot bi dajala kaka druga kultura. Vinograde bi namreč kvečjemu zamenjali slabi pašniki.

V krški občini so lani, ko je bil pridelek na eno trto komaj pol kilograma grozdja, pridelali 37.129 centov grozdja ali 26.036 hektolitrov vina v vrednosti 8,810.800 Ndin. Če bi bili vinogradi urejeni, bi pri srednje dobri letini pridelali najmanj 101.000 centov grozdja ali 75.000 hl vina. Stari vinogradi dajejo dvakrat ali celo trikrat manj pridelka, kot bi ga lahko dali mladi in skrbno negovani nasadi. Že grobi izračun prikaže v občini veliko izgubo zaradi neizkoriščenih možnosti v vinogradništvu.

Nizka vzgoja, kakršno srečujemo po zastarelih vinogradih, bi morala po mnenju strokovnjakov izginiti. V obnovljenih vinogradih bi morali vzgajati trs s srednjevisokim steblom. Taka vzgoja pa narekuje širšo medvrstno in medtrsno razdaljo, da bi za obdelavo lahko uporabili stroje ter mehanizirali zaščito pred boleznimi in škodljivci.

Strokovnjaki AGROKOMBINATA bi kmetom pri načrtni obnovi radi pomagali. To bodo lahko napravili le, če bo na voljo tudi denar.

Obnova pa je sedaj odvisna predvsem od kolektivov. Glasovanje za pomoč ali njeno odklonitev zahteva od samoupravljavcev veliko premišljenosti.

J. T.

Poziv krških šahistov

Z novim vodstvom je krški šahovski klub zaživel veliko bolj kot do zdaj. Žal pa sodeluje zelo malo šahistov. Ni mladinskih šahistov in ženske vrste, čeprav je obojnih šahistov v Krškem na pretek. Klub ne more sodelovati v zasavski ligi, ker nima mladincev in mladink za tekmovanje. Šahovski klub zategadelj vabi vse, ki jim je šahiranje v veselje, naj se včlanijo v šahovsko organizacijo.

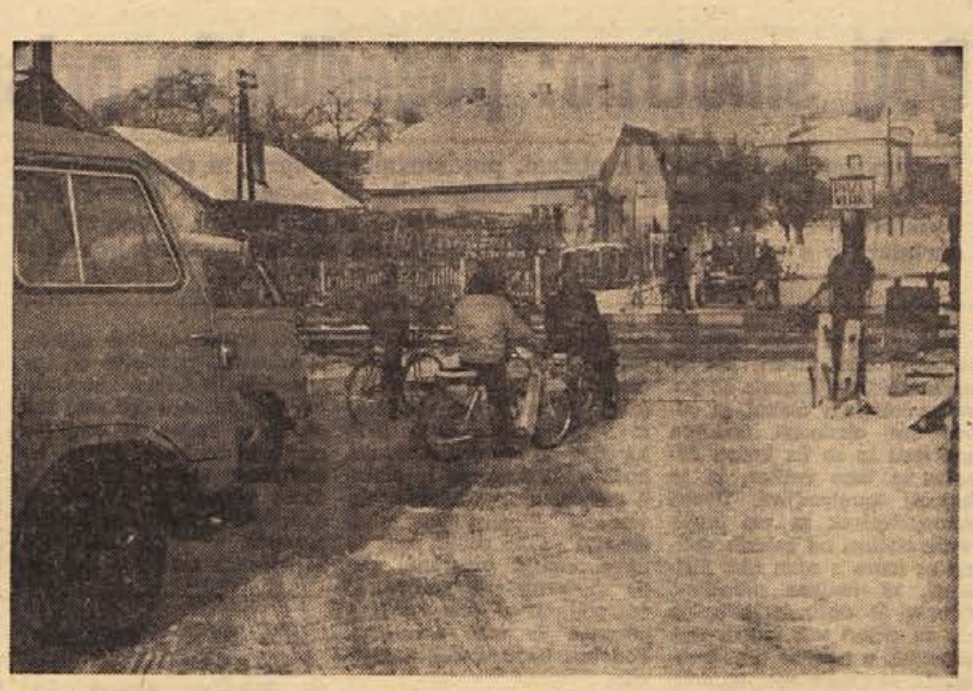

Ah, te zapornice! Kdo bi preštel, kolikokrat na dan se zapro in ustavijo promet na cesti. Pešci, kolesarji, vozniki avtomobilov in potniki v avtobusih že komaj čakajo, da bo dokončan most čez Savo v Krškem in speljana dovozna cesta nad železnico. (Foto: J. Teppy)

NOVA PRISTOJNOST DELOVNIH ORGANIZACIJ:

Boleznine — orožje v rokah kolektiva?

»Lažjim« bolnikom (tistim, ki so vsak mesec po nekaj dni »bolni«) niso mogle do živega ne kontrole in ne predpisi — Pristojnost delovne organizacije, da določi višino boleznine do 30 dni, naj bo predvsem orožje za boj proti takšnim bolnikom — Skrajnost bi lahko tudi tu škodovala — Ne varčujmo na račun bolnih, ker se to zelo slabo obrestuje!

Delovne organizacije imajo precej skrbi zaradi novih določil v zdravstvenem zavarovanju. Predpisi so jim naložili plačilo boleznin do 30 dni za zaposlene. Delovne organizacije morajo določila v svoji notranji zakonodaji uskladiti s to novostjo v zelo kratkem roku. Nekatere delovne organizacije v krški občini so v skrbeh, ali bodo pravilno določile višino nadomestila za člane svojega kolektiva. Računale so na pomoč občinskega sindikalnega sveta, saj bi na ta način najlaže preprečili skrajnosti, do katerih pride vedno, če ni usklajevanja stališč.

Boleznina do 30 dni je neke vrste orožje v rokah kolektiva, saj je največ izdatkov z »lažjimi« bolniki, te pa je najlaže preganjati v podjetju. V Tovarni papirja v Krškem so že pripravili predlog o boleznинah, seveda pa bo treba o tem predlogu še veliko razpravljati.

Do 3 dni bolnim bi izplačevali 50 odst. osnove lanskoletnega dohodka, za naslednje 4 dni 70 odst. iste osnove, od 8. do 30. dne pa 80 odst. lanskoletne osnove. Takšno določilo bi veljalo za bolezni, za nesreče na poti na delo in na poti z dela ter za nesreče pri delu, ki se pripetijo po krivdi ponesrečenca (neupoštevanje HTV predpisov).

50-odst. boleznina je predvidena za nego družinskega člana, 100-odst. za vajence, za nesreče pri delu, ko delavec ni kriv, in za poklicne bolezni. Doslej še niso izoblikovali stališča, kaj ukreniti glede boleznine za delavce-kmete, ki imajo doma kmetijo in so obremenjeni s katastrskim dohodkom, ter za delavce, ki v prostem času opravljajo popoldansko obrt. Po dosedanjem predlogu boleznine ne bi zmanjševali v primerih, ko se delavec zdravi v bolnišici, ker bo imel zavarovanec-bolnik v tem času druge večje izdatke.

S takšnim predlogom so v Tovarni papirja v Krškem želeli zmanjšati število tistih, ki so bolni po 2 do 3 dni in jim vsi dosedanji predpisi niso mogli do živega, hkrati pa so želeli povečati skrb delavcev za osebno varnost tako na poti na delo in z dela kot v proizvodnji. V nobeni delovni organizaciji pa ne bi smela pristojnost za določanje boleznin spodbuditi kakšnih želja za zbiranje denarja v druge namene. Takšen odnos bi namreč spodbudil delavca k temu, da bi delal, čeprav bolan, to pa ima lahko zelo hude posledice in povzroči večje stroške pozneje.

Pavk

ČE ŽELITE
odgovor ali naslov iz malih oglasov, priložite vašemu vprašanju dopisnico ali znamko za 30 din.
UPRAVA LISTA

KRŠKE NOVICE

■ **OBREZJE SAVE UREJAJO** pri Krškem. Dela opravlja Dolenjska vodna skupnost na zahtevo Tovarne papirja, ki je zaradi dosedanjih poplav utrpela veliko škodo. Ker obrežja ne bodo uredili pred spomladanskimi nalivi, je tovarna preuredila svoje črpališče, v veliki nuji pa bo posredoval potapljač mariborskih elektrarn.

■ **100 MILIJONOV ZA NOVI MOST!** Delavski svet Tovarne papirja je najel 100 milijonov posojila za gradnjo novega mostu v Krškem. Kolektiv bo moral ta znesek vrniti v 4 letih.

■ **ZA PREVOZE** na delo bodo delavci v bodoče morali po sklepu DS Tovarne papirja plačevati več. Odslej bodo morali prispevati po 5000 Sdin in ne 1200 Sdin kot do zdaj. Sprememba prične veljati 1. marca. DS je sprejel ta sklep zato, ker se vozi na delo kar 43 odst. članov kolektiva in so bili izdatki za te prevoze preveliki za podjetje.

■ **OKOLICO STANOVANJSKEGA NASELJA** pri železniški postaji v Krškem bodo uredili še letos. 12 milijonov Sdin je v ta namen že zagotovljenih. Neurejeno okolje v tem naselju je že dolgo bilo predmet kritik in zgledovanj.

■ **HRANILNE KNJIŽICE** so prejeli pred nedavnim varčevalci, ki varčujejo za gradnjo stanovanj. Ker na knjižicah ni posebej označeno, da so privarčevana sredstva namenska, jih lahko posamezniki uporabljajo tudi za nakupe. Upamo, da bo hranilnica to pravočasno preprečila, kolikor že ni!

■ **ZA REVIJO V CELOVCU** je bilo veliko zanimanja, podjetje SAP pa je kot najcenejši ponudnik nabralo za več avtobusov obiskovalcev, ki so si ogledali »sledno maškarado« v Celovcu. Z organizacijo prevoza so bili vsi zadovoljni.

■ **ZAKAJ KAR NA CESTI?** Že leto dni ima javno kopališče premog za kurjavo »uskladiščen« kar pred vhodom v poslovni prostor, na Cesti krških žrtev. V bližini so primerni prostori, ki jih bojda nameravajo lastniki oddati v najem. Prebivalci se sprašujejo, kako dolgo bo treba gledati takšno skladiščenje.

■ **POMANJKLJIVA RAZSVETLJAVA.** Ko so postavljali spomenik pred Valvasorjevo hišo, so odstranili cestno luč, ki je razsvetljevala nevaren in nepregleden ovinek. Takrat so zatrjevali, da luč kazi podobo kraja, da bo zato postavljena na primernejše mesto, odkoder bo razsvetljevala tudi Valvasorjev spomenik. Tudi cesta za Savo in nekdanje sejmišče potrebujeta ponoči razsvetljavo. Tam so že svetilke, manjkajo jim le žarnice.

■ **KOLIKO LET ŠE BREZ GOSPODARJA?** Stadion Matije Gubca v Krškem že več let čaka na gospodarja. Ker ga nihče redno ne vzdržuje, nastaja precejšnja škoda, saj je veliko stal. Ograja razpada, paviljoni so malo pred zrušenjem, streha na tribuni ima več mestih pušča. Vprašujemo se, kdo je za to odgovoren!

DROBNE S SENOVEGA

■ **KRAJEVNI ODBOR SZDL** čakajo velike naloge. Da bi jih lahko kar najbolje rešili na vsem območju, so za vsako izmed šestih podružnic SZDL poverili po enega člana odbora krajevne organizacije SZDL: za podružnico Šedem — Jožeta Radeja, za Dovško — Rada Kozoleta, za podružnico Brezje-Kališovec — Vido Budna, za Dobrovo — Milana Sotoška, za Reštanj — Franca Grašnerja in za podružnico Mali kamen — Jožeta Peterkoča.

■ **ZAKAJ NE PRODAJAJO KRUHA** zgodaj zjutraj tudi na spodnjem Senovem, so se potrošniki že večkrat spraševali. Na zadnji konferenci SZDL so to ponovno zahtevali; predlagali so, naj bi kruh prodajal le en prodajalec, ki bi mu primerno uredili delovni čas.

■ **PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO** na Senovem bo nabavilo novo brizgalno. Začeli bodo zbirati prostovoljne prispevke občanov, za pomoč pa so zaprosili tudi vsa domača podjetja in občinsko skupščino. O tem in o drugih problemih se bodo gasilci pogovorili na sobotni seji.

■ **TEČAJA ZA PRVO POMOČ,** ki ga je organizirala krajevna organizacija Rdečega križa, se je udeležilo le šest senovskih dekliet. Tečaj je bil namenjen ženski mladini, bil pa je na Raki.

POMENEK V KOPRIVNICI

»Odrasli smo veseli gostoljubja v šoli«

Gostilna sredi vinskih krajev proda največ vina — Med tednom so omizja prazna, ob nedeljah pa oživijo — Koprivničani imajo radi gostovanja in zelo pogrešajo dvorano za nastope

Gostišče v Koprivnici je za tujca skorajda skrito: sredi vasi je, toda nekoliko odmaknjeno od ceste. Edina delovna moč v njem je Ana Bračunova. Ko sem jo obiskala, je bil delovni dan in omizja so bila prazna. Le en gost se je za trenutek ustavil pri točilni mizi.

»Se obnese gostilna sredi vinskih krajev?« me je zanimalo.

»Čez teden je le malo obiska, zato pa je ob nedeljah polno gostov. Vino je tukaj res doma, toda letine so slabe, in če ni pozebe, je pa toča. Vina prodam največ,« je pojasnjevala tov. Bračunova.

»Kdo so vaši gostje?«

»V glavnem domačini. Tujci le redkokdaj zaidejo sem. Gostišče je temu primerno opremljeno. Samo en prostor ima na voljo. Kuhinje nimamo in je tudi ne pogrešamo, saj si večina gostov naroči pijačo in včasih kak prigrizek.«

»Že dolgo delate tukaj?«

»Dve leti in pol je, odkar sem prišla. Dom imam tu blizu. Mož je zaposlen v rudniku v Senovem. Četudi nisem domačinka, sem se privadila ljudi in kraja. Všeč mi je tukaj.«

»Delate v kakem društvu ali organizaciji?«

»Pri Rdečem križu sem, toda ljudi je težko dobiti skupaj. Ko pobiramo članarino, slišimo polna ušesa zbadljivk. Le tedaj, ko je treba deliti, smo hitro vsi zbrani. Veliko pa je takih, ki so pomoči potrebni, a ne pridejo ničesar iskat. Mislim, da bi se že zaradi otrok morali oglasiti pri Rdečem križu.«

Ana Bračunova prijazno sprejema goste v gostinskem obratu senovske restavracije v Koprivnici. (Foto: J. Teppey)

»Imate kakšne posebne želje v teh krajih?«

»Zdi se mi, da ste že slišali zanjo. Novo šolo bi radi. Otroci imajo zdaj eno učilnico v kmečki hiši. nujno bi potrebovali telovadnico, delavnice in še marsikaj. Sicer pa smo s šolo zadovoljni. Za njen napredek lepo skrbi ravnatelj tovariš Pihler.

V šoli imamo kotiček tudi odrasli. Tam se zberemo, kadar povabimo koga na gostovanje. Manjka nam dvorane, zato smo toliko bolj veseli gostoljubja v šoli. Obiskali so nas Beneški fantje, Bergerjev oktet iz Celja in še druge skupine. Tudi domačini vsako leto pripravijo kako prireditev. To zimo se pridno vadijo za nastop tamburaši pod vodstvom Nandeta Žvana. Kot vidite, je pri nas življenje kar dovolj živahno.«

Jt

Bolj smotrno: pogodbe in prispevek KS

Po vsestranskem posvetu z občani, predstavniki podjetij in družbeno-političnih organizacij so se v sevniški občini odločili namesto za vseobčinski samoprispevek za drug način zbiranja denarja: s pogodbami s podjetji in obrtniki ter s samoprispevki krajevnih skupnosti od kmetovalcev in občanov, ki se vozijo na delo čez občinske meje

Kadar se je treba odločiti o tako važni stvari, kot je način zbiranja denarja za potrebe šolstva v občini, ni odveč vse okolnosti dodobra pretresti in se na koncu odločiti za tako rešitev, ki je najbolj sprejemljiva. Uvesti samoprispevek za vse prebivalce občine, od katerih večina se mora z njim tudi strinjati, ni majhna odločitev. Čeprav je občinska skupščina na zadnji seji več ur razpravljala o tem, se o podrobnostih ni mogla sporazumeti, čeravno ni noben odbornik nasprotoval zbiranju denarja za skupne potrebe.

Ko so stvari še naprej proučevali in se posvetovali z ljudmi, vodstvi podjetij in političnih organizacij, je bila končno sprejeta naslednja varianta. S pogodbami z vsemi podjetji v občini bodo zagotovili, da bodo le-ta prispevala v prihodnjih dveh letih 2,4 odst. od bruto osebnih dohodkov. Iz tega naj bi plačali predvsem že obstoječe obveznosti — anuitete, nekaj denarja pa bo ostalo tudi za uresničevanja programa glede modernizacije šolstva. Z več podjetji so bile tovrstne pogodbe že tudi sklenjene. Podobno bodo uredili z obrtniki.

Pretežni del denarja za modernizacijo sedanjih šol bo treba zbrati s samoprispevkom krajevnih skupnosti, če bodo želele, da se bo uredilo šolstvo tudi na njihovem področju. Krajevna skupnost bo samostojno odločala o višini prispevka od katastrskega dohodka kmetovalcev ali osebnega dohodka ljudi, ki se vozijo na delo čez občinske meje; lahko pa bo prispevek tudi odklonila, s čimer bo zgubila pravico do uporabe osrednjih občinskih sredstev. V občinskem merilu bo tudi neki osrednji organ usklajeval potrebe in določal vrstni red modernizacije tistih šol, ki so popravil najbolj potrebne in za katere so tudi tamkajšnji prebivalci pripravljeni prispevati.

Obračun Rdečega križa v Boštanju

V nedeljo, 12. februarja, je bil v osnovni šoli v Boštanju občni zbor osnovne organizacije Rdečega križa, na katerem se je zbralo 70 članov. Predsednik krajevne organizacije Rudi Lisec je izčrpno poročal o lanskem delu, pri katerem je bila na prvem mestu nabiralna akcija za Indijo in tuberkulozne bolnike. V Boštanju so pripevali tudi 30 krvodajalcev, število članov pa so povečali na 273, tako da je ta organizacija na drugem mestu v občini. Dolgoletna tajnica Stefka Stempljeva je imela razen poročila tudi referat o tuberkulozi. Udeleženci so slišali tudi poročila Podmladka Rdečega križa.

Zastopnik občinskega odbora RK tov. Skočir je pozdravil zbor in pohvalil predvsem povečevanje števila članov. Člani organizacije so zatem izvolili nov odbor, v katerem so zastopani povečini stari aktivisti. Novi odbor je sklenil, da bo za dan žena obiskal oskrbovance doma na Impoljci, kasneje pa še Dom počitka v Loki.

Jože Zorn – 60-letnik

Jože Zorn je te dni obhajal 60-letnico rojstva. Luč sveta je zagledal leta 1907 v Loki, kjer je bil njegov oče šolski upravitelj. Tudi sam se je posvetil učiteljskem poklicu. Med vojno ga je okupator kot učitelja v Račah pri Mariboru strpal v Meljsko vojašnico, odkoder je šel v Srbijo, kjer se je vključil v NOB. Po vojni je bil šolski nadzornik v Mariboru, 1953 pa je stopil v vrste oblikovalcev radijskega programa kot glavni urednik ljudskoprosvetnih oddaj. Hkrati je urednik internega vestnika RTV Ljubljana. Kot zaslužnemu prosvetnemu delavcu mu ob jubileju želimo še veliko uspehov. Sk

Olepšajmo zunanjo podobo Loke!

Letošnje mednarodno turistično leto se je začelo prav pri nas — na Lošinju, biseru Jadrana. Naša dolžnost je, da olepšamo podobo vseh naših naselij, tudi takih, ki niso toliko pomembna.

Loka in Račica ležita ob dovolj prometni medobčinski cesti in skozi nju potuje veliko ljudi. Toda poglejmo, kakšni sta ti dve naselji: ponekod teče ob straneh cest umazana voda ali gnojnica, ki je poleti leglo mrčesa. Mnogi lastniki hiš so opustili lepo, staro navado in ob sobotah nič več ne počistijo pred hišicami. Blizu trgovine pa tudi pred gostilnami leže po tleh ovitki čokolade in keksov, za katere se nihče ne zmeni, kar je prav slaba slika kraja. Opuščeno je tudi okraševanje hiš s cvetjem in zelenjem. Kakšen je samo trg v Loki! Krajevna skupnost je že pred meseci priporočala ljudem, naj ne uporabljajo trga kot skladišče za staro šaro ali za nasad kopriv. Nekateri so mnenja, da je treba ustanoviti olepševalno društvo, ki naj bi skrbelo za lepšo podobo naselij. Smotrno bi bilo narediti ta prvi korak prav v mednarodnem turističnem letu.

S. Sk.

Čajanka in obdaritev za dan žena

Krajevna organizacija SZDL v Sevnici pripravlja za dan žena čajanko za žene gospodinje, organizirala pa bo tudi obdaritev starejših žena. Program za proslavo tega praznika na večer pred 8. marcem pa bo pripravila sevniška Svoboda.

Še en aktiv

Te dni je bilo v Sevnici dogovorjeno, da bodo pri občinskem komiteju ZK ustanovili tudi aktiv komunistov z visoko strokovno izobrazbo, ki jih je v občini čez šestdeset. Sestajali se bodo predvsem takrat, kadar bo potrebno iskati strokovna mnenja glede važnih vprašanj in odločitev.

Tekoča voda v Mostecu

Krajevni odbor RK Tržišče je imel pred kratkim konferenco, na kateri je bilo ugotovljeno, da ima še vedno 81 članov, od katerih pa jih je shodu prisostvovala, žal, le ena tretjina. Udeleženci so izvolili isti odbor kot lansko leto. V poročilu je bilo navedeno, da je odbor lani imel slabši uspeh v krvodajalski akciji kot predlanskim. Glede delitve oblek najbolj potrebnim so bili nejevoljni prav tisti, ki takšne pomoči verjetno najmanj potrebujejo ker imajo lepe pokojnine. Razdeljevanje pomoči je nadzirala posebna komisija in odbor meni, da se niso dogajale krivice.

Velik lanski uspeh pomeni vodovod na Mostecu pri Tržiču, ki so ga tamkajšnji vaščani pod strokovnim vodstvom sami napeljali. Vsa leta so imeli neužitno in umazano vodo, zato niso bili redki primeri kužnih bolezni. Dela je sicer še precej, vendar so udeleženci menili, da bodo Moščani s pomočjo občinskih organizacij dokončno uredili vodovod, ki bo vsem v veliko korist. L. M.

Intiharjeve mame ni več

V 68. letu se je izteklo življenje Intiharjevi mami, članici ZB v Tržiču, ki so jo borci NOV in drugi spremili na zadnji poti iz Spodnjih Vodal na tržiško pokopališče. Rojena je bila na Vrhku pri Tržiču. Tu si je tudi postavila svoj dom. Rodila je 13 otrok, izmed katerih žive še štiri hčere. Eden izmed njenih sinov je padel v NOB, na njenem domu pa je bil postrežen med vojno marsikateri partizan. Ob grobu se je od pokojnice poslovil član ZB iz Tržiča, ki je orisal njeno življenjsko pot in se ji zahvalil za delo in sodelovanje v NOB.

NAŠ OBISK

Njegovih 25 let in 25 »konj«

25-letni Franc Starič z Brezovega pri Sevnici je eden prvih kmetovalcev, ki si je kupil traktor za potrebe svoje domačije

Da ne bo pomote: Franc ni »navaden« kmetovalec. Z odliko je končal srednjo kmetijsko šolo, delal na mnogih družbenih posestvih v Sloveniji in pri naprednih kmetih v Avstriji in Švici, nazadnje pa po očetu prevzel doma-

čijo na Brezovem pri Sevnici, da bi dokazal, da lahko zemlja daje dostojno življenje tistemu, ki zna te njene sadove z znanjem in pridnostjo obrniti sebi v korist.

»Malo nerodno se je res predstaviti dekletu kot kmetovalec, saj ta poklic ne ‚vžge',« se je pošalil France, ko smo ga obiskali na domu. »Vendar imam to delo od srca rad, uživam v njem, čutim, da nikoli ne vem dovolj o vsem, kar zahteva od mene. Resda sem novembra kupil traktor, pa tudi osebni avtomobil imamo pri hiši, vendar sem le približno polovico vsega tega dobil iz kmetijstva. Od skupnih 12 ha zemlje ima naša kmetija le 3 ha ornih površin. Na zemlji poskušam gospodariti kar najbolj intenzivno, vendar je kljub temu vprašanje, če tolikšna kmetija dobro izkorišča kmetijske stroje, ki jih sicer potrebuje. Rad bi opravil vsaj nekaj sto ur na leto, da bi traktor poplačal stroške. V kratkem bomo prodali tudi konja in namesto njega kupili še eno dobro mlekarico. Računam, da bo šlo, če bom dostavil v Sevnico vsaj 40 l mleka na dan, zraven pa zredil še nekaj gnezd pujskov in prodal vagon krompirja na leto.

Zdi se mi, da ne mislijo prav tisti, ki zatrjujejo, da ni v redu, če imajo zasebni kmetje tudi traktorje. Če hočemo mehanizirati kmetovo delo, potrebujemo tudi motorno vleko. Drugo pomembno vprašanje pa so stroški vzdrževanja. Pričakovati je, da bo težnja po povečevanju kmetij vse večja, ker z današnjo razdrobljenostjo in majhnostjo umetno zadržujemo delovno storilnost kmeta na nižji stopnji, ki zato pričakuje povečan dohodek predvsem od višjih cen pridelkov. Večji dohodek bi morali pričakovati predvsem od večje delovne storilnosti, zato se mi zdi edino pravilno podpirati takšne težnje v področjih, ki niso zanimiva za družbeno proizvodnjo.

To zelo dobro občutim na lastnem primeru. Zetor je res precej skromen traktor, hkrati pa za naše razmere zelo uporaben, razen tega ga je mogoče kupiti tudi za dinarje. Vem, da bom moral za vzdrževanje žrtvovati tudi del svojega standarda in poiskati zanj dodatno delo drugod. Vendar mi prav on daje veselje do dela in ob njem čutim resničen napredek.«

M. LEGAN

ŽENE O DRUŽBENI AKTIVNOSTI

»Umikati se moramo zaradi preobremenjenosti«

»Ostale so nam vse nekdanje dolžnosti, razen tega pa smo še redno zaposlene. Ob takšnem stanju ni pričakovati večje družbene aktivnosti. Treba bi bilo bolj razvijati službe, ki nam bi pomagale«

Čeprav predstavljajo žene v sevniški občini čez polovico volivcev, so bile med številnimi predlogi za bodoče odbornike občinskega zbora predlagane le tri, kar je le slabih 5odst. vseh evidentiranih kandidatov. Skoraj nič bolje ni s predlaganimi za zbor delovnih skupnosti. Vprašanje pa je, koliko predlaganih žensk bo sploh izvoljenih.

■ **Elka Grilc, predsednica** občinskega odbora SZDL: »Dosti bolje ni tudi v občinskem odboru SZDL. Med 46 člani so vsega štiri ženske. Ko premišljam o tem, želim predvsem poudariti, da se ne zavzemamo za ustreznejšo udeležbo v predstavniških telesih zaradi strukture same ali ker nas je toliko po številu, temveč zaradi vloge, ki jo ima danes žena kot proizvajalka in steber družine, vzgoje in gospodinjstva. Ni dovolj navidezno pomilovati žene, češ kakšne reve so zaradi preobremenjenosti, hkrati pa ničesar narediti pri razvoju služb, ki bi omogočale, da ne bi bila sodobna žena stalen suženj vsakdanjega dela in skrbi. Ker so marsikje prisotne še stare predstave o vlogi žene in matere, bi morale biti žene bolj zastopane v družbenih organih, ki sprejemajo odločitve, važne predvsem zanje. Kolektivno moramo zahtevati, da se bodo naši problemi hitreje reševali.

■ **Anica Simončič:** »Manj se zanimamo za dogajanja v družbi in celo same raje predlagamo v predstavniška telesa moške zastopnike, da se ob neurejenem varstvu otrok in prehrani lahko vsaj delno posvečamo družini. Umikati se moramo zaradi preobremenjenosti, kar je v naši občini še posebno občutno, saj konfekcijska industrija zaposluje vse več žena.«

S SEJE SVETA ZA ŠOLSTVO 16. FEBRUARJA

Pozornost šolstvu se že pozna

Občutno so se izboljšali učni uspehi po osnovnih šolah sevniške občine, k čemur je veliko pripomogel tudi dopolnilni pouk — Povečana skrb za šolstvo je ena najvažnejših bodočih nalog sevniške občinske skupščine

Ko je še lani sevniška občinska skupščina obravnavala razmeroma slabe učne uspehe v lanskem šolskem letu, je bilo sklenjeno, naj občina posveti čim več pozornosti šolstvu. Podobno je menil tudi svet za šolstvo, ki se je zavzemal za izboljšanje materialnih pogojev šol, predvsem pa za dvig strokovnosti učiteljev. Sedanja akcija zbiranja denarja za odplačilo obveznosti v šolstvu in za bodočo modernizacijo šol priča o tem, kako veliko skrb posveča šolstvu občinska skupščina.

Čeravno od teh sklepov še ni minilo dolgo časa, je opaziti v šolah vse večje učne uspehe. Od lani se je občutno izboljšala tudi kvalifikacijska struktura učiteljev, ki jih je za 92 oddelkov, kolikor jih imajo vse šole, že 112 ali 5 več kot leto dni prej. Tudi število takih učiteljev, ki nimajo dokončanega šolanja ali še nimajo strokovnih izpitov, se je zmanjšalo. Povečalo pa se je število slušateljev na pedagoški akademiji. Seveda še ni vse tako, kot bi želeli. Veliko predmetov, predvsem nemščino, matematiko, kemijo, biologijo in likovni pouk, poučuje še vedno precej strokovno ne dovolj podkovanih učnih moči.

Zanimivo je, da je v letošnjem I. polletju obiskovalo osnovne šole 49 učencev manj kot lani. Vse šole pa so imele neokrnjen predmetnik in enotne učne programe. Razen v Sevnici in v Boštanju so bili šolanji deležni tudi dopolnilnega pouka, ki je dal razveseljive uspehe. Odstotek učencev, ki so izdelali razred, se je občutno povečal. Tako so imeli vsi prvi razredi 83 odst. učencev brez slabih ocen, vsi drugi 87,5 odstotka, tretji 86.9, četrti 82.8, peti 69.6, šesti 63.5, sedmi 62.5 in osmi 71.5. Ti odstotki so precej večji kot v sosednjih dveh občinah, v Krškem in Brežicah, čeprav so kriteriji ocenjevanja približno enaki.

Člani sveta so menili, da je treba s temi prizadevanji še nadaljevati, predvsem pa uvajati sodobnejše metode pouka in z večjo zavzetostjo vzbujati v učencih lastno aktivnost, da bodo učni uspehi še večji.

Občinske ure v RK

Občinski odbor je določil, da bo imel v svojih prostorih ZB v Sevnici uradni dan ob sobotah od 8. do 12. ure. V tem času lahko dobite vse potrebne informacije.

Zdravstveno predavanje na Studencu

13. februarja zvečer je na Studencu tov. Štojsova predavala o zlomu, krvavitvah, ranah in prvi pomoči. Predavanja se je udeležilo veliko ljudi, predvsem žensk. Ljudje si želijo še več takšnih poljudnih predavanj.

SEVNIŠKI VESTNIK

Zbrati je treba 128 milijonov S din

Pred kratkim so bile razposlane vsem delovnim organizacijam v občini in nekaterim izven nje prošnje za prispevek za gradnjo ceste Trebnje—Mokronog — Iz lokalnih virov bo treba zbrati 128 milijonov Sdin, republiški cestni sklad pa bo prispeval 247 milijonov — Delovne organizacije bodo prispevale po razdelilniku, ki ga je predlagal iniciativni odbor

Od Starega trga do Mokronoga je še 15 kilometrov makadamske ceste, ki je po obremenjenosti na enem izmed prvih mest med takšnimi cestami v republiki. Predlanski podatki kažejo, da je šlo takrat čez njo nad 4 tisoč ton vozil in tovorov v 24 urah, promet pa se vsako leto še skokovito povečuje. Cestišče je obremenjeno nekajkrat več, kot dovoljujejo normativi za tovrstne ceste. Preslabo cestišče ni moglo biti vzdrževano tako, kot bi uporabniki želeli, kljub vsej dobri volji mož, ki zanjo skrbijo.

Načrti za novo cesto so bili naročeni že pred nekaj leti in so bili že skoraj tudi dokončani. Vendar bi po njih nova cesta skupno z vsemi preureditvami v naseljih in z novimi mostovi stala nekaj manj kot dve milijardi starih dinarjev. Ker pa toliko denarja ni mogoče pričakovati od nikoder, je bilo odločeno, da se s pomočjo prispevka republiškega cestnega sklada modernizira sedanja cesta, ki bo zadostovala za potrebe prebivalstva in gospodarstva Mirenske doline še dolgo vrsto let. Po tem načrtu bo imela cesta, široka 5 m, na manj trdnih tleh pod asfaltom še cementno podlago, na trdnejših mestih pa samo asfaltno plast. Po sedanjih cenah bo stal kilometer takšne ceste 25 milijonov S din ali skupno 375 milijonov. Republiški cestni sklad bo prispeval dve tretjini ali 247 milijonov, zato mora občina zbrati iz svojih virov še 128 milijonov. Ker je cesta zelo obremenjena, bo treba modernizacijo solidno opraviti, sicer tudi takšno cestišče ne bo vzdržalo velikega prometa.

Prevladuje mnenje, da je letos, ko v Sloveniji vse več govorimo o gradnji hitrih cest in modernizaciji cestnega omrežja tudi v drugih krajih, izjemna priložnost, da bo asfaltni trak segel do Mokronoga. Kako pomembno je poiskati vse možne vire financiranja, kaže odločitev iniciativnega odbora, ki je menil, naj bi vsaj simbolično prispevale tudi ustanove, ki živijo od proračunov. Zatorej ne bo pokazal razumevanja za skupne napore tisti delavski svet, ki bi odklonil pomoč.

Letos sta v načrtu tudi grobišči v Dobrniču in Mokronogu

Izmed vseh večjih grobišč padlih partizanov nista na območju trebanjske občine urejeni le grobišči na pokopališčih v Dobrniču in v Mokronogu. Posebno skromno je v Dobrniču, kjer počivajo ostanki čez sto borcev NOB. Občinski odbor ZB je že predlanskim zbral nekaj denarja, da bi grobišči preuredil, vendar to delo ni prišlo na vrsto. Za letos je dogovorjeno, da bodo to končno uresničili.

Pridite na zbore volivcev!

Jutri in v nedeljo bodo na območju trebanjske občine zbori volivcev, na katerih bodo udeleženci obravnavali predlog odloka o prispevkih in davkih občanov, ter osnutek proračuna za letošnje leto. Na zborih bodo seznanjeni tudi s pogoji gospodarjenja v letošnjem letu. Zbori bodo v naslednjih krajih:

Petek, 24. februarja:
Dol. Nemška vas ob 19. uri v osnovni šoli
Mirna ob 18.30 v domu Svobode
Trebnje ob 18. uri v kino dvorani
Šentlovrenc ob 18. uri v osnovni šoli
Velika Loka ob 18. uri v zadružnem domu
Mokronog ob 18. uri v domu Svobode
Nedelja, 26. februarja:
Trebelno ob 7.30 v zadružnem domu
Čatež ob 7.30 v osnovni šoli
Sentrupert ob 7.30 v prostoru nad mlekarno
Dobrnič ob 7.30 v zadružnem domu
Veliki Gaber ob 7.30 v osnovni šoli
Sela-Šumberk ob 7.30 v osnovni šoli
Občani, udeležite se zborov v čim večjem številu!

Lani — celo majhen prebitek

Kmetijska zadruga Trebnje je lansko poslovno leto končala z dvema milijonoma S-din ostanka dohodka — Zadružni svet je na nedavni seji obravnaval ukrepe, ki bi pripomogli k zmanjšanju občutne izgube v lastni kmetijski proizvodnji — Zaradi lanskih grenkih izkušenj letošnje pogodbe s kmetovalci nimajo fiksnih cen

Ob 2,2 milijarde S din celotnega dohodka, kar je več kot predlansko leto, je lani zadrugi ostalo po plačilu vseh stroškov še okoli 2 milijona S din, ki so ju namenili za sklad skupne porabe. Med posameznimi obrati je imela izgubo samo lastna kmetijska proizvodnja, predvsem v živinoreji. Čeprav v sami prireji goveda ni bilo primanjkljaja, je izgubo povzročilo predvsem nesorazmerje med nabavnimi cenami telet in mlajših govedi ter prodajnimi cenami pitanega goveda, ki so ga po pogodbah izvozili v Italijo. Kot je znano, so na italijanskem tržišču lani padle cene zaradi večje ponudbe iz vzhodno-evropskih dežel in delovanja italijanskih zaščitnih carin. Ko je zadružni svet pred kratkim obravnaval zaključni račun, se je največ zadržal pri vseh možnih ukrepih, ki bi omogočili zmanjšanje izgube lastne kmetijske proizvodnje.

Velik izpad ima zadruga tudi zaradi zastoja v prodaji krompirja, kar bo občutila tudi v dohodku letošnjega leta. Ker se bližajo toplejši dnevi, ki bodo spet dovoljevali prevoz krompirja na odkupne postaje, kmetovalci že sedaj povpraševajo, kako bo s spomladanskim odkupom. Predstavniki zadruge so pred kratkim obiskali več nekdanjih stalnih kupcev, vendar brez pravega uspeha. Krompirja je še veliko po kmečkih kleteh in bo zanj še treba poiskati kupce. Kot smo obveščeni, pa kljub bojazni zaradi zime ni bilo večje škode, ker je bil krompir iz zasilnih skladišč pravočasno umaknjen in prodan.

Za letošnje pogodbe, ki jih zadruga sklepa s kmetovalci, je značilno, da ne vsebujejo trdno določenih cen, ker je lanski primer pokazal, do česa vsega lahko pripelje sicer dober in zgleden namen, ki pa zaradi precejšnje osamljenosti zvodeni v stihijskih razmerah na našem kmetijskem trgu.

Ogledate si lahko osnutek urbanističnega programa

V prostorih oddelka za gospodarstvo občinske uprave v Trebnjem si vsak uradni dan lahko ogledate osnutek urbanističnega programa Trebnjega in njegovega vplivnega območja, ter petkih vam je od 9. do 11. ure na voljo tudi daste o njem svoje pripombe. Ob sredah in strokovno vodstvo. Urbanistični program bo na vpogled do konca aprila.

Varovanci trebanjskega otroškega vrtca na letošnji pustni zabavi (Foto: V. Juvanc)

Še enkrat: Kdo naj gospodari z vodo?

V vašem listu je M. L. 9. februarja napisal članek pod tem naslovom, v katerem pavšalno trdi, da vodovodni odbori slabo skrbijo za vzdrževanje in le občasno zbirajo denar za večja popravila, navadno šele takrat, »ko teče voda v grlo«.

»Vročim člani vodovodnega odbora na Mirni izjavljamo, da je to kleveta. Ni res, da le občasno zbiramo denar. Res pa je, da inkasant vsak mesec pobira vodarino — le dvakrat jo je pobiral za dva meseca. Ni res, da je vodovod že dotrajal, kot tudi ni res, da je odbor nedelaven in da je zbiral sredstva za popravila ali prosil občinsko skupščino za dotacije.

Res pa je, da imamo redne seje, da vodovod popravljamo po potrebi in da dela odbor z minimalnimi stroški. Imamo tri honorarne uslužbence: računovodjo, inkasanta in vzdrževalca vodovoda. Vsi skupaj prejmejo na mesec le 39.000 S din, odborniki pa so vse od začetka brez nagrad, sejnin in dnevnic.

Ne drži, da je vodovod zanemarjen. Vodarino pobiramo zelo vestno. Spomladi bomo začeli delati novo zajetje, 1200 m oddaljeno od starega, s podjetjem Projekt za nizke gradnje iz Ljubljane pa pripravljamo ureditev še enega zajetja. Vabimo pisca, naj si ogleda naše poslovanje in večletno prostovoljno delo, da ne bi ubijal dobre volje ljudem, ki so še pripravljeni delati brezplačno. Pripominjamo, da je imela Mirna malo prebivalcev in skoraj nič industrije, ko smo začeli graditi vodovod. Prebivalstvo je narastlo za 80, industrija pa za več kot 100 odstotkov in se je temu primerno tudi poraba vode povečala. Čas bi bil, da bi se avtorji takih člankov na mestu samem prepričali o tem, kar pišejo, in ne bi izrekali pavšalne klevete »vročemu odborniškemu kvintetu«! ČLANI ODBORA

(PRIPOMBA UREDNIŠTVA: Naš sestavek o gospodarjenju z vodovodi v trebanjski občini smo napisali na osnovi informacij, ki so jo prejeli vsi odborniki trebanjske občinske skupščine. Zajema predvsem gospodarjenje na splošno in razpravlja o gospodarjenju posameznih vodovodnih odborov. Kolikor smo navedli nekaj konkretnih ugotovitev za mirenski vodovod in tamkajšnji vodovodni odbor, smo to napisali na podlagi izjav mirenskih odbornikov na seji občinske skupščine 26. januarja. Nemalo nas je začudilo, da so prav ti med podpisniki sedanjega odgovora gradbenega odbora za mirenski vodovod.)

Veliki Gaber: treba bo nekaj ukreniti

Že dalj časa pesti vaščane Velikega Gabra in okoliških vasi hud problem: na tamkajšnjem pokopališču je velika stiska s prostorom in le stežka najdejo dovolj mesta za nove gomile. Razen tega je pred nekaj leti strela razrušila del pokopališkega obzidja, tako da so se pokazale celo nekatere rakve pokojnikov, pokopanih ob zidu, kar so potem le za silo popravili. Ker je vprašanje, kako dolgo bi inšpekcija sploh še dovoljevala pokopavanje, se je zdaj treba odločiti, kaj bi bilo najbolje ukreniti. Obnovitev škarpe bi bila le začasna in precej draga rešitev, zato bo treba misliti na novo pokopališče. Že pred leti je bilo izbrano zanj novo mesto, narejeni pa so tudi že načrti in preiskušena sestava zemlje. Ker krajevna skupnost v Velikem Gabru nima dovolj denarja, bo morala to urediti s pomočjo vseh prizadetih prebivalcev. Ker se morajo o tem skupno pomeniti, bi bil primeren čas za dogovor že v nedeljo, 26. februarja, ko se bodo ljudje zbrali na zboru volivcev.

Danes o veterinarski službi

Za danes je po daljšem premoru sklicana seja sveta za kmetijstvo in gozdarstvo, na kateri je predvideno tudi konstituiranje na novo. Vsled znanih razprtij zaradi gozdov v trebanjski občini je dal svet še lani kolektivno ostavko. Na današnji seji bo novi svet obravnaval pogodbe za lovišča, ki bi jih morale lovske družine skleniti z občinsko skupščino že do 15. januarja, na dnevnem redu pa tudi veterinarska služba, pri kateri je več nerešenih vprašanj, zaradi česar trpi živinoreja v občini.

Nezaposlenost počasi, toda vztrajno narašča

Lani je v januarju s pomočjo zavoda za zaposlovanje iskalo v trebanjski občini delo 111 ljudi, letos pa že 135

V manj razvitih področjih, kakršno je Trebanjsko, je ena najvažnejših nalog gospodarske politike odpirati nova delovna mesta, saj je znano, koliko ljudi mora po kruh čez meje občine. Veren pokazalec gibanja nezaposlenosti je povpraševanje za delom na zavodu za zaposlovanje, dasiravno ne iščejo vsi zaposlitve preko njega.

Lani so vzeli največ novih ljudi na delo v trebanjskem obratu Modnih oblačil, zatem v Dani in v Tovarni šivalnih strojev, vendar je znašalo vse to skupno manj, kot znaša letni prirastek.

Zato se je število nezaposlenih povečalo na 135, od tega pa je 90 žensk. Po kvalifikacijski sestavi je med nezaposlenimi 109 nekvalificiranih (od tega 78 žensk), visokokvalificiranih in kvalificiranih je 13 (3), priučenih pa 5 (3). Med nezaposlenimi je tudi šest žensk z nižjo strokovno izobrazbo in dva moška s srednjo šolo. Izmed vseh jih 54 prvič išče delo. Povečanje nezaposlenosti pa je opaziti že v letošnjem februarju, čeprav je pred kratkim Tovarna šivalnih strojev na novo zaposlila 23 ljudi.

TREBANJSKE IVERI

■ **NITI EDEN SE NI** v Trebnjem prijavil za skupinski izlet z avtobusom v Celovec na ogled letošnje drsalne revije »Maškarade«. Medtem ko so iz drugih krajev vozili številni avtobusi, je podjetje Kompas, ki je bilo pripravljeno organizirati prevoz tudi iz Trebnjega, zastonj čakalo na prijave.

■ **GOLDFINGER — PRIHODNJE LETO.** Trebanjski kino ima nakupljenih že večino filmov za letošnje leto, nekaj pa tudi že za prihodnje. Zanimivo je, da je med njimi tudi detektivski film Goldfinger, ki je vzdignil ob predvajanju v Ljubljani veliko hrupa, hkrati pa beležil množičen obisk. Mnenja o filmu so različna: eni pravijo, da smo brez hrupa vrteli že mnogo bolj škodljive filme, drugi pa zatrjujejo, da za mladino ni primeren. Zlobneži pravijo, da so med slednjimi predvsem tisti, ki niso mogli dobiti vstopnic.

■ **BLIŽA SE ČAS** pomladanske setve. V trgovinah so na voljo že najrazličnejša semena, ki jih Semenarna ponuja kupcem pod geslom: Naše seme — vaš uspeh!

■ **PROMETNA NESREČA,** ki se je dogodila pred stavbo občinske uprave prejšnji teden, je znova pokazala, koliko navšečnosti povzroča zasilna avtobusna postaja. Neprevidna ženska je stopila izza stoječega avtobusa in jo je osebni avtomobil, ki je tisti tremutek pripeljal mimo, zbil po tleh. Velike težave so na postajališču tudi takrat, kadar ležijo še kupi snega. Ob zadnjem večjem snegu jih je komunalno podjetje umaknilo šele po treh tednih, in vozniki dolgih avtobusov so se le stežka prebijali med njimi. Podrobnejši ureditveni načrt Trebnjega še ni narejen, zaenkrat je predvideno, da bi bila nova avtobusna postaja med cerkvijo in prosvetnim domom.

TREBANJSKE NOVICE

OBČINSKA SKUPŠČINA V NOVEM MESTU

V skrbeh za letošnji proračun

V Zagrebu (?) sestanek o INISU — Letos pri nas več tujih turistov — O ciganih odslej vpričo Ciganov — Občina brez dopolnilnih sredstev — V KANDIJI spet mirno — Novi odloki

Odborniki občinske skupščine v Novem mestu so na seji 17. februarja uvodoma obravnavali informacije o podjetju INIS. V. d. direktorja Ludvik Golob je pojasnil, da je vse pripravljeno za izdelavo sanacijskega programa. Steklarna je skupščini sporočila, da ji pomagajo strokovnjaki iz Pančeva. Dopolnilni investicijski program za INIS pa bo predvidoma narejen do 30. maja. V njem bosta obdelani predvsem dve važni vprašanji: kako zmanjšati poslovne stroške in kako urediti obseg proizvodnje. Tovariš Golob je še sporočil, da bodo v kratkem oblikovali predlog zahtev do varšavskega kooperanta CEKOP, sestanek s predstavniki tega poljskega podjetja pa bo najverjetneje v Zagrebu.

Obširno obravnavo so namenili pripravam na mednarodno turistično leto. Tutistični in gostinski delavci so se zavzeli za to, da bi letos kar najbolj pripravljeni pričakali turistično sezono, ki bo k nam privedla znatno več tujih in domačih gostov kot prejšnja leta. Pripomnili so, da bi morali zlasti usposobiti dane turistične in gostinske zmogljivosti. Navedli so, da tu ne gre prezreti tudi Krke, ki iz leta v leto privablja več tujih ribičev. Predsednik Sergij Thorževskij je predlagal, naj bi oddelek za gospodarske in družbene dejavnosti v kratkem sklical posvet s turističnimi, gostinskimi in drugimi predstavniki o pripravah na poletno sezono.

V razpravi o reševanju ciganskega vprašanja so odborniki v glavnem ponovili stališča s prejšnjih pomenkov.

Zahtevali so, naj ciganske družine iz Žabjeka razselijo v kraje, katerim so blizu šola, podjetje, voda in elektrika, hkrati pa naj jim omogočijo bivanje v zaprtih prostorih. Odbornik inž. Tone Hočevar je menil, da bi morali obravnavam o Ciganih prisostvovati tudi njihovi predstavniki. Direktor Zavoda za zaposlovanje delavcev Avgust Avbar pa je vztrajal, da bi morali od Ciganov zahtevati izpolnjevanje dolžnosti v enaki meri, kot le-ti zahtevajo in uveljavljajo svoje pravice.

Zatem so bili odborniki informirani o proračunski problematiki v letu 1967. Predvideno je, da bo letošnjih proračunskih dohodkov komaj za 98 odstotkov lanskih, medtem ko je izdatkov predvideno precej več. Med drugim daje občina okoli 48 odstotkov proračunskih dohodkov za šolstvo, kar je glede na njen proračun znatno več, kot dajejo za to zvrst v drugih slovenskih občinah. Sklenili so, da bodo o težavah poročali republiškim organom, zlasti še, ker novomeške občine letos ni na spisku za dopolnilna republiška sredstva.

Odbornik in predsednik komisije za družbeno nadzorstvo Miha Počrvina je poročal skupščini o ugotovitvah v hotelu KANDIJA. Direktor in predsednica delavskega sveta tega hotela sta povedala, da je kolektiv v glavnem že rešil svoje notranje probleme.

Odborniki so na tej seji obravnavali še poročilo občinske volilne komisije o izidu referenduma, ustanovili sklad za novo šolo v Novem mestu in imenovali njegov upravni odbor. S posebnim odlokom je skupščina prenesla skrbstvene zadeve na Center za socialno delo v Novem mestu. Med drugim je sprejela še odlok o izplačevanju stroškov in nagrad sodnikom porotnikom občinskega sodišča ter določila 15-odstotno maržo za prodajo NOVOLESOVIH izdelkov iz skladišča v Straži.

Kdaj novomeško letališče?

Kaže, da se zamisel o zgraditvi novomeškega letališča bliža rešitvi. Predstavnik dolenjskega letalskega centra Adolf Šuštar je na seji novomeške občinske skupščine 17. februarja sporočil, da je projekt za letališče narejen, da pa še nimajo zemljišča.

Letališče bi bilo blizu sedanjega v Prečni, 800 m dolgo in 100 m široko, medtem ko bi bila betonska pista dolga 800 m in široka 20 m. Letališče bo primerno za pristajanje vseh vrst manjših letal.

PONEDELJEK ALI PETEK: Lončarska obrt izumira, čeprav posel na tržnici v Novem mestu ne gre tako slabo. Šentjernejski lončarji so znani po lepih in kvalitetnih izdelkih, vendar vztrajajo samo še stari, mladi pa nič kaj radi ne sedejo za lončarsko vreteno (Foto: Darko Pavlin)

64 postelj manj kot — pred vojno!

Na seji občinske skupščine je predsednik Dolenjske turistične zveze Niko Paulič povedal, da ima Novo mesto le 64 postelj za turiste, kar je precej manj kot pred vojno. Zaradi pomanjkanja ležišč so morali že lani odpovedati gostoljubje večjim skupinam tujih gostov, ki so v našo državo prišli na oddih. V zadnjem času so nekaj turističnih sob uredili zasebniki, za kar so dobili namenski kredit. Vse to pa je še vedno premalo in bo Novo mesto letos, ko je naša država odprla meje za turiste z vsega sveta, pomanjkanje turističnih objektov še bolj občutilo. Turistični delavci so se na občinski seji znova zavzeli za dajanje turističnih kreditov zasebnikom. Obljubili so tudi, da bodo dali na voljo vse, kar bo prispevalo k utrditvi in nadaljnjemu razvoju turizma v Novem mestu.

Ali dražji kruh ali brez kruha?

Novomeška Pekarija in slaščičarna je prosila občinsko skupščino, naj ji dovoli zaračunavati stroške pri prevozu kruha v podeželske kraje. S tem bi se kilogram kruha pri prevozu na daljavo 5 do 10 km podražil za 4 stare dinarje, pri prevozu nad 10 km pa za 6 starih dinarjev. Novomeško podjetje bi tako pokrilo le tretjino prevoznih stroškov. Če ne bi skupščina sprejela tega zahtevka, bi bili vsi manjši kraji v občini, razen Dolenjskih Toplic, Šentjerneja in Straže, brez kruha, oziroma bi ga morali sami kupovati v Novem mestu.

OBČINA BI MORALA LETOS ZBRATI

135 milijonov S din za strokovno šolstvo

Še nič znanega, kdo bo plačal dolg od prej

Ker Slovenci še nimamo svojega zakona o financiranju izobraževanja in vzgoje, bo šolstvo druge stopnje oz. strokovno šolstvo tudi letos živelo od prispevkov občin in delovnih organizacij.

Republiška skupščina je priporočila, naj bi bil letošnji način vzdrževanja strokovnega šolstva enak lanskemu, na kar je s posebno okrožnico opozorila delovne organizacije. Le-te naj bi tudi letos dajale v sklade (zvečine medobčinske) vsaj po 1 odstotek izplačanih (bruto) osebnih dohodkov.

Zavodi, ki jih vzdržuje medobčinski sklad v Novem mestu, so lani prejeli 20 odstotkov manj denarja, kot je bilo predvideno. Novomeška občina je lani plačala več kot 34 milijonov S din v ta sklad. Dolg do sklada pa je kljub temu ostal: 25,4 milijone S din od lani in 3,5 milijona S din od predlani. Seveda tega novomeška občina ne bo mogla plačati, tudi zato ne, ker mora zagotoviti več sredstev za osnovno šolstvo.

Medobčinski sklad računa, da bi mu novomeška občina v letu 1967 zagotovila okoli 135 milijonov S din. To bo ob težavah, ki se obetajo občinskemu proračunu, za občino hudo breme. Toda če bi občina že prispevala to vsoto, ne bi mogla tudi za plačilo dolga. Zato bodo morale toliko več prispevati delovne organizacije, ker bosta sicer ogrožena ne le razvoj, marveč tudi obstoj strokovnih šol.

Šentjernejski oktet v razsulu

V Šentjerneju se je zelo hitro razvedelo, da se je tamkajšnji oktet po dolgoletnem delovanju nenadoma razšel.

Že dalj časa je bilo čutiti, da v oktetu ni vse v redu in prav. Nekateri člani so redno zamujali vaje, ker pa so bili le-ti eni in isti, se zdi, kot bi to delali namerno.

Vprašal sem enega od članov, kaj misli o vsem tem. Rekel je, da je do tega »moralo« priti. »Upajmo pa,« je nadaljeval, »da bo oktet še živel, a ne tak, kot je zdaj. Dobili bomo štiri nove člane, ki bodo redno hodili na vaje in jim ne bo žal za čas. Vsako leto smo priredili koncert v počastitev 8. marca, letos — če bo vse po sreči — pa bo tak koncert sredi aprila. Ne bomo pa dovolili, da bi nekaj ljudi zaviralo napredek kraja.«

Bila bi škoda, če bi usahnil oktet v Šentjerneju in z njim negovana slovenska pesem. Tu je namreč toliko lepih glasov, da bi lahko ustanovili še mešani zbor. To bi bila možnost tudi za mladino, saj bi bilo nedvomno bolje, da bi združila moči v kulturnem delu, kot da bi se predajala pustolovščinam.

POLDE MIKLIČ

Koliko zaslužimo in porabimo?

Na taka vprašanja so te dni odgovarjala nekatera gospodinjstva v Novem mestu in okolici v anketi o življenjskih stroških. Anketo je pripravila republiška služba za statistiko.

Najmlajša na odru mladih

V »Lepi čevljarki«, s katero se je v režiji Alenke Bolé-Vrabčeve Oder mladih lani predstavil novomeškemu občinstvu, je v vlogi fantka nastopila desetletna Lavra Černelč, ki letos obiskuje četrti razred osnovne šole. Vendar pa je začela igrati že veliko prej, še preden je prvič prestopila šolska vrata.

»Nastopati sem začela pod vodstvom tovarišice Glonarjeve,« je povedala prikupna Lavra. »Leta 1964 smo z igro Rdeča kapica nastopili v pionirskem TV studiu v Ljubljani. Pozneje sem igrala še v igri Zajček se je izgubil.«

— Kako si prišla k Odru mladih?

»Že v prvem razredu sem nastopala v dramskem in baletnem krožku in sem bila zato zelo vesela, da me je režiserka Odra mladih povabila k sodelovanju. Jeseni 1965 smo začeli študirati Lepo čevljarko, zdaj pa bomo imeli kmalu premiero Grayeve igre Lepota in zver, v kateri igram zmaja Mikija.«

— Kako se počutiš kot najmlajša članica ansambla?

»Všeč mi je. Kljub delu je kar zabavno!«

Mala Lavra se je spet zasmejala, nato pa silno resno vprašala: »Se moram resno držati, ko me boš slikal?«

Dopolnilo k članku

»Recital v Prešernov spomin«

16. t. m. je v Dolenjskem listu izšel kratek sestavek pod naslovom »Recital v Prešernov spomin«. Avtor je s tem sestavkom ocenil kulturno manifestacijo, ki je bila izvedena v spomin na 8. februar — obletnico smrti dr. Franceta Prešerna — naš kulturni praznik. — Ker menimo, da je bila omenjena ocena nekolikanj površna in pomanjkljiva, jo dopolnjujemo.

Med izvajalci tega večera ni bil omenjen pionirski pevski zbor osnovne šole »Katja Rupena v Novem mestu, ki je pel zahtevne pesmi Simonittija, Schuberta, Mozarta in Pergolesija. Težina obeh avtorjev ni znana le poznavalcem, marveč tudi ljubiteljem, zato bi mladi izvajalci za predano petje in delovno disciplino zaslužili vsaj skromno omembo v članku. Če se je zdelo piscu primerno naštevati imena slovenskih pesnic, ki so njih pesmi recitirale članice Odra mladih, bi ne smel ostati na pol poti in bi moral omeniti tudi Milo Kačičevo in Ado Škerlovo, saj so bile njune pesmi enakovredno vključene v niz liričnih izpovedi tega večera. Pisec zameri izvajalcem, da so v govornem delu pozabili Prešerna, ki naj bi — citirano — »vsekakor zaslužil več kot skromen, uvodoma prebran povzetek iz odloka, ki ga je bil 1. februarja 1945 sprejel SNOS in s katerim se 8. februar proglaša za slovenski kulturni praznik«.

Menimo, naj se ta dan občinstvu predstavi marsikaj znanega in neznanega, ustvarjenega in nastajajočega iz mozaika slovenske kulturne zakladnice, s katerim je naš narod izpričal svojo kulturno zrelost. S Prešernom se sreča vsakdo že v osnovni šoli, njegov lik in tvornost ga spremljata na vsakem koraku, njegove poezije so marsikomu prijatelj na življenjski poti. V njegovem imenu pa naj se seznanja z vsem, kar je človeštvo lepega ustvarilo za človeka. Ta misel je bila moto za programski sestav našega večera.

ODER MLADIH

PRED SEZONO V MEDNARODNEM LETU TURIZMA

Lani najuspešnejša hotela METROPOL in OTOČEC

Na Otočcu, v Dolenjskih Toplicah in v hotelu Kandija imajo v načrtu preureditve prostorov — Zdravilišči v Šmarjeških in Dolenjskih Toplicah postajata zanimivi za tuje turiste

Lanska sezona se je najbolj neugodno končala za zdravilišči v Dolenjskih in Šmarjeških Toplicah, saj ju je močno prizadel novi zakon o socialnem zavarovanju. Kljub temu pa obe zdravilišči v novomeški občini, ki izgubljata klasični pomen, upata na večji priliv domačih in tujih turistov. Križem rok ne bodo stali letos nikjer!

Otočec – Meka dolenjskega turizma

Da postaja hotel Grad na Otočcu vse bolj zanimiv za turiste, zgovorno pričajo številke. Lani je imel hotel za več kot tri milijone novih dinarjev prometa, kar je 32 odstotkov več kot leta 1965. Promet bi bil še veliko večji, če bi lahko kolektiv izkazal gostoljubje vsem, ki so obiskali Otočec. Poleti je bil hotel z motelom vred stoodstotno zaseden, tako da večkrat niso mogli sprejeti številnih turistov, ki bi radi nekaj dni preživeli v idilični naravi. Prav zato se je kolektiv hotela odločil za gradnjo nove restavracije in bara in za preureditev osmih garaž pri motelu v tujske sobe. Hotel je imel tako lani 122 ležišč.

Letos bodo investirali v nove objekte še 1.75 milijona novih dinarjev za gradnjo ekspres bifeja pri bencinski črpalki in nove motele z 52 ležišči.

Po pričakovanjih naj bi letos obiskalo Otočec 30 odstotkov več turistov — zlasti prehodnih gostov — kot leta 1966. Hotel Grad je že sklenil pogodbo z Generalturistom iz Zagreba za 32 skupin turistov iz Francije. Da pa bi se gostje kar najbolj prijetno počutili, bo kolektiv vsak teden pripravil v restavraciji folklorne in druge prireditve, kmalu pa bodo odprli tudi bar s programom.

V Šmarjeških Toplicah: lani 795 odstotkov več tujcev

Skoraj neverjetno se sliši, pa vendar je res: lani je obiskalo Šmarješke Toplice 795 odstotkov več tujih turistov kot leto poprej — 1334. Podatki kažejo, da se zdravilišče vse bolj usmerja na turizem, čeprav je bilo lani največ prehodnih gostov.

Lani so imeli za 1,391.081 Ndin prometa ali 33 odstotkov manj kot leta 1965. V zdravstvenem oddelku se je promet zmanjšal za 76 odstotkov, medtem ko se je v turističnem povečal za 49. Dohodki iz zdravstva so znašali le še 324.690 Ndin. Izkoriščenost prostorov je bila zato le 38-odstotna, ker se je

Pred kandidacijskimi zbori volivcev

V novomeški občini je 93 odborniških oz. poslanskih kandidatov doslej že odgovorilo volilni komisiji pri občinskem odboru SZDL. S tem so dali »tih pristanek« in so, kot kaže, pripravljeni kandidirati, če jih bodo občani na kandidacijskih zborih potrdili. Odziv ludi kaže, da je doba evidentiranja praktično končana. Zdaj se je treba pripraviti na kandidacijske zbore, na katerih se bomo dokončno odločili, kdo izmed predlaganih oz. doslej evidentiranih bo šel na volitve. Kandidacijski zbori, ki bodo predvidoma v marcu, bodo prav gotovo še dopolnili sedanji dokaj obsežni seznam možnih kandidatov.

Možni odborniški oz. poslanski kandidati, ki so vrnili »popisnico«, so:

OBČINSKI ZBOR:

Volilna enota 2 (dosedanja odbornica Nada Gostič): **Darko Opara**, predmetni učitelj; **Veljko Troha**, profesor; **Jože Fabjan**, uslužbenec.

V. e. 3 (Miha Počrvina): **Pavle Kalčič**, delavec.

V. e. 4 (Andrej Grča): **Franc Somrak**, tehnik.

V. e. 6 (Tone Valentinčič): **Niko Damjanovič**, oficir JLA, **Marjan Vrabec**, uslužbenec.

V. e. 8 (Marija Udovč): **Franc Koren**, železničar; **Josip Bučar**, advokat.

V. e. 13 (Franc Kolenc, Prečna): **Viktor Staniša**, delavec; **Franc Jančar**, delavec, in **Miha Somrak**, kmetovalec.

V. e. 16 (Jože Murn, Podgrad): **Zdravko Muhič**, kmetovalec; **Branko Turk**, delavec, in **Ivan Brudar** ml., kmetovalec.

V. e. 19 (Janez Luzar, Gabrje): **Jože Gazvoda**, upokojenec, in **Rado Božič**, šofer.

V. e. 24 (Anton Jakše, Orehovica): **Slavko Kastelic**, kmet; **Jože Potočar**, kmet, in **Anton Božič**, kmet.

V. e. 25 (Ivo Novšak, Škocjan): **Roman Čelesnik**, učitelj, in **Slavka Janežič**, uslužbenka.

V. e. 30 (Franc Kirm, Otočec): **Tine Tomšič**, knjigovodja, in **Jože Florjanič**, upokojenec.

V. e. 35 (Rudolf Faleskini, Straža): **Milan Šenica**, uslužbenec, in **Stane Šobar**, delavec.

V. e. 37 (Zvone Perc, Dol. Toplice): **Franc Mlinar**, poslovodja.

V. e. 40 (Sergej Thorževskij, Poljane): **Franc Markovič**, tehnik.

V. e. 41 (Jože Gosenca, Žužemberk): **Franc Brulec**, veterinar, in **Ciril Kosmina**, predmetni učitelj.

V. e. 43 (Milan Senica, Dvor): **Albin Jaklič**, delavec; **Franc Primc**, kmet, in **Mirko Repar**, delavec.

V. e. 45 (Franc Sporar, Hinje): **Jurij Poje**, učitelj; **Jože Hribar**, upokojenec, in **Anton Papež**, gostilničar.

ZBOR DELOVNIH SKUPNOSTI:

V. e. 1 (Božo Verstovšek, Labod — Industrija obutve): **Anica Mirtič**, delavka; **Rajna Ilijev**, delavka; **Tone Pavlin**, tehnik, in **Jože Šimc**, čevljar.

V. e. 5 (Stane Šuln, Novoles): **Jože Stok**, inženir.

V. e. 7 (Slavka Bogovič, Novoteks): **Branka Jedlovčnik**, dipl. inženirka, in **Marija Zupanc**, ekonomistka.

V. e. 9 (Silva Cvelbar, KRKA): **Janez Bajuk**, dipl. ekonomist; **Marjeta Potrč**, dipl. pravnica; **Miro Pivk**, dipl. inženir; **Marjan Sonc**, uslužbenec, in **Silvo Oblak**, dipl. inženir.

V. e. 11 (Marjan Drenovec, SGP Pionir): **Mirko Strmšek**, dipl. inženir, in **Ivan Štepec**, delavec.

V. e. 13 (Jože Cvitkovič): **Ladislav Nardin**, uslužbenec.

V. e. 15 (Vinko Bambič, ZTP): **Avgust Marn**, tehnik.

V. e. 17 (inž. Alojz Ušaj, Cestno podjetje): **Ladislav Kotnik**, dipl. inženir; **Janez Vodopivec**, tehnik, in **Vlado Avsec**, uslužbenec.

V. e. 19 (Ciril Jarnovič): **Viktor Kotnik**, uslužbenec; **Dušan Može**, trg. poslovodja; **Evgen Pungaršič**, pravnik, in **Jože Unetič**, uslužbenec.

V. e. 21 (inž. Franc Moretti): **Božo Vešel**, delavec, in **Franc Lenart**, uslužbenec.

V. e. 23 (Jože Lampret): **Rudi Pinter**, gostinski delavec, **Ivan Ravnikar**, pek, in **Anica Blatnik**, gost. delavka.

V. e. 25 (Matija Kren): **Anton Bojanc**, krojač.

V. e. 26 (Tone Pirc): **Stane Ilc**, uslužbenec, in **Janez Penca**, dipl. inženir.

V. e. 28 (Jože Leške): **Ciril Rahne**, tehnik, in **Albin Luzar**, tehnik.

V. e. 30 (Jože Strojin): **Dane Mikec**, tehnik.

V. e. 32 (Jože Pelko): **Jože Grešak**, trg. poslovodja, in **Franc Kren**, trg. poslovodja.

V. e. 34 (Ema Muser): **Katarina Zupet**, učiteljica.

V. e. 36 (Milan Smerdu): **Bogo Komelj**, knjižničar.

V. e. 38 (Milena Popovič): **Vid Pintar**, zdravnik.

V. e. 42 (Nika Lapajne): **Jože Fink**, delavec.

REPUBLIŠKI ZBOR:

Zvone Perc, upokojenec; **Jože Cvitkovič**, tehnik; **Jože Legan**, dipl. inženir, in dr. **Franc Hočevar**, zvezni javni tožilec.

GOSPODARSKI ZBOR:

Janez Penca, dipl. inženir; **Milan Blatnik**, delavec, in **Ciril Jarnovič**, računovodja.

SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR:

Majda Jereb, učiteljica; **Branka Jedlovčnik**, dipl. inženir, in **Brigita Mausar**, socialna delavka.

PROSVETNO-KULTURNI ZBOR:

Jože Glonar, profesor; **Boris Savnik**, učitelj, in **Boris Gabrič**, predmetni učitelj.

ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR:

Ludvik Kebe, dipl. politolog; **Franc Beg**, politolog; **Jože Tanko**, dipl. inženir, in **Jože Petrič**, dipl. inženir.

Občni zbor TD v Dolenjskih Toplicah

17. februarja je bil v Dol. Toplicah občni zbor Turističnega društva. Društvo je delovalo sorazmerno uspešno. Imeli so 3 milijone S din dohodkov in nekaj nad 2 milijona izdatkov. 1 milijon S din je društvo prispevalo za tlakovanje ceste skozi Dol. Toplice, preostali del porabljenega denarja pa za razna olepševalna in komunalna dela. Leto mednarodnega turizma bodo v Dol. Toplicah praznovali hkrati z 200letnico zdravilišča.

D. G.

INDUSTRIJA OBUTVE NOVO MESTO

razglaša prosta delovna mesta za

PET PREŠIVALK gornjih delov obutve

Pogoji: KV ali priučena prešivalka ali šivilja-krojačica ter spretnost in veselje do dela v čevljarski stroki. Nastop je možen takoj ali po dogovoru.

Prijave sprejema splošna služba podjetja 5 dni po objavi razglasa.

Novomeški referendum ni bil protiustaven!

17. februarja je občinska skupščina v Novem mestu med drugim obravnavala nedavno izveden referendum o uvedbi krajevnega samoprispevka za novo osnovno šolo, ustanovila sklad za to šolo in imenovala njegov upravni odbor. Upravni odbor predstavljajo člani režijskega odbora za novo šolo, ki ga je na zadnji seji imenoval svet krajevne skupnosti.

Poročali smo že, da je za samoprispevek glasovalo 55,9 odstotka vseh volivcev na območju novomeške krajevne skupnosti. Za samoprispevek se je torej odločila (kvalificirana) večina občanov z volilno pravico, ne pa le večina udeležencev na referendumu. Tako izglasovan samoprispevek pa je povsem zakonit in v skladu z ustavnimi določili in načeli o spodbudah in samoodločbi občanov. **To poudarjamo zato, ker je bilo v zadnjem času večkrat slišati, da je bil novomeški referendum protiustaven.**

Občni zbor ZB v Dolenjskih Toplicah

19. februarja je bil v Dol. Toplicah občni zbor krajevne organizacije ZB. Po poročilih so razpravljali o raznih borčevskih vprašanjih in tudi o tem, da bi morala organizacija bolj skrbeti za mladino, ki rada uhaja na kriva pota.

D. G.

KMEČKI GLAS obiskal Šentjernej

Uredništvo Kmečkega glasa je priredilo v nedeljo, 19. februarja, v šentjernejski kino dvorani »živi« Kmečki glas. Med kulturnim programom so dobili kmetje odgovore na razna vprašanja, poslušali pa so tudi predavanje o konjereji, ki ga je pripravil dr. Dolinar. Pokazalo se je, da se kmetje bolj malo zanimajo za prireditve te vrste, saj jih je prišlo le okoli 50. Spraševali so predvsem o kooperaciji.

P. MIKLIČ

Hortikulturno društvo – Novo mesto

vas vabi, da čimprej NAROČITE

sadna drevesca in okrasno grmičevje

za pomladansko sajenje.

Oglasite se v Cvetličarni na Glavnem trgu, kjer se lahko tudi včlanite in dobite strokovna pojasnila.

Mirna peč sprašuje:

Kdo bo kriv, če se šola podre?

Tako so vpraševali mnogi občani Mirne peči in okolice na javni tribuni, ki jo je v nedeljo, 19. februarja, sklicala krajevna organizacija SZDL. Prisotnih je bilo več kot 300 ljudi. Prišli so tudi predstavniki občinske skupščine, političnih organizacij ter republiški in zvezni poslanec. Prebivalcem visi nad glavami kot Damoklejev meč vprašanje: kako dolgo bo še vzdrala 100 let stara šolska stavba, ki grozi, da se bo zdaj zdaj sesula? Vsi pa so se zbrali z eno samo mislijo v glavah: kako rešiti zadevo in odpraviti moro, ki že toliko časa duši starše?

Ravnatelj šole Franc Nahtigal je povedal zbranim, da poteka šolski pouk v Mirni peči v treh stavbah. Nobena izmed teh stavb ne ustreza zahtevam, ki smo jih sprejeli z zakonom. Najbolj nevarna je kaplanija, ki že več kot 100 let klubuje zobu časa in nudi otrokom zasilno šolsko zavetišče.

Šolarji se ne zavedajo, v kakšni nevarnosti so vsak dan med poukom, zato niso v svojih zahtevah tako glasni kot starši. Staršem moramo dati popolnoma prav, da so v strahu za svoje otroke, saj se stara stavba lahko zdaj zdaj začne rušiti in lahko . . . Hkrati pa se moramo vprašati, koliko pomeni v tem primeru glas staršev in koliko tehta. Videti je, da ne veliko, ker ni denarja! Vsa njihova pripravljenost pomagati po svojih močeh je premalo, ker mora pomagati še kdo drug. In kdo je to?

Občinska skupščina ne more s skopo odmerjenim proračunom skorajda nič. Medobčinski sklad za investicije v šolstvu letos še ne bo zmogel tako velikega bremena, kot je gradnja šole v Mirni peči. »Naj iščemo pomoč pri bankah ali kje drugje?« tako so spraševali na javni tribuni.

Mirnopečane velja pohvaliti, saj so kljub izrednim težavam presodili, da ne morejo pričakovati ne vem kolikšne pomoči od drugod. To jih ni omajalo in sklenili so zbirati denar v krajevni skupnosti ter trkati povsod, kjer bi lahko kaj dobili. Zbirali bodo zrno k zrnu in se zanašali predvsem na lastne moči. Do takrat, ko bodo lahko dobili pomoč od širše družbene skupnosti, morajo imeti občani svoj delež že zbran.

To je dolgoročna rešitev, zato moramo takoj zdaj načeti tudi vprašanje, kdo bo kriv, če se šola podre? Ne smemo se predajati varljivemu upanju, da bo kaplanija vzdržala in čakala tako dolgo, dokler mi bomo imeli denarja za novo šolo! Prav gotovo je mogoče podirajočo se stavbo vsaj delno zaščititi in preprečiti katastrofo, ki bi terjala življenja otrok! Dolžni smo zasilno rešiti vprašanje šole v Mirni peči vsaj do takrat, ko bo kraj lahko dobil novo šolo, na katero čaka že vrsto let.

SLAVKO DOKL

Osumljenca v priporu

Varnostni organi so pred kratkim aretirali in priprli Milana Brajdiča iz Cegelnice in Milana Brajdiča iz Žabjeka, ki sta osumljena, da sta 7 februarja okoli 2.30 ponoči vdrla v stanovanje 83-letnega samskega upokojenca Jožeta Smoleta, žrtev zvezala z žico in jo okradla. Prvega so prijeli na podlagi prstnih odtisov na oknu Smoletovega stanovanja, drugega pa, ko je pretirano razsipal denar. Nadaljnji postopek vodi preiskovalni sodnik.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Angela Golob s Trške gore — Tomaža, Frančiška Stupar iz Črnomlja — Jožeta, Marija Turk iz Velikega Cerovca — Jožeta, Marija Celič z Uršnih sel — Jožeta, Milena Kastelic iz Praproč — Mojco, Anica Kogalt iz Šemiča — Borisa, Mihaela Učjak iz Bršljina — Ireno, Marica Lavrin iz Stare Lipe — Slavico, Milka Hutevc iz Gornje Lokvice — Franceta, Fanika Eršte iz Sela pri Zajčjem vrhu — Toneta, Antonija Henigsman iz Vavpče vasi — Antonijo, Anica Jankovič iz Črnomlja — Majo, Marija Dežman iz Strelaca — Anastazijo, Ivica Radovič iz Metlike — Majo, Amalija Zgonc iz Ravnika — Gabrijela, Marija Kump iz Obrha — dečka, Rozalija Zupančič z Dolnjega Gradišča — deklico, Slavka Cekuta iz Šmarja — deklico, Emilija Zajc iz Šentlovrenca — deklico.

Novomeška kronika

čas bivanja skrajšal na 4.7 dneva (leta 1965 — 17.6 dnem!). Med tujci je bilo največ Nemcev, Italijanov, Avstrijcev in Francozov — tako kot na Otočcu.

Dolenjske Toplice – raj za ribiče

Število domačih gostov se lani v Dolenjskih Toplicah ni tako zelo zmanjšalo kot v Šmarjeških, zato tudi promet ni bil dosti manjši: 2,155.972 Ndin je le 12.8 odstotkov manj kot leta 1965. Število vseh gostov se je zmanjšalo za 1.4 odstotka (3642), močneje pa je padlo število nočitev — za 39 odstotkov, ker ni bilo več toliko zavarovancev na zdravljenju. Da pa je pri dohodku vse bolj zastopan turizem, kažejo tale dejstva: tujih turistov je bilo za 64.3 odstotka več kot leto poprej, nočitev tujcev pa za 70 odstotkov več! Med tujci so bili najbolj zastopani Avstrijci, Nemci, Italijani in Francozi, ki so v dolino Krke prišli največ zaradi ribištva.

Po načrtih naj bi letos dosegli za 140 odstotkov več dohodka, čemur bodo pripomogli predvsem tuji turisti. Zdravilišče v Dolenjskih Toplicah je že ali pa še bo sklenilo pogodbe z zagrebškim Generalturistom za šest ležišč skozi vse leto, s Kompasom, z nemško ribiško firmo Balzer, s tržaško Auroro in s številnimi nemškimi potovalnimi agencijami. Ker vse več in predvsem mislijo na turizem, niso pozabili na zanimiva gostovanja umetniških ansamblov. Zagotovili so tudi sredstva in načrt za nov bazen in deset novih kopalnih kabin. In verjetno najbolj razveseljiva novica za domače in tuje turiste: zaprti bazen in kabine bodo odslej odprti vso noč!

V Novem mestu predvsem prehodni gostje

Novomeška hotela Kandija in Metropol sta imela lani med gosti največ prehodnih turistov.

V hotelu Kandija so že leta 1957 pripravili načrt za rekonstrukcijo hotela, vendar so se dela zaradi objektivnih težav ustavila. Zdaj so dobili novi stanovanji za stranki, ki prebivata v hotelu, in pripravili 20 milijonov starih dinarjev za ureditev novih prostorov. Prednost kandijskega hotela je v tem, da ima edino vrtno restavracijo v Novem mestu, ki pa ji nič kaj lepe soseščine ne dela klavnica. Ta problem pa, kot kaže, še ne bo kmalu rešen.

Lani je imel hotel Kandija 1,991.835 novih dinarjev dohodkov, kar je za 12.3 odstotka več kot leta 1965. Zmanjšalo se je število gostov, povečalo pa se je število nočitev. Če bo kolektivu uspelo preurediti hotel, bi sedanjim 23 sobam prišteli lahko še novih 15. Preurediti pa nameravajo tudi vrt in točilnico.

V hotelu Metropol se tako kot v Kandiji največ zadržujejo prehodni gosti, predvsem Nemci, Italijani in Avstrijci. Leta 1966 so imeli za 2,228.812 novih dinarjev prometa — za 35.9 odstotkov več kot leto poprej. Povečalo se je tako število domačih kot tujih gostov (za 20 oziroma za 84 odstotkov), zvečalo pa se je tudi število nočitev. Hotel Metropol je v glavni sezoni vzel v najem tudi sobe v samskem domu milice, ker so bile kapacitete hotela premajhne.

Taka je torej bilanca najvažnejših turističnih postojank v novomeški občini. V letošnjem mednarodnem letu turizma bo po napovedih v Šmarjeških in Dolenjskih Toplicah, ki sta bili lani še vedno dokaj navezani na klimatsko zdravljenje zavarovancev, precej uspešnejša. Pri tem pa bo imel poleg obeh novomeških hotelov gotovo največji delež Otočec — Meka dolenjskega turizma.

SLAVKO SPLIHAL

■ **OB TRŽNIH DNEH** je Kandijska cesta bolj podobna slabi vaški poti, kot pa mestni ulici. Tam se ustavljajo vozovi, vozniki krmijo živino, zato je po tleh vse polno krme, slame in iztrebkov.

■ **CVETLIČARNA NA GLAV. NEM TRGU** ima trenutno na zalogi tudi sadike jablan in sliv. Verjetno bi jih sadjarji takoj pokupili, če bi nanje vedeli.

■ **FILATELISTIČNO DRUŠTVO** je sklenilo v letu turizma organizirati prodajo naših najnovejših znamk v vseh restavracijah, hotelih in turističnih postojankah. Pred kratkim je tudi Mladinska knjiga prevzela prodajo omenjenih znamk.

■ **GLASILO NOVOMEŠKIH srednješolcev** »Stezice« bo kmalu spet izšlo. Dijaki novomeške gimnazije izdajajo svoje glasilo že več let, v njem se oglašajo s svojimi težavami, objavijajo pa tudi literarna dela.

■ **PUST JE ŽE ZDAVNAJ** minil vseeno pa po mestu še vedno lahko vidimo lepake, ki vabijo na pustne prireditve. To je ena izmed ponavljajočih se pomanjkljivosti, zato bi bilo prav, da bi jo odpravili.

■ **MESTNA TRŽNICA** v ponedeljek ni bila dobro založena. Na prodaj so bila le jajca po 50 do 55 Sdin, fižol po 200 Sdin kg, krompir po 100 Sdin kg, teloh v šopkih po 50 Sdin in semena. Solate, motovilca in radiča ni bilo, pač pa dovolj kramarskega blaga.

■ **GIBANJE PREBIVALSTVA** — rodile so: Albina Mihalič s Trdinove, blok 2 — Slavka, Fani Obradović iz Gubčeve 27 — Dušana, Pepca Šapanja iz Paderšičeve ulice — Ireno.

V kinu KRKA bodo predvajali:

1. 3. italijanski film »Prevarani soprog« ob 17. uri; ameriški barvni film »Kleopatra« ob 19. uri.

2. 3. italijanski film »Prevarani soprog« ob 17. uri; ameriški barvni film »Kleopatra« ob 19. uri.

3. 3. ameriški barvni film »Kleopatra« ob 15. in 19. uri.

4. 3. ameriški barvni film »Kleopatra« ob 15. in 19. uri.

5. 3. sovjetski barvni film »Dedek Mraz« ob 10. uri; ameriški barvni film »Kleopatra« ob 15. in 19. uri.

6. 3. ameriški barvni film »Kleopatra« ob 15. in 19. uri.

7. 3. sovjetski barvni film »Dedek Mraz« ob 17 uri, ameriški barvni film »Kleopatra« ob 19. uri.

MEDOBČINSKO ŠOLSKO PRVENSTVO V VELESLALOMU

Obilo mladih smučarjev in dober sneg

V Črnošnjicah se je na medobčinskem šolskem prvenstvu v veleslalomu zbralo preko 50 smučarjev. Sodelovali so smučarji iz Trebnjega, Mokronoga, Šentjerneja, Dolenjskih Toplic, Črnomlja in Novega mesta.

Snežne razmere so bile ugodne, smučarji, pionirji, pionirke in mladinke pa so vozili celo dvakrat. Večini se je poznalo, da so obiskovali letošnjo zimo smučarske tečaje, zato so spretno krmarili med številnimi vratci.

Najštevilnejši so bili pionirji, saj jih je kar 30 srečno pripeljalo na cilj. Najboljši so bili: 1. Miha Legan, »Katja Rupena«, 52,0; 2. Andraž Bukovec, osnovna šola Trebnje, 52,7; 3. Iztok Uršič, »Katja Rupena«, 54,2; 4. Marjan Šonc, »Katja Rupena«, 59,9; 5. Samo Verbič, »Katja Rupena«, 61,0; 6. Zdravko Jan, Trebnje, 61,5.

Po trije najboljši so se šteli kot ekipa, v ekipnem plasmaju pa je bil dosežen naslednji vrstni red: 1. Katja Rupena I 166,1; 2. Trebnje 181,0; 3. Katja Rupena II 184,8; 4. Dolenjske Toplice 211,1; 5. Šentjernej 250,2. Nekatere pionirke (vozile so po isti progi kot pionirji) so pokazale dokaj znanja.

Vrstni red pri pionirkah je bil naslednji: 1. Vesna Saje, »Katja Rupena«, 64,3; 2. Vesna Hacin, »Katja Rupena«, 64,4; 3. Alenka Doljak, »Katja Rupena«, 71,4; 4. Marija Turk, Dolenjske Toplice, 73,5; 5. Stanka Mesarič, »Katja Rupena«, 106,2; 6. Marjeta Pučko, »Katja Rupena«, 167,2.

Za ekipno prvenstvo pionirk so imele samo Novomeščanke dovolj tekmovalk, zato je bila ekipa o. š. Katja Rupena prva s 199,7. **Mladink** je bilo iz gimnazije Novo mesto prijavljenih več, na startu pa se je pojavila samo Irena Glonar, ki je bila prva z rezultatom 59,6.

Mladinci so tekmovali na zahtevnejši progi, peljali so samo enkrat. Uvrstitev: 1. Matjaž Verbič, gimnazija Novo mesto, 1:02,2; 2. Tine Furlan, gimnazija Novo mesto, 1:05,2; 3. Nace Sila, gimn. Novo mesto, 1:06,1; 4. Jure Legan, gimn. Novo mesto, 1:07,0; 5. Janez Novinc, poklicna šola Novo mesto, 1:08,0; 66.6 Rajko Šarman, gimn. Novo mesto, 1:09,2; 7. Boštjan Spilar, gimn. Novo mesto, 1:01,5; 8. Jože Ošin, pokl. šola Novo mesto, 1:11,0; Milan Skobe, pokl. šola Novo mesto, 1:12,8; 10. Niko Marjanović, pokl. šola Novo mesto, 1:38,5. **Med mladinci so bili ekipno najboljši:** 1. gimnazija Novo mesto I, 2. gimnazija Novo mesto II, 3. poklicna šola Novo mesto.

Medobčinsko šolsko prvenstvo je bilo v izvedbi Zavoda za prosvetno-pedagoško službo Novo mesto. Najboljši tekmovalci bodo prejeli diplome, mladinci in mladinke pa bodo zastopali naše področje na republiških zimskih igrah na Zelenici.

JOŽE GLONAR

Razveseljiv napredek

Prejšnji petek je bil redni občni zbor TVD Partizana v Kočevju, ki so se ga kot gostje udeležili tudi predsednik občinskega odbora SZDL tov. Lavrič, predsednik občinskega sindikalnega sveta inž. Briški in predsednik občinske zveze za telesno kulturo tov. Kobentar. Predsednik društva prof. Saša Bižal je imel izčrpno poročilo o delu društvu, blagajničarka Marija Andolškova pa o finančnem stanju društva.

Število članov telovadnega društva se je lani povečalo na 184 pripadnikov. Razveseljiv je velik porast oddelkov predšolskih otrok, v katerih je že čez 40 cicibanov. Več članov štejejo tudi ženski in moški oddelki orodne telovadbe, ki imajo čez 60 pripadnikov, ki redno vadijo. Tudi rekreacijska oddelka dobro delata. Skratka: temeljna vadba se dobro razvija, tako da voditelji delo komaj zmagujejo. Skoraj vsi voditelji so iz vrst profesorjev in učiteljev telesne vzgoje in z rednim delom že zelo obremenjeni. Njihovo amatersko delo bi moralo imeti v družbi več priznanja.

V društvu so močno razvite tudi tekmovalne akcije, ki ne ovirajo temeljne vadbe. Nasprotno še izpopolnjujejo društveno življenje in delo. Znani so tudi njihovi uspehi, predvsem atletov-dvigalcev uteži, ki so se uvrstili že celo v republiški in zvezni vrh. Značilnost društva je sožitje vseh dejavnosti.

Z denarjem, ki ga je društvo dobilo od občinske zveze za telesno kulturo oziroma iz občinskega proračuna in od nekaterih podjetij, je vodstvo društva skrbno gospodarilo. Na zboru pa je bilo več očitanj, da strokovne zveze premalo skrbijo za podeželska društva, da tekmovalni sistemi še sedaj niso urejeni, da tekmovalne cone ne ustrezajo. O vsem tem bo treba razpravljati na konferencah posameznih zvez.

Na občnem zboru so govorili tudi gostje in izjavljali, da bo družba morala najti denar za nagrajevanje najmarljivejših vaditeljev. Tov. Briški je dejal, da bo dal sindikalni svet društvu več denarja, iz katerega naj bi se izpopolnjeval vadniški kader, predvsem za potrebe rekreacijske vadsprejeli z odobravanjem. V novi odbor so bili izbrani sami prekaljeni delavci. Predsednik bo znova Saša Bižal, izvolili pa so tudi delegate za občne zbore in konference zvez.

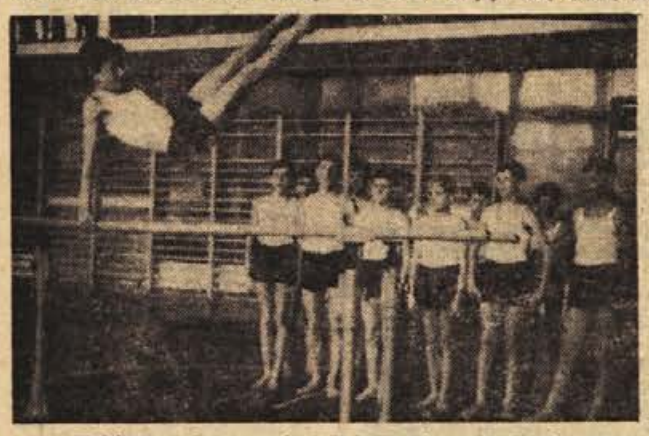

Izbirno tekmovanje TVD Partizan Kočevje

Kegljanje — nov rekord Dolenjske

Prvi del zimske kegljaške lige Novega mesta je končan. V zadnjem kolu je bilo doseženih nekaj izrednih rezultatov, ki so bistveno vplivali na lestvico tekmovalcev. KK Vseh devet je s 527 podrtimi kegljI dosegel nov rekord Vrhovnikovega kegljišča, kar je tudi rekord Dolenjske. Mladinci Pionirja, ki so bili v ligi edini neporaženi, so v zadnjem kolu doživeli poraz z Iskro in v končni uvrstitvi dosegli le drugo mesto. Rezultati: Vseh devet — Luknja 527:453, Luknja — Pionir 452:436, Krka — Eelktro 50:0, Iskra — Bolnica 415:401, Elektro — Starih devet 236:423, Bolnica — Krka 349:454, Iskra — Pionir ml. 454:430.

Lestvica:

I. LIGA

1. Pionir	4	3	0	1	1865:1705	6
2. Vseh devet	4	3	0	1	1875:1823	6
3. Luknja	4	2	0	2	1803:1858	4
4. Toplice	4	1	0	3	1735:1782	2
5. Železničar	4	1	0	3	1784:1894	2

II. LIGA

1. Iskra	5	4	0	1	2139:1977	8
2. Pionir ml.	5	4	0	1	1883:1778	8
3. Starih devet	5	3	0	2	1906:1742	6
4. Krka	5	3	0	2	1639:1517	6
5. Bolnica	5	1	0	4	1812:1955	2
6. Elektro	5	0	0	5	1246:1646	0

Uspeh brežiškega rokometa

V mali športni dvorani v ljubljanskem Tivoliju se je 12. februarja pričelo zimsko tekmovanje v rokoemtu, ki se ga udeležujejo tudi brežiški rokometaši in rokometašice. Prvega dne so moški premagali Koper z 20:15 (9:6) in mariborski Branik z 12:8 (6:6), ženske pa vrstnice iz Kopra z 10:3 (8:0) in igralke mariborskega Branika s 7:5 (3:3). V nedeljo, 19. februarja, so Brežičani izgubili s trboveljskim Rudarjem s 4:16 (0:8), Brežičanke pa igrale z Mostarjem 5:5 in premagale ljubljansko Olympio s 6:2 (2:0).

V. P

Košarka med gimnazijkami

Prejšnji teden se je končalo košarkarsko tekmovanje deklet novomeške gimnazije. Med petimi ekipami so zmagala dekleta iz 2. a pred 2. b, 1. b, 2. d in 3. b, ki so premagale vse nasprotnice. Največ košev je dala Marjana Luzar iz 2. b (152), Meta Zagorc (2. a) 60 in Joža Smuk (1. b) 56. Tekme so vodili sami dijaki.

Jap

Pogovor z zdravnikom

Vplivi okolja na človekovo zdravje

Živalski vplivi so prav tako kot vsi drugi lahko koristni, pa tudi škodljivi. Mali, nevidni mikroorganizmi so povzročitelji posameznih bolezni, čeprav je med njimi tudi precej takih, ki koristijo. Kdo končno ne ve za gliste, črve, muhe, uši, bolhe, pršice, komarje itd., ki so nevarni prenašalci raznih bolezni ali pa celo povzročitelji? Meso raznih živali je od nekdaj uporabljal človek za svojo hrano, živali so se branile in ga napadale. Še sedaj marsikoga ugrizne pes, brcne konj, piči kača. Strupi nekaterih živali so smrtni ali vsaj zelo nevarni. Vemo za strupene pajke, kače, škorpijone. Celo čebela je lahko nevarna za preobčutljivega človeka.

Virusi, ta najdrobnejša zrnca živega sveta, so povzročitelji mnogih nalezljivih bolezni. Najbrž vsi niti še niso znani.

III.

Družbeni ali socialni vplivi, ki delujejo na človeka, so prav tako kot vsi drugi zelo pestri. Človek je kot družbeno bitje član družbe, ki ima nanj večkrat izredno pomemben in močan vpliv. Ekonomski odnosi, tehnologija in sredstva, država, organizacija, družina, kultura s svojimi sestavnimi elementi, kot so znanost, šole, morala, zakoni, vera, navade in običaji, industrija, vojna in še mnogo stvari, ki izhajajo iz človekovih družbenih pozitivnih in negativnih dejavnosti, vse to vpliva na človeka.

x x x

Iz teh kratkih naštevanj lahko spoznamo le eno, da je vpliv zunanjih dejavnikov na človeka velikanski. Vplivi okolja se med seboj prepletajo, posamezni vplivi menjavajo svojo moč, smer in vztrajnost, ker se vse giblje, ker nič ne miruje, ker pač življenje neprenehoma teče dalje. Zaradi tega, če vzamemo slabo primerjavo, življenjski procesi niso fotografija, ki miruje, pač pa film, kjer se slika neprestano menja. Okolje vpliva na zdravje in na bolezenske pojave, enkrat utrdi zdravje, drugič sproži bolezen, kar je odvisno od tega, kakšni in kako močni so vplivi v tistem trenutku in tisti situaciji in kakšne dedne osnove ima tisti človek. Če pravimo dednim osnovam notranje okolje in zunanjim vplivom zunanje okolje, je možna vsak trenutek druga, vendar zakonita situacija. Ta proces je brez dvoma izredno kompliciran.

Ker je torej odvisnost zdravja in bolezni tako tesna in sta pojma zdravje in bolezen skoraj ista, moramo posebej poudariti, da vsi dejavniki življenjskega okolja, ki so važni za nastanek bolezni, istočasno pomenijo tudi izboljšanje zdravja. Vse je odvisno od tega, če pogoji okolja delujejo na človeka v dobrem ali v slabem smislu. Ljudje smo najvišje razviti vretenčarji in sesalci, obdarjeni z visoko sposobnostjo mišljenja in dela, ker neprestano deluje na naravne sile in ustvarja vse boljše pogoje za življenje. Izboljševanje zdravja dosegamo s krepitvijo človeka in uničevanjem in odpravljanjem neposrednih povzročiteljev bolezni ali pa z razvijanjem in urejevanjem živega, neživega in družbenega okolja. Tako se razvijajo in krepe pogoji, ki so boljši za vzdrževanje zdravja in podaljšanje življenja.

Končni cilj zdravstvene službe in naše družbe pa je prav to: podaljšati življenje, zboljšati zdravje in napraviti življenje prijetnejše in udobnejše.

Dr. BOŽO OBLAK

Kuharske bukvice

MERE PRI KUHANJU

Vsaka hiša nima tehtnice, namesto nje pa lahko uporabljamo pri kuhanju tudi votle mere:

velika žlica moke ali zdroba tehta 20 gramov,
velika žlica riža ali sladkorja tehta 25 gramov,
velika žlica masti tehta 40 gramov,
1 liter moke tehta 62 dkg,
18 kock sladkorja tehta 100 gramov ali 10 dkg.

Na eno osebo računamo približno 10 dkg mesa za kuhanje, za pečenje pa 20 dkg. Krompirja jemljemo na osebo 30—40 dkg, riža eno pest za juho, za rižoto pa 2—3 pesti. Krožnik juhe meri 3 dcl.

Tako si po tem kuharica lahko izračuna, koliko živil in vode potrebuje za kuho in kako veliko posodo naj jemlje pri kuhanju.

Gospodinja mora tudi računati, koliko stanejo posamezne jedi, da spravi v sklad izdatke z dohodki. V družinah, kjer živijo ljudje od plač, je to še bolj potrebno, ker je treba kuhati po plači, ne pa po željah poedincev, ker izdatki ne smejo presegati prejemkov.

Novomeščani gredo v Avstrijo

Športni klub VÖEST iz Linza je povabil atlete ŠD Novo mesto na mednarodni atletski miting v Linzu. Sodelovali bodo Čehoslovaki, atleti iz Zah. Nemčije in Novomeščani. Naši bodo priložnost izkoristili za povratni dvoboj z domačo ekipo VÖEST, ki je bila pri nas v gosteh lani. Na atletskem mitingu v Linzu se bodo pomerili moški v teku na 100, 400, 1000 in 5000 m, v štafeti 4 x 200 m, v metu krogle, disku in kopju ter skoku v daljino in višino, ženske pa v teku na 100, 400 in 800 m, v teku čez preprekе na 80 m, v štafeti 4 x 100 m, in metu krogle, diska ter v skoku v višino in daljino. Za mlade atlete iz Novega mesta bo srečanje v Linzu prav gotovo priznanje za napore in uspehe v športu.

Sd

ŠAH

Ivan Levičar vodi

Po IV. kolu občinskega prvenstva za leto 1967 v Krškem vodi Ivan Levičar s 4,5 točke pred Marjanom Ruparjem s 4 in Rudijem Zupancem s 3 točkami.

Pavk

Februarski prvak Debelak

Na rednem mesečnem prvenstvu za mesec februar je v Krmelju med 15 igralci zmagal Boris Debelak s 14 točkami, sledi pa: Šribar 12, Prosenik in D. Perhaj 11,5, Zaman in F. Žitnik 9,5, Presekar 8, Mirt 7,5, Močnik 6 itd.

BOGAT ŠAHOVSKI REPERTOAR V KOČEVJU

Obakrat ista imena na čelu

Minulo nedeljo je bil v Kočevju izbirni turnir za brzopotezno šahovsko prvenstvo Dolenjske, ki bo 26. februarja v Črnomlju. Kočevje bo zastopala šesterica najbolje uvrščenih na minulem prvenstvu: Cimer in Ivič (9,5 točk), Zupanc (9), Mestek (8,5), Obranovič (8) in Mestek (7,5).

Prvenstvo kočevskega šahovskega kluba postaja vse bolj zanimivo. V šestem kolu je bila končana le ena partija (Vovk — Šafer 1:0), vse druge pa so bile prekinjene ali sporazumno preložene zaradi službene odsotnosti.

Največ možnosti za osvojitev prvega mesta imata Gornik in Cimer, teoretične možnosti pa še Ivič in Mestek. Prvi trije bodo zastopali Kočevje na prvenstvu Dolenjske, ki bo verjetno v Kočevju.

Vrstni red po 5. kolu je naslednji: Cimer 5,5, Ivič 4 (1), Mohar in Zupanc 3,5, Gornik 3 (3), Mestek 3 (2) itd.

A. Arko

Dr. Željko Šribar:

2

Vsaka žena bi morala vsaj dvakrat na leto h ginekologu

Do bolezenskega iztoka pride na razne načine: 1. če vdrejo v nožnico bolezenske klice, ki jim koristne bakterije niso kos; 2. če so razni deli spolnih organov bolni; 3. če nastopi neskladnost v delovanju obrambnih sredstev. Poglej vse možnosti za povečan iztok:

1. vnetja zunanjega spolovila, nožnice in maternice;
2. spolne bolezni;
3. ranice na vratu maternice;
4. izrastki — polipi na maternici;
5. tujki v nožnici;
6. rak na maternici;
7. nepravilni živčni dražljaji v predelu male medenice — v predelu maternice;

Otroška vnetja in zdravljenje

Vnetja v otroški dobi so vnetja, ki so največkrat posledica pomanjkljive nege in okužitve z glisticami. Predšolski otrok navadno nima iztoka iz nožnice, pač pa žleze lojnice na zunanjem spolovilu obilno izločajo. Pri pomanjkljivi negi se hitro naberejo belkaste kašaste obloge tega loja, ki draži kožo, da rahlo pordi. Otroka pri dolgotrajnem gibanju običajno peče. Zdravljenje je enostavno. Vsakodnevno umivanje in menjanje perila bo nevšečnost odpravilo.

Vnetje, povzročeno po glistah podančicah. Pri takem vnetju je vhod v nožnico vnet, rdečkast in zelo vlažen. Otroka močno peče in srbi, predvsem zvečer, preden zaspi. Pogosto ga močno srbenje zbudi iz sna. Se tako skrbna higiena spolovila vnetja ne odpravi, odpraviti je potrebno glistice. Podančice ali oksiuri so zajedalke debelega končnega črevesa, dolge so 5 mm in tanjše od 1 mm. Jajčeca odlagajo v kožo okoli zadnjične odprtine in spolovila, pri tem se zarinejo v kožo, kar zelo srbi in peče. Včasih zaidejo celo v nožnico. Običajno jih opazimo v iztrebku. Če dobro pogledamo pordelo kožo, jih najdemo tudi tam. Prva okužba nastane navadno v dobi, ko otrok odkriva svet z usti in v starosti dveh do treh let, ko umazana ročica mimogrede zaide v usta. Vedeti pa moramo, da so nevidna jajčeca na vseh predmetih, ki so prišli v stik z okuženimi otroki. Znova in znova se otrok okužuje, ko se pri srbenju praska po zadnjici in z okuženo roko zaide v usta. Do 10. leta starosti dejansko vsa vnetja spolovila povzročajo podančice, če izvzamemo slabo higieno.

Zdravljenje je naslednje: otroka moramo navaditi, da si umiva roke po vsakem iztrebljanju ter pred vsako jedjo; oblačila naredimo tako, da otrok ne more z rokami do okužene zadnjice; za odpravo glistic pa se dobi sirup, ki ga predpiše zdravnik. Sirup se sme otroku dajati le nekaj dni.

V otroški dobi in v začetku pubertete je nožnica pri miru, zato tedaj ni vnetij. Sem ter tja pri igri kaka deklica vtakne v nožnico tujek; ta draži sluznico in nastane trdovratno vnetje. Iz nožnice se cedi rumenkast, obilen gnojni izcedek. Ker je pregled težaven, tudi enkraten obisk pri zdravniku včasih ni dovolj. Za pregled spolovila in črevesa pri otrocih je potrebno tesno sodelovanje zdravnika in staršev, kajti otroci so navadno vzgojeni v preveliki sramežljivosti.

Vnetja v dobi plodnosti

V dobi plodnosti žene zasledimo najpogostnejša vnetja nožnice. Prenašajo se predvsem s spolnim občevanjem. Dostikrat pa je eden od partnerjev le prenosnik vnetja, morda pa ga sam niti ne opazi.

Najpogostejši povzročitelj vnetja je enocelični bičkar, ki se naseli v nožnici, v moškem spolovilu in v mehurju. Hrani se podobno kot že omenjene koristne drobnoživke, razen tega pa odvzema telesu koristne sokove. Ko bičkarji vderejo v nožnico, navadno spodrinejo koristne klice in povzroče najhujša vnetja. Včasih pa le mesece in mesece ždijo v nožnici in se le tu in tam razbohotijo in povzročajo težave. V tako imenovani dobi mirovanja se lahko zgodi, da pri pregledu vnetja ni opaziti.

Znaki vnetja, ki ga povzroča bičkar, so: žene navajajo, da morajo večkrat na dan menjati spodnje perilo in se umivati, kljub temu pa je iztoka vedno več. Nekatere morajo uporabljati celo predloge, kot pri mesečnem perilu. Iztok je odvratno smrdeč, zeleno rumen ali rjavkast, penast. Ker je zelo obilen, je zunanje spolovilo vedno mokro, na njem se vname koža, bolnico peče, občevanje pa lahko postane zelo boleče. Če to vnetje v nožnici traja dalj časa, lahko nastanejo tudi ranice na vratu maternice.

Pri vnetju v nožnici pa je potrebno vedno zdraviti oba partnerja. Pri moškem se bolj poredko pokažejo hujši znaki vnetja, kot je izcedek iz spolovila.

(Se nadaljuje)

Največji povojni vlom v Ribnici

Storilcev še niso odkrili — Vlomilci (ali vlomilec) odnesli za skoraj 2 milijona S-din blaga — Ukradenih največ dragocenosti

»Joj, tovariš direktor, pri nas so vlomili!« je 10. februarja ob pol osmih zjutraj razburjena sporočila trgovska pomočnica v poslovalnici »Galanterija« Marija Andoljšek direktorju trgovskega podjetja »Jelka« v Ribnici, Dragu Turnšku.

Ribniški miličniki so skupaj s kolegi iz Ljubljane preiskali prizorišče vloma, vendar vlomilca oziroma vlomilcev še niso odkrili. V »Galanteriji« so bili ukradeni predvsem manjši, a dragoceni predmeti v skupni vrednosti nekaj manj kot 2 milijona S din. Blago v trgovini je bilo zavarovano in bo škodo, če ne bodo odkrili vlomilcev, plačala zavarovalnica.

Direktor »Jelke«, nam je povedal:

»O vlomu me je obvestila trgovska pomočnica »Galanterije« Marija Andoljšek. Povedala je, da je prišla v službo prva in okoli pol osmih zjutraj hotela odkleniti najprej ključavnico obešanko, nato pa še vrata. Takrat je opazila, da je obešanka odtrgana, pa tudi vrata so bila odklenjena, vendar zaprta s ključko.

Takoj sem obvestil postajo ljudske milice in začela se je preiskava, ki še vedno traja.«

Po prvi oceni naj bi bilo v »Galanteriji« ukradenih raznih predmetov v skupni vrednosti okoli 2,5 milijona S din (tako smo sporočili tudi mi v prejšnji številki lista). Kasneje pa je inventura pokazala, da manjka blaga za okoli 30.000 S din manj kot 2 milijona S din.

Ukradeno je bilo: 2 fotoaparata, 72 ženskih in moških ročnih ur, 10 zlatih poročnih prstanov, 9 ženskih zlatih prstanov z vdelanimi dragocenimi kamni, 6 zlatih zapestnic, zlata ženska verižica, 12 zlatih obeskov, 600 škatlic najboljših britvic, dve ženski jopici, 3 moške srajce, več usnjenih predmetov (aktovke, torbice, denarnice) in nekaj drugega blaga.

Ljudje ugibajo, koliko je bilo vlomilcev. Nekateri pravijo, da je vse lahko odnesel eden, drugi menijo, da jih je bilo več. Na postaji ljudske milice v Ribnici so nam povedali, da preiskava še traja in da bodo napravili vse, da bi vlomilca ali vlomilce odkrili. Niso pa tudi zanikali, da ta vlom ni največji, kar je bilo storjenih po vojni v Ribnici.

Ukradeni predmeti skriti pri Štefanu

I. K. in F. K. sta osumljena, da sta v noči med 15. in 16. februarjem na Griču pri Trebnjem vlomila v delavnico Jožeta Pekolja, odnesla razne predmete in 300.000 Sdin. Ta dva naj bi tudi iz kašče vzela 15-litrsko pletenko s 14 litri žganja in kos svinine, ključ od kašče pa spravila, kjer sta ga vzela. Preiskovalni organi so našli ukradene predmete blizu avtomobilske ceste pri Štefanu in jih vrnili lastniku. F. K. se je zaradi podobnih dejanj že zagovarjal pred sodiščem.

Po žganje v tujo zidanico

Alojz Blatnik, ki ima zidanico na Potovrhu, je ugotovil, da mu zmanjkuje žganje, zakaj, si ni znal razsniti. Njegova žena pa je nekoč v zidanici zalotila Jožeta Moharja in tako je kraja prišla pred občinsko sodišče v Novem mestu.

Ugotovili so, da je leta 1956 Mohar obiskal Blatnikovo zidanico v spremstvu enega domačih, nato pa je šel tja še dvakrat sam in odklenil s svojim ključem. Vsakokrat je odnesel nekaj žganja.

Na sodišču je kaznivo dejanje priznal in obžaloval, storil ga je pod vplivom alkohola. Ker je bil zaradi enakih kaznivih dejanj že nekajkrat kaznovan, je bil obsojen na 15 dni zapora.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: **Franc Gorenc** in **Jože Smrke**, člana kolektiva INIS, Novo mesto; **Marija Turk**, članica kolektiva splošne bolnice Novo mesto; **Anton Cesar**, **Fani Kranjc**, **Marjana Kostrevc** in **Marija Bohte**, člani kolektiva Novoteks, Novo mesto; **Janez Murn**, posestnik iz Velikega Orehka; **Justina Udovč**, gospodinja iz Stopič; **Stane Kastelic**, delavec iz Velikega Orehka; **Ivan Kastelic**, posestnik iz Plemberka; **Franc Zupančič**, **Alojz Drab** in **Ivan Sašek**, člani kolektiva IMV Novo mesto; **Martin Udovč**, član kolektiva pošta Stopiče; **Franc Kralj**, posestnik iz Plemberka; **Tončka Brudar**, upokojenka iz Plemberka; **Janez Judež**, član kolektiva Pionir, Novo mesto; **Francka Boltez**, gospodinja iz Črmošnjic; **Tončka Šuštaršič**, delavka iz Velikega Orehka; **Angela Može**, delavka iz Stopič; **Angela Kastelic**, gospodinja z Verduna; **Marija Kafolj**, gospodinja z Verduna; **Marija Božič**, gospodinja iz Velikega Orehka; **Ana Bartolj**, delavka z Gornje Težke vode; **Franc Mežnar**, delavec iz Malega Orehka; **Marija Turk**, gospodinja z Zajčjega vrha; **Alojz Bučar**, delavec z Verduna; **Marija Mirtič**, gospodinja z Zajčjega vrha; **Jože Sašek**, zidar z Zajčjega vrha.

Za več vlomov zaslužena kazen

Alojz Krevelj obsojen zaradi vlomov in tatvin v Posavju

Senat okrožnega sodišča v Novem mestu je te dni dokončno razčistil več vlomov in tatvin, ki so se od poletja 1965 do marca 1966 vrstile v Posavju. Na zatožni klopi sta sedela Alojz Krevelj, poljedelec, in Dominik Bals, oba iz okolice Blance.

Ugotovili so, da sta julija 1965 v Kališevcu skupno vlomila v zaklenjeno zidanico Karla Grilca, vzela okoli 60 litrov vina in sodček ter vse skupaj odnesla. Krevelj sam pa je zagrešil še več kaznivih dejanj.

Tako je 31. decembra 1965 vlomil v trgovino Kmetijske zadruge Brežice. Z lesenim kolom je nasilno odprl vrata skladišča, se splazil v trgovino ter vzel 5 žag za rezanje lesa, 21 ploščatih pil, francoski ključ, 40 m trožilnega kabla, 10 jermenov za biče in še nekaj drugega blaga. Vse skupaj je bilo vredno okoli 655 Ndin.

Nekaj mesecev prej je v bližini domačega kraja na škodo podjetja Elektro iz Celja vzel nekaj kilogramov aluminijaste žice, vredne nekaj več kot 5 tisočakov; spomladi 1966 pa je pri drevesnici kmetijskega kombinata Zasavje smuknil 2 bali nove žične mreže.

Na razpravi, pa tudi že med preiskavo je vsa storjena kazniva dejanja odkrito in skesano priznal ter natanko opisal, kako jih je storil. Na sodišču je v zagovor navedel le to, da je hotel priti do denarja, ker mu ga delo na očetovem posestvu ni nudilo.

Večino ukradenih predmetov so zasegli še pri obtožencu in vrnili lastnikom.

Upoštevaje vse olajšilne in otežilne okoliščine, je senat izrekel kazen: Alojzu Krevlju 1 leto in 5 mesecev zapora, Dominiku Balsu pa 3 mesece zapora, pogojno za 4 leta. Oba skupaj pa sta na podlagi sodbe dolžna povrniti škodo 180 Ndin Karlu Grilcu, kateremu sta vzela vino.

Nove tablice za zamudnike

V ponedeljek je v novomeški občini potekel zadnji (podaljšani rok za obnovitev registracije motornih vozil. Prometni oddelek je obvestil vse lastnike vozil z objavami na deskah vseh krajevnih uradov, z oglasom v Dolenjskem listu in še s posebnimi dopisi vsem podjetjem, da lahko podaljšajo veljavnost registracije od 4. januarja do 15. februarja.

Vseh vozil v novomeški občini je blizu 3000. Od tega približno 300 lastnikov ni vložilo prošenj za podaljšanje. To so predvsem lastniki motornih koles, ki se zaradi zime manj vozijo, pa na obnovitev registracije kar pozabijo. Nekaj pa je tudi lastnikov osebnih avtomobilov in kamionov, ki so rok zamudili ali zaradi malomarnosti ali pa zaradi tega, ker nimajo — denarja. Med njimi je tudi zasebni prevoznik, ki ima 5 avtomobilov, pa ni zmogel predpisanih dajatev. Za osebni avto je treba odšteti odvisno od moči motorja 20 do 40.000 S din, za kamion pa 26 do 530.000 S din. Neko podjetje, ki ima menda 5 vozil v Novem mestu, je registracijo zamudilo, med tem ko so na primer GORJANCI s 150 vozili po vsej državi, Cestno podjetje, PIONIR in drugi, ki imajo vozila daleč od doma lahko pravočasno prišli.

Kdor ni podaljšal registracije, mora tablice takoj vrniti, sicer ga bo sodnik za prekrške kaznoval z globo, kdor pa se želi še voziti, mora na novo registrirati vozilo. Stroški za nove tablice znašajo 2000 S din, druge dajatve (cestna taksa in zavarovanje) pa so iste kot za podaljšanje registracije. Vozilo je treba tudi ponovno peljati na tehnični pregled, čeprav veljavnost zadnjega pregleda še ni potekla.

Najprej prodal, potem pa ukradel

Albina Pavlič je od Stjepana Pernerja iz okolice Zaprešiča kupila 539 kg betonskega železa ter ga shranila v hlevu soseda Huberta Križanca v Dobovi. Neko poletno noč pa je vseh 7 kolobarjev železa izginilo. Izkazalo se je, da sta železo odnesla njegov bivši lastnik Stjepan Perner in Mirko Obranovič, doma iz Brdovačkega križa. Za kaznivo dejanje velike tatvine sta se morala zagovarjati na okrožnem sodišču v Novem mestu.

Priznala sta, da sta vdrla v Križančev hlev potem, ko sta obredla vse dobovske gostilne. Najprej sta vzela tri kolobarje železa, jih naložila v Pernerjev avtomobil ter jih odpeljala v Dol. Laduč. Potem sta se vrnila ter odpeljala še preostale 4 kolobarje betonskega železa. Bero z druge vožnje sta zapeljala v Brdovački križ ter železo prodala po 300 din kg.

Tajiti nista mogla, ker so železo tam še našli, tako da ga je lastnica Pavličeva dobila nazaj. Okrožno sodišče je obsodilo Stjepana Pernerja na 10 mesecev zapora, pogojno za 3 leta, Mirka Obranoviča pa na 5 mesecev zapora, pogojno za dobo dveh let.

Nesporazum bi lahko mirno uredili

S. A. iz okolice Škocjana se je moral pred kratkim zagovarjati na občinskem sodišču v Novem mestu, ker je laže telesno poškodoval J. G. Spoznan je bil za krivega in obsojen na 7 dni zapora, pogojno za dve leti, ter na plačilo stroškov poškodovanemu v znesku 148.80 N din in na 60 N din povprečnine. Razen tega mora za bolečine plačati 200 N din in za zdravniško spričevalo 21.50 N din.

20. oktobra lani je J. G. gnal živino napajat na potok. Živina je šla po bregu, gospodar pa za njo. Pred njim se je naenkrat pojavil S. A. in J. G. nahrulil, da pase na tujem. Medtem ko sta besedovala, je S. A. izpulil iz bližnjega vinograda kol ter J. G. nekajkrat udaril, tako da mu je prizadejal lažje telesne poškodbe, kakor je ugotovil zdravnik dr. Vladimir Zorič.

Na razpravi je povedal, da se je razburil in segel po kolu samo zato, ker je soseda dobil na travniku, na katerem je imel plačano košnjo. Izrečena sodba pa bo S. A. v pouk, da je treba nesporazume in sosedske spore razčiščevati na dostojen način.

OBVESTILA

Obvestilo osnovne šole Mirana Jarca v Črnomlju

Osnovna šola Mirana Jarca v Črnomlju obvešča starše, da bo **vpisovanje otrok v prvi razred 2. marca 1967 od 8. do 10. ure in od 15. do 17. ure v pisarni osnovne šole v Črnomlju.** Vpisovali bomo otroke, rojene leta 1960 in januarja 1961.

Obvestilo velja tudi za otroke, ki bodo obiskovali podružnične šole.

Vpis otrok v I. razred osnovne šole Katje Rupena, Novo mesto za šolsko leto 1967/68

Vpisovanje otrok v I. razred osnovne šole Katja Rupena v Novem mestu bo 1., 2. in 3. marca 1967 od 8. do 11. ure v pisarni tajništva.

Vpisovali bomo otroke, rojene v letu 1960, pogojno pa tudi tiste, rojene do konca junija 1961, in jih sprejeli samo v primeru, če bo v šolski stavbi na voljo dovolj učilnic.

Starši naj pri vpisu predložijo izpisek iz rojstne matične knjige in potrdila o cepljenjih.

Obenem bomo vpisovali tudi v »malo šolo«. Prosimo, da preberete članek o »mali šoli« v Dolenjskem listu.

RAVNATELJSTVO

Obveščam vse, ki bi karkoli kupili od Julija Butala iz Šel pri Dragatušu, da jih bom sodno greganjala. **Ana Butala**, Šela pri Drugatušu.

Korenova krčma v Prilesju ni imela kaj posebnega; bila je, kakor so po navadi krčme po slovenski deželi. Hiša ob cesti, na levo iz veže dve sobi za družino, na desno tudi tako, ena večja za navadne pivce, druga manjša za odlične goste, za gospodo iz bližnjega trga, za kmečke prvake in veljake. In vendar Koren ni bil navaden krčmar. Sladkal in dobrikal se ni svojim gostom, ni jih vabil s ceste noter, ni jim nosil vina na mizo, ko ga ni nihče klical. Dostojno se je znal vesti z vsakim: s kmetom in gospodom. V njegovi hiši se je pilo, ne pijančevalo in razgrajalo. Vpitja, razsajanja Koren ni trpel pod svojo streho. In če se je vendar včasih kdo tako izpozabil, da je začel sitnosti delati, ga je znal Koren vselej hitro umiriti; pogled, beseda, če ni bilo to dovolj, prijel ga je lepo mirno za pleča — Koren je bil močan za dva, za silo tudi za tri — in razgreti vinski bratec se je hladil zunaj na cesti v dobrodejnem nočnem hladu. Vendar pa se je kaj takega pri Korenu zgodilo malokdaj. Previdni krčmar je skrbel za to že prej, dokler je bilo še čas; nikomur ni nosil vina več, ko je enkrat videl, da ga ima zadosti. Zato ni bila Korenova krčma nikoli prenapolnjena; tudi vozniki se niso po navadi pri njem ustavljali, dasi je bila njegova hiša na veliki cesti, ker do bližnjega trga, precej velikega, premožnega trga je bilo samo kake slabe pol ure hoda.

Vendar je bil Koren lahko zadovoljen s svojimi gosti; malo jih je bilo, a bili so izbrani, trdni možje, ki so plačevali, kar so použili. Koren ni točil »na brado«. Saj mu pa tudi ni bilo potreba. Koren je vedel, kje se kupujejo dobra vina na Dolenjskem in na Hrvaškem. Njegova kapljica je slula daleč naokrog. K njemu so pošiljali po vino, ako ga je zdravnik zapisal kakemu bolniku za zdravilo. Iz trga je gospod okrajni sodnik s svojimi uradniki prihajal k njemu vsak teden enkrat, tako da je bila mala sobica polna same gospode. Gospod davkar, gospod pristav in drugi manjši gospodje so se pa tudi sami radi zglašali pri Korenu, z lova grede. Celo gospod župnik je včasi na večer z izprehoda zavil pod Korenovo streho. Takih gostov je bil Koren lahko vesel, vesel je bil pa tudi svojega vinca samega brez kakega samopridnega namena. Kadar je pripeljal posebno dobrega, je bilo veselo pokušanje. Gospoda iz trga je bila zbrana — vabiti je ni bilo potreba, vse se je nekako samo naredilo — in zdajci se prikaže Koren s kozarcem v roki. Privzdigne ga proti luči, ogleduje ga kakor zamaknjen nekoliko časa — kapljica se blešči kakor čisto zlato, »kakor cekin« → potem ga slovesno poda gospodu okrajnemu sodniku, ki ga prime ravno tako slovesno. Kozarec gre od ust do ust in sodba je sklenjena enoglasno: Ta bo, ta!

Nocoj se ni vino pokušalo, bil je navaden večer. V kotu za mizo sta sedela dva kmeta, eden iz trga, drugi iz bližnje vasi, in radovala se tiho božjega daru. Zakaj bi si ga pa človek ne privoščil en kozarček ali dva po večerji, ko je delo storjeno, doma vse v redu in davki — bodi ga Bog zahvaljen — so za to četrt leta tudi že poravnani!

Dolgo seveda znanca vendar ne moreta skupaj sedeti, ne da bi izpregovorila kake besede. Starejši, suh možiček, ki se mu je bilo že odkršilo ali izpalo dvoje prednjih zob, nagovori svojega tovariša:

»Ali si že slišal, Martin? Sódnik gozd prodaja ali ga je pa že prodal, veš, tisto lepo smrečje v Lisičji rebri.«

»Komu? Pa ne zopet onemu suhopetemu dolgohlačniku iz mesta, ki je že toliko lepega lesa odpravil iz našega kraja?

»Přav tistemu! Škoda gozdiča, človek ga je vesel, ko ga vidi, zdaj bo pa tudi tam skoraj vse golo, kakor tu na moji dlani. Še nekaj časa tako, pa ne bo smreke v našem kraju, ne hrasta, ne bukve, grma ne bo, da bi se zajec skril. Kraševci bomo, Kraševci, boš videl, Martin!«

In za tolažbo črnogledi prerok krepko potegne iz kozarca.

»Meni je hudo, kadar moram kako deblo posekati za silo; ali kaj se če? Hudi časi, slabe letine, davki čedalje večji. Gozd, to ti je vendar še gotov denar.«

»Sódniku ni še take sile; kolikor je že prodal zemlje, pa je ima vendar še toliko, kakor midva oba skupaj, pa še dva taka.«

»Tisto je res, da nama ni treba skrbeti za Sódnika. On bi lahko živel in dobro živel o sami kmetiji. Take njive! Same pšenice bi lahko prodal toliko, da bi imel za davke in za obleko, pa bi še bel kruh jedel v petek in svetek, ne kakor mi samo o velikih praznikih. Za kozarec vina bi mu tudi še ostalo. Ali kaj pomaga, njiva ni kakor gozd, da ga človek le v miru pusti, pa je; njiva je kakor krava, ki ji pravijo, da »pri gobcu molze«. Lahko bi se tudi reklo, da je njiva, kakršen je gospodar. Jaz pravim, to mora biti veselje, toliko polja in takega; človek vsaj ve, zakaj se trudi in ubija. Poglej njihove njive! Greh jih je tako zanemarjati. Veš, Jernej, tisto ni nič, na pol kmet, na pol gospod; ne tič ne miš.«

»Da, zdaj so drugi časi. Prej, ko še ni bilo železne ceste v našem kraju, takrat mu je denar sam na kup letel. Po šestero konj na cesti, pa še dvoje v hlevu, pik pok, »tibo bistahor«, to je res veselje; potem pa tisto življenje tam v mestu; saj veš, kaj se govori.«

(Nadaljevanje sledi)

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 24. februarja — **Matija**
Sobota, 25. februarja — **Saša**
Nedelja, 26 februarja — **Andrej**
Ponedeljek, 27. februarja — **Gabrijel**
Torek, 28. februarja — **Roman**
Sreda, 1. marca — **Albin**
Četrtek, 2 marca — **Radoš**

ČESTITKE

Ljubemu sinu **Vinku Cvetkoviču iz** Rakovca, ki služi vojaški rok v Bitoli, za njegov rojstni dan želita veliko sreče, zdravja in srečno vrnitev **ata in mama.**

Dragi mami **Marjeti Srovin** iz Malenske vasi pri Mirni peči čestitata za 82. rojstni dan hčerki **Zofka in Micka z družino.**

ZAHVALE

Ob nenadomestljivi izgubi naše drage hčerkice in sestrice, ki nas je tako zgodaj in s težkimi bolečinami zapustila za vedno,

MARJANCE OLAJ

Zalog 24, p. Novo mesto

se iskreno zahvaljujemo kolektivu NOVOTEHNE, kolektivu GORJANCI in dr. Pintarju, ki ji je lajšal trpljenje. Lepa hvala vsem sosedom, ki so v hudih trenutkih pomagali in nas tolažili, posebno tov. Vučku, tov. Mesariču in Tončku Bučarju ter družini Zdravje. Lepa hvala tudi sosedi Roziki ter gospodu župniku, nadalje vsem, ki so jo spremili do preranega groba, darovalcem cvetja in vencev, govornikom za tako ganljive besede ob odprtem grobu. Lepa hvala vsem, ki so nam pismeno in ustno izrekli sožalje in nas tolažili v težkih trenutkih. Še enkrat vsem lepa hvala!

Žalujoči: očka, mamica, bratec Tonček in drugo sorodstvo

Ob bridki izgubi našega dobrega očeta

MARTINA VIMPOLŠKA

iz Šentlenarta pri Brežicah

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih ob zadnji ločitvi. Posebno se zahvaljujemo sosedom, sorodstvu, govornik, vaščanom, darovalcem vencev in cvetja, duhovščini ter vsem, ki so ga spremili na zadnji poti.

Vimpolškovi

Šentlenart, 19. II. 1967.

Ob bridki izgubi našega očeta

FRANCA RODIČA

iz Sel pri Beli cerkvi

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na zadnji poti in nam izrekli sožalje. Posebna zahvala dr. Oblaku za večletno zdravljenje, delovnemu kolektivu »Novotehne« Novo mesto, gospodu župniku Maksu Ravnikarju ter vsem sorodnikom in darovalcem vencev.

Žalujoča družina Rodičeva

Ob nenadni in prerani smrti dragega in nepozabnega moža, očka, sina in brata

JANEZA HROVATA

iz Birčne vasi

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo kolektivu Prometne sekcije Novo mesto za pomoč in požrtvovalnost vsem sodelavcem, darovalcem vencev, govornikom, godbi in pevcem za ganljive žalostinke, sostanovalcem, sosedom in vsem, ki so ga spremili na zadnji poti. Še enkrat prisrčna hvala vsem!

Žalujoči: žena, hčerka, sin, mama, brat Mirko, sestri Štefka in Fanika z družinama

---

Za trud in delo, ki so ga imeli od 30. januarja do 13. februarja 1967 z mojim očkom pacientom **Alojzem Rižnarjem,** se iskreno zahvaljujem vsem, prav tako za uspešno operacijo prof. dr. Bajcu, dr. Novakovi, dr. Kramarju, dr. Baragi, dr. Hübscherju, dr. Tomekoviču, dr. Oblaku, nevrologu dr Bajcu ter strežnemu osebju kirurgičnega oddelka splošne bolnice v Novem mestu. Posebno se zahvaljujem medicinski sestri Cvetki Slemenik.

Hvaležni sinek Rajko Kirn z očkom Lojzetom in mamico Matildo Rižnar iz Ragovske 7

PREKLICI

Alojz Erlah, Vel. Slatnik 14, Novo mesto, preklicujem hojo in vožnjo po moji njivi, ki leži ob gorski poti v Hribe in travniku ob potoku. Kdor tega ne bo upošteval ga bom sodno preganjal.

Ivanka Urbič iz Mokronoga 15 obžalujem in preklicujem vse, kar sem žaljivega govorila o Majdi Sladič iz Mokronoga 38, in ji obljubljam, da jo bom v bodoče pustila pri miru.

Ana Romih, upokojenka Preska, p. Boštanj pri Sevnici, obžalujem in preklicujem vse žaljive in obrekljive izjave, ki sem jih kdaj izrekla na račun Martina Lisca, posestnika iz Preske št. 5, in Ivanke Kunst, gospodinje iz Preske št. 3 p. Boštanj, ter se prizadetima zahvaljujem, da sta odstopila od tožbe.

Jože Novšak, posestnik, Preska 6, p. Boštanj pri Sevnici, obžalujem ter preklicujem vse žaljive in obrekljive izjave, ki sem jih kdaj izrekel na račun Martina Lisca posestnika iz Preske št. 5, p. Boštanj, in Ivanke Kunst, gospodinje iz Preske št. 3, p. Boštanj, ter se prizadetima zahvaljujem, da sta odstopila od tožbe.

Marija Kostanjevec iz Dol. Nemške vasi 19, Trebnje, prepovedujem pašo kokoši na njivi pri domu in vožnjo po moji njivi na Hribu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.

mali oglasi

PRODAM 15 AROV vinograda, pašnik po parcelah ali skupno — 2 hektara zemljišča v Poljanah pri Dolenjskih Toplicah nad cesto pri pokopališču. — Ugodno za apnenico, kamen, drva so na parceli. Cena 6000 Ndin. Ivan Žabkar, Stara Bučka — Škocjan.

PRODAM krojaški šivalni stroj »Singer«. Stane Kavšek, montažno naselje Žabja vas, Novo mesto.

4000 KG SENA in otave ter 1000 kilogramov koruze v zrnju prodam. Prešeren, Zagrad 3, Otočec ob Krki.

STANOVANJSKO HISO, gospodarsko poslopje, njive, travnik in gozd prodam v bližini Novega mesta. Naslov v upravi lista (207/67).

PRODAM AVTO citroen-spaček, letnik 1963. Naslov v upravi lista (206/67).

UGODNO PRODAM opel karavan 1954. Gostilna Loška vas, Dol. Toplice.

PRODAM na žico obnovljen vinograd s sadovnjakom in hišo z vinsko kletjo. Anton Voglar, Selce 9, p. Leskovec pri Krškem.

TAKOJ VZAMEM v najem večjo garažo v Novem mestu. Plačam dobro. Naslov v upravi lista (202/67).

ISČEM ENOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu pri osebi, ki bi mi kuhala dietično hrano. Plačam po dogovoru. Naslov v upravi lista (203/67).

KUHARICA, samska, s spodobno preteklostjo, stara od 25 do 45 let, dobi službo v Rimu. Ponudbe z osebnimi podatki pošljite na: Hotel »Bled«, Via S. Croce in Gerusalemme 40, ROMA — Italia.

KMECKO DEKLE, ki ima veselje do dela na polju in v gospodinjstvu, sprejmem v službo. Vidmar, Ljubljana, Ižanska c. 232.

SPREJMEM dva pečarja za polaganje ploščic. Pečarstvo Ivan Žagar, Vodmatska 2/II Ljubljana.

ISČEM POŠTENO DEKLE, ki bi pomagala v kuhinji in gostilni. Trdinov hram, Novo mesto.

KMETJE, POZOR! Z novim tehnološkim postopkom meljave dobite za 100 kg pšenice 70 kg lepe pšenične moke. Poizkusite in prepričali se boste. Nadalje imamo še vedno na zalogi fino belo, navadno belo, koruzno, zmesno, ajdovo moko, ješprenj, kašo v zameno za žito. Mlin Kovačič, Novo mesto — Kandija.

NAJDITELJA izgubljene zdravstvene izkaznice na ime: Anica Tomažič, Otavnik 3, Trišiče, prosim, da jo vrne na isti naslov.

TRIČLANSKA DRUŽINA — 7-leten otrok, gospodinjski stroji, išče gospodinjsko pomočnico. Plača dobra. Ponudbe s podatki pošljite na naslov: Inž. Nada Kajfež, Nova Gorica, Erjavčeva c. 18/III.

PRODAM DOBRO OHRANJEN, skoraj nov težji gumi voz po ugodni ceni. Martin Zupančič, Svetinje, pošta Dobrnič.

PRODAM dobro ohranjeno harmoniko znamke »Fleiss«. Ferdo Potočnik, Gradac 16.

PRODAM MLATILNICO s tresali in reto in slamoreznico s puhalnikom. Bohinc, Praše 2, Kranj.

TAKOJ SPREJMEM gospodinjsko pomočnico, starejšo ali začetnico. Lepa plača in vsa oskrba. Butara, Ljubljana, Šišenska 113.

POCENI PRODAM dobro ohranjeno motorno žago »Stihl«, Jože Bašelj, Gor. Kamenje 5, Otočec.

PRODAM FIAT 750 in moped na 3 prestave. Zupančič Valantičeva 19, Novo mesto.

MIZARSKEGA POMOČNIKA in vajenca za pohištvena in stavbena mizarska dela sprejmem takoj. Hrana in samsko stanovanje preskrbljeno. Za vajenca je pogoj dovršena osemletka. Ciril Bitenc, mizarstvo, Vižmarje 77, Šentvid, Ljubljana.

PARCELO, primerno za gradnjo hiše, v Kostanjevici ali bližnji okolici kupim. Naslov v upravi lista.

PRODAM pletilni avtomatični stroj »Singer«. Tratnik, Irča vas 42, Novo mesto.

PRODAM dobro ohranjen avto »Zastava 750«, letnik 1964. Naslov v upravi lista (223/67).

PRODAM sprednji levi blatnik za Taunus 12 M. Naslov v upravi lista (226/67).

GOSPODINJSKO POMOČNICO, po možnosti izvežbano, lahko pa tudi začetnico, sprejmem takoj k 4-članski družini v Novem mestu. Prejemki po dogovoru, soba in socialno zavarovanje. Predstavite se popoldne pri Majdi Furlan Nad mlini 8, Novo mesto.

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA — Zakaj obupujete pri zdravljenju svojega kronično obolelega želodca, jeter, žolča ali ostalih prebavil? Uporabljajte vendar rogaško »Donat« vodo, zdravilo, ki vam ga nudi narava! V Novem mestu ga dobite pri Trgovskem podjetju HMELJNIK — telefon 21-129 in STANDARD — telefon 21-158.

KINO

Brežice: 24. in 25. 2. ameriški film »Morilci iz San Franciscaa«. 26. in 27. 2. francoski barvni film »Pesem sveta«. 28. 2. in 1. 3. jugoslovanski film »Rondo«.

Črnomelj: 24. in 26. 2. ameriški barvni film »Nepomirljivi«. 28. 2. in 1. 3. španski film »Zločin v Barceloni«.

Kočevje — »Jadran«: 24. do 26. 2. nemški barvni film »Winetou in mešanec Apanač«. 27. in 28. 2. domači film »Glinasti golob«. 1. in 2. 3. ameriški barvni film »Plamteča zvezda«.

Kostanjevica: 26. 2. ameriški barvni film »Dobri duh Parizaa«.

Metlika: 25. in 26. 2. ameriški barvni film »Komanči«.

Metlika: 1. in 2. 3. italijanski film »Dekle iz Parme«.

Mokronog: 25. in 26. 2. ameriški barvni film »Najlepša na svetu«.

Novo mesto — »Krka«: 24. do 26. 2. ameriški barvni film »Topkapi«. 27. in 28. 2. ameriški film »Odred smrti«. 1. in 2. 3. italijanski film »Prevarani soprog«.

Novo mesto — »Dom JLA«: 23. do 26. 2. film »Naknadno obvestilo«. 27. 2. in 1. 3. italijanski barvni film »Dobro sem jo poznal«.

Ribnica: 25. in 26. 2. švedski barvni film »Dragi John«.

Sevnica: 25. in 26. 2. angleški film »Zaliv tihotapcev«.

Sodražica: 25. in 26. 2. ameriški barvni film »Jupitrova ljubica«.

Šentjernej: 25. in 26. 2. italijanski barvni film »Ta ljubezen na meji sveta«.

Trebnje: 25. in 26. 2. italijanski psihološki film »Lepi Antonio«.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Omerzo iz Leskovca — dečka, Marija Kopinč iz Vel. Obreča — dečka, Alojzija Šterk z Golega vrha — Franca, Slavica Veseličič iz Brežic — dečka, Marija Rešetar iz Laduča — Karmen in Roberta, Štefka Pirc iz Leskovca — dečka, Greta Matjašič iz Sromelj — Bogdana, Matilda Godler iz Krškega — Marjana, Hedvika Budna iz Krajnih brd — Leopolda, Zlata Sotler iz Dečnih sel — dečka, Antonija Molan iz Zdol — Ivana, Ana Žgalin iz Artič — deklico, Ivanka Šesto iz Ključa — Ljiljano.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici:

Ljiljana Knekl, upokojenka iz Draš, se je poparila z vrelo vodo po desni roki in levi nogi; **Jožefo Podvinski,** soc. podpiranko iz Brežic, je povozil avto in ji poškodoval hrbtenico; **Drago Požun,** delavec iz Orešja, se je usekal v palec; **Darja Požeg,** hči delavke iz Bizelske vasi, je padla z okna in si zlomila levo nogo; **Ivana Tomšeta,** pismonoša iz Dobenega, je povozil avto in mu prizadel poškodbe po glavi.

KRONIKA NESREČ

Obračanje in vožnja nazaj sta dovoljena, vendar . . .

18. februarja zjutraj je vozil Božidar Kovačevič vojaški tovorni avtomobil iz Mraševega proti Cerkljam. Blizu Cerkelj je na stranski cesti nameraval vozilo obrniti. Zapeljal je na desno stran in to nakazal s smernim kazalcem. Tedaj pa je za njim pripeljal avtobus Franc Miler iz Mrtvic in hotel prehiteti tovornjak. Tovornjak pa je že vozil vzvratno in s prednjim delom zavijal v levo. Tako je s prednjim levim blatnikom zadel v desno stran avtobusa in ga odrgnil, na tovornjaku pa je odtrgalo blatnik. Škode je za 800 Ndin.

Neprevidno na cesto

14. februarja popoldne se je pripetila prometna neseča v bližini Narodnega doma v Brežicah. Iz dvorišča je na Cesto prvih borcev privozil voznik osebnega avtomobila Radoslav Otašević iz Brežic, z leve strani pa je tedaj pripeljal mopedist Anton Trampuš iz Mihalovca in se zaletel v prednji del avtomobila. Na vozilih je za okrog 800 Ndin škode. Mopedist si je rahlo odgrnil komolec, vendar ni iskal zdravniške pomoči.

Nesreči na parkirnem prostoru v Brežicah

17. februarja popoldne se je pripetila prometna nesreča na parkirnem prostoru ob Ulici bratov Milavcev v Brežicah. Iz Cerkelj je pripeljal vojaški avtobus Marko Matijevič. Na parkirnem prostoru mu je naproti pripeljal kolesar Ivan Tomše iz Dobenega, ki je nenadoma zapeljal pred avtobus in trčil vanj. Kolesarja so takoj odpeljali v brežiško bolnišnico. Na kolesu je škode za okrog 50 Ndinarjev.

Naslednjega dne popoldne pa je na tem parkirnem prostoru Ciril Žgajner iz Ljubljane s tovornim avtomobilom s prikolico ob prehitevanju parkiranega osebnega avtomobila povozil 100 keramičnih ploščic, ki jih je tam zložila Ivanka Petrinčič iz Ribnice na Dolenjskem. S tem je nastalo za približno 100 Ndin škode.

Skala padla pred avto

19. februarja zvečer se je Anica Mencin peljala v Ljubljano po avtomobilski cesti z osebnim avtom. V vseku pri Igmancah se je začelo na cesto kotaliti kamenje, nenadoma pa se je utrgala tudi skala. Voznica je treščila v skalo, pri čemer je nastalo za 2.500 Ndinarjev škode.

Avto zdrsnil proti smerniku

Dr. Stanislav Černič iz Pirana se je 17. februarja peljal z osebnim avtom iz Zagreba proti Ljubljani. Pri Štefanu je avto na zasneženi cesti zaneslo proti obcestnemu smerniku. Škode je bilo za 800 Ndinarjev.

Nemec trčil v tovornjak

Rifki Güclü iz Nemčije se je 19. februarja peljal z osebnim avtom iz Zagreba proti Ljubljani. Pri Medvedjeku je dohitel tovornjak iz Virovitice, ki ga je vozil Franjo Perkec, in ga poskušal prehiteti. Naproti je pripeljalo več avtomobilov, zato se je Güclü umaknil na desno, pri tem pa se je zaletel v zadnji del tovornjaka. Škodo so ocenili na 8.000 Ndin.

Splašena konja napadla poltovornjak

17. februarja zvečer je vozil Jože Goršič iz Metlike v Črnomelj poltovornjak metliške BETI. V Vranovičih je srečal Franca Strka iz Loke pri Črnomlju, ki je na vrvi vodil dva konja. Ko je pripeljal do konj, se je eden splašil in udaril z zadnjimi nogami v pokrov avtomobila, luč in vetrobransko steklo. Konj je padel na cesto, skočil pokonci in zdirjal na bližnje njive. Drugi konj se je odtrgal z vrvi, pádle po vesti, nato pa se je pobral in zdivjal na njivo. V avtomobilu se je poškodoval voznikov sopotnik Andrej Planinc. Škodo so ocenili na 800 Ndinarjev.

Mopedist treščil v tovornjak

Na križišču Ceste komandanta Staneta s Cesto herojev v Novem mestu se je 17. februarja mopedist Franc Božič iz Zapuž pri Šentjerneju zaletel v tovornjak, ki ga je vozil Drago Foršček, ker se ni prepričal, če je Cesta komandanta Staneta prosta. Mopedist je padel in si poškodoval nos.

Zagrebčan prehitro po snegu

17. februarja zvečer se je Alojz Rot iz Nove Gorice peljal v osebnem avtu iz Zagreba proti Ljubljani. Pri Pluski je zaradi zasnežene ceste zmanjšal hitrost. Za njim se je z neprimerno hitrostjo pripeljal v osebnem avtu Tomislav Lazarevski iz Zagreba in se vanj zaletel. Škode je bilo za 4.500 Ndin.

Mariborčana zaneslo proti Krki

17. februarja zvečer se je Ivan Vejak iz Maribora pripeljal z osebnim avtom do Ločne. Na ostrem in zasneženem ovinku ga je zaneslo v telefonski drog in ga odbilo proti Krki. Ustavil se je šele po 70 m. Škodo so ocenili na 400 Ndin.

Avto na nasipu

17. februarja je z zasnežene avtomobilske ceste na nasip v Krakovskem gozdu vrglo avtomobilista Borisa Pucija iz Novega mesta. Škode je bilo za okoli 900 Ndinarjev.

Avtomobilist v konjsko vprego

Jože Tomlje se je 17. februarja zvečer peljal z osebnim avtom iz Novega mesta v Dolenjske Toplice. Precej hitro je vozil po sredi ceste. V Vavti vasi je prišel naproti Jože Bobnar s Potoka z vpreženim konjem. Tomlje se je zaletel v voz, nakar ga je obrnilo čez cesto. Škodo so ocenili na 800 Ndin.

Avto se je večkrat prekucnil

Silvo Mihelčič iz Metlike se je 16. februarja odpravil v Črnomelj z osebnim avtom. Ko se je peljal kakšen kilometer, je začela vozilo zanašati. Zapeljal je s ceste in se večkrat prekucnil. Vozniku se ni nič zgodilo, škodo pa so ocenili na 6.000 Ndin.

Pred ASTRO v avtobus

Pred prodajalno ASTRA na Glavnem trgu v Novem mestu se je 15. februarja Janez Zlajpah z osebnim avtom zaletel v avtobus podjetja GORJANCI, ki ga je vozil Ivan Gril. Škode je bilo za okoli 4.800 Ndin.

Nesreča na avtobusni postaji

13. februarja je Franc Cvelbar pognal avtobus ljubljanskega podjetja SAP z novomeške avtobusne postaje v trenutku, ko je mimo pripeljal osebni avto Ivan Plantan. Vozila sta trčila in je bilo škode za okoli 720 Ndin.

SUPERAVTOMATIČNI PRALNI STROJI

vseh znamk

IZREDEN POPUST!

MONTAŽA — NAVODILA — GARANCIJA — TEHNIČNI SERVIS

VSE INFORMACIJE DOBITE:

NOVO MESTO: BRAČKO, Ragovska 7: št. telefona 068-21—659

SEVNICA: TOTER, Heroja Maroka 4 vsako soboto od 15. do 17. ure.

PEROTTI-EXPORT

S. FRANCESCO 41, TRST

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 24. FEBRUARJA: 8.05 Operna matineja. 9.40 Pojo otroški zbori. 10.35 Naš podlistek — I. Shaw: Dva tedna v nekem drugem mestu. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Jelka Hočevar: S čim zatiramo plevel v žitih. 12.40 Igrajo domače pihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Napotki za turiste. 15.40 »Interna 469«. 17.05 Petkov simfonični koncert. 18.50 Kulturni globus. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenski ansambli zabavne glasbe. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 25. FEBRUARJA: 8.05 Glasbena matineja. 9.40 Iz albuma skladb za mladino. 10.40 Novost na knjižni polici. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 12.10 »Pravkar prispelo!« 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Marjan Savelj: Gozdarstvo — čuvajmo gozdove pred požari. 13.15 Obvestila in zabavna glasba. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.05 Koncert po željah poslušalcev. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Gremo v kino. 18.15 Sonata od baroka do danes. 18.50 S knjižnega trga. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Minute s Plesnim orkestrom RTV Ljubljana. 20.20 »Spoznavajmo svet in domovino«. 22.10 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 26. FEBRUARJA: 6.00—8.00 Dobro jutro! 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Še pomnite, tovariši . . . a) General Grovs: Po sledeh nemških atomskih tajnosti, b) Pavle Marjanović: Operacija »Žerjav« 10.25 Pesmi borbe in dela. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 11.50 Pogovor s poslušalci. 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 13.30 Nedeljska reportaža. 14.00—17.00 Nedeljsko športno popoldne. 15.30 Humoreska tega ted. na. 17.30 Radijska igra — Jan Otčenašek: Romeo, Julija in tema. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 »Potujoča glasbena skrinja«. 22.25 Mozaik jazza.

PONEDELJEK, 27. FEBRUARJA: 8.05 Glasbena matineja. 9.10 Pisan spored orkestralne glasbe. 9.45 »Cicibanov svet«. 10.35 Naš podlistek: Rosental: Na bregovih Nigera — I. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 12.10 Slovenski pevci zabavnih melodij. 12.30 Kmetijski nasveti — Vet. Erik Spiler: Higiena vzreje perutnine. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Poje zbor »Ljubljanski zvon«. 17.05 Operni koncert. 18.45 Pota sodobne medicine. 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 Skupni program JRT — studio Ljubljana.

TOREK, 28. FEBRUARJA: 8.05 Glasbena matineja. 9.25 Venček slovenskih narodnih pesmi. 10.15 Priljubljeni operni zbori. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 12.10 Za prijetno opoldne igrajo »Dobri znanci« in trio Avsenik. 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Mirko Peternel: Izgledi za prodajo klavne živine in prašičev. 13.15 Obvestila in zabavna glasba. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.25 Iz jugoslovanske orkestralne glasbe. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Orkester RTV Ljubljana vam predstavlja . . . 18.15 Iz naših relejnih postaj. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Skladbe starejših srbskih skladateljev. 20.20 Radijska igra — Peter Hacks: Zgodba starega vdova v letu 1637.

SREDA, 29. FEBRUARJA: 8.05 Glasbena matineja. 9.10 Lepe melodije. 10.45 Človek in zdravje. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 11.15 »Iz stolpa sem mi zvon donis« . . . 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Albin Stritar: Pregled gnojil za letošnjo sezono. 13.15 Obvestila in zabavna glasba. 14.05 Igrajo veliki zabavni orkestri. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Mladina sebi in vam. 18.15 Iz naših studiov. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Melodije s hammond orglami.

ČETRTEK, 2. MARCA: 8.05 Glasbena matineja. 9.40 Pet minut za novo pesmico. 10.15 Z našimi pevci v operah italijanskih veristov. 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste. 12.10 Igrajo domači ansambli. 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Vilko Štern: Po katerih poljskih pridelkih bo verjetno letos večje povpraševanje. 13.15 Obvestila in zabavna glasba. 13.30 Priporočajo vam . . . 15.20 Zabavni intermezzo. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Turistična oddaja. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov.

RADIO BREŽICE

PETEK, 24. FEBRUARJA: 18.00 —19.30 — Obvestila — glasbena oddaja: Izbrali ste sami, vmes — humoristična priloga: Tovariš, to ne zadeva tebe!

NEDELJA, 26. FEBRUARJA: 10.20 — Poročila — S prve letošnje seje ObS Krško (poroča Marjan Žibret) — Ivan Živič: Vključimo volitve samoupravnih organov v splošno predvolilno aktivnost! — Ta teden v Delavski enotnosti — Zdenko Verlič: Nekaj misli iz dejavnosti tržnega občinskega inšpektorja — Za naše kmetovalce: inž. Darko Jelčič — Nasveti za nakup motornih kmetijskih strojev — Dve melodiji v različnih izvedbah — Magnetofonski zapis: Pogovarjamo se s Francetom Volčanjškom, republiškim poslancem organizacijsko.političnega zbora — Pozor, nimaš prednosti! — Pogovor s poslušalci — Obvestila, reklame in spored kinematografov. 12.15 — Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 28. FEBRUARJA: 18.00 —19.00 — Vzgojno predavanje: Še o motnjah otrokovega vedenja — Nove plošče Jugotona — Svetujemo vam — Sportna reportaža — Obvestila in pregled filmov. 19.00—19.30 — Mladinska oddaja: Obiskali smo mladino v Pišecah.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Miloš Jakopec, Marjan Legan, Jože Primc, Jožica Teppey in Ivan Zoran. Tehnični urednik: Marjan Moškon

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 50 par (50 starih din) — Letna naročnina 20 novih dinarjev (2000 starih din), polletna 10 novih dinarjev (1000 starih din); plačljiva jo vnaprej — Za inozemstvo 37,50 novih dinarjev (3.750 starih din) oz. 2 ameriške dolarje — Tekoči račun pri podružnici SDK v Novem mestu 521-8-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon: 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Tiska: Časopisno podjetje »Delo« v Ljubljani